

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

वैरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री

कक्षा

प्रथमसत्रम् (Semester-01)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	First	Marks	70
Subject	Compulsory Sanskrit	Hours	45
Paper No.	01	Credits	3
Paper Name	अष्टाध्यायीभाष्यप्रथमावृत्तिः कारकसूत्राणि		
Paper Code	CF 1.1.1		

Course Objectives Student will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः – - व्याकरणशास्त्रे कारकव्यवस्थायाः परिचयं प्राप्स्यन्ति । - शुद्धवाक्यरचनायै अपेक्षितान् कांश्चन नियमान् ज्ञास्यन्ति । - कारकोपपदविभक्तीः ज्ञास्यन्ति ।
---	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कारके, ध्रुवमपायेऽपादानम्, भीत्रार्थानां भयहेतुः, पराजेरसोढः, वरणार्थानामीप्सितः, अन्तर्धौ येनादर्शनमिच्छति, आख्यातोपयोगे, जनिकर्तुः प्रकृतिः, भुवः प्रभवः, कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः, श्लाघन्तुऽस्थशपां जीप्स्यमानः, धारेरुत्तमर्णः, स्पृहेरीप्सितः, कृधद्रुहेर्ष्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, कृधद्रुहोरुपसृष्टयोः कर्म, राधीक्ष्योर्यस्य विप्रश्नः ।	25	16	1
2	साधकतमं करणम्, दिवः कर्म च, परिक्रयणे सम्प्रदानमन्यतरस्याम्, आधारोऽधिकरण, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च, उपावध्याङ्वसः, कर्तुरीप्सिततमं कर्म, तथायुक्तं चानीप्सितम्, अकथितं च, गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थशब्दकर्मकाणामणि कर्ता स णौ, ह्रक्नोरन्यतरस्याम्, स्वतन्त्रः कर्ता, तत्प्रयोजको हेतुश्च ।	20	13	1
3	अनभिहिते, कर्मणि द्वितीया, कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे, चतुर्थी सम्प्रदाने, क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः, तुमर्थञ्च भाववचनात्, नमःस्वस्तिस्वाहास्वधालं वषड्योगाञ्च, कर्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, इत्थंभूतलक्षणे, अपादाने पञ्चमी, पृथग्विनानानाभिस्तृतीयान्यतरस्याम्, सप्तम्यधिकरणे च, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, षष्ठी चानादरे, यतश्च निर्धारणम्, पञ्चमी विभक्ते, प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च, षष्ठी शेषे, कर्तृकर्मणोः कृति, कृत्यानां कर्तरि वा ।	25	16	1

Course Outcome	- व्याकरणशास्त्रे कारकव्यवस्थायाः परिचयः । - शुद्धवाक्यरचनायै अपेक्षितानां केषाञ्चन नियमानां ज्ञानम् । - कारकोपपदविभक्तीनां ज्ञानम् ।
-----------------------	---

References:	- अष्टाध्यायी-भाष्य-प्रथमावृत्ति (प्रथम-तृतीयाध्यायात्मक प्रथम भाग), लेखक- पं. ब्रह्मदत्तजिज्ञासु, रामलाल कपूर ट्रस्ट, सोनिपत, हरियाणा । - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली । - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी । - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी । - लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री (तृतीयखण्डः)
--------------------	---

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	01	Marks	35+35=70
Subject	English & Computer	Hours	45
Paper Name	Paper-2	Credits	03
Paper Code	-		

Course Objectives :	• This course intends to orient students towards language of English Specially those students who are not offered English as a subject in their 10+2 structure. • To initiate the students into learning English language in interactive, learner friendly manner. • To expose students to key concepts of different grammatical forms as well as various aspects of language. • To make the students aware about the Indian as well as foreign culture and civilization through prescribed text. • The course intends to strengthen the student’s language skill- verbal and written both. • The course focuses on empowering student’s ability in creative writings. • This paper is designed to introduce the students to get basic knowledge of computer. Use of hardware and software in general purpose.			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Spectrum- A Textbook for College Students, Macmillan - Section-1 Prase-3 Eyes are not Here- Ruskin Bond - Poetry-1 Sonnet- 29- William Shakespeare	20		
2	Grammar: Types of Sentence-Identity.	8		
	Composition: Information transfer through Visual display like table, chart, picture, image etc. N.B.- Five questions to be asked	7		
3	Introduction to Computer & Operating Systems • Computers Introduction, Characteristics, History, Generations, Types, Computer Architecture, Devices (Input, Output and Storage), Advantages of Using Computers, Use of computers in Business • Operating Systems Introduction, Types of user interfaces, Functions of OS, Types of OS,Examples of OS	35		
Course Outcome :	• The outcome of this course is that the students are well oriented towards of English who are not so good at English. • Students are initiated into learning English language in interactive, learning friendly manner. • Students are exposed to key concepts of different grammatical forms as well as various aspects of language. • Students get aware of Indian and altogether foreign culture and civilization. • Students get strengthened in language skill and creative writings. • This paper is designed to introduce the students to get basic knowledge of computer. Use of hardware and software in general purpose.			
References :	1. Murphy’s English grammar- Cambridge University Press. 2. Thompson and Martinet, A Practical English Grammar, OUP. 3. COBUILD Intermediate English Grammar and Practice : Harper Collins, UK 4. James Denial, English Pronouncing Dictionary, Cambridge University Press. 5. David Green : Contemporary English Grammar Structure and Usage. 6. Wren and Martin : High school English Grammar and Composition. 7. Norman Lewis & Goval Saab : Word Power Made Easy.			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	01	Marks	70
Subject	GUJARATI	Hours	45
Paper Name	3- પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ ૧ મધ્યકાલીન સાહિત્ય સંપા. - ચંદ્રકાંત શેઠ	Credits	3
Paper Code	GE- 1.1.1.		

Course Objectives Student will be able to	- વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિશે અભિમુખ થશે. - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહ-વહારની કૃતિ પરિચિત થશે. - પદ્યસાહિત્ય વિશે સમજ કેળવશે.				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	૧. જળકમળ છાંડી જાને બાળા ૨. મેહુલો ગાજે ને માધવ નાચે ૩. ઘડપણ કોણે મોકલ્યું રે ? ૪. અખિલ બ્રહ્માંડમાં પ. નીરખને ગગનમાં (નરસિંહ મહેતા)	15	12	3	
2	૧. મુખડાની માયા લાગી ૨. બંસીવાલા આજો મોરા દેશ (મીરાંબાઈ), ૩. ભક્તિ જેલવી પંખિણી ૪. શાં શાં રૂપ વખાણું પ. સમજણ વિના રે (અખો)	15	12		
3	૧. સુદામાચરિત્રમાંથી કડવું-૧૦ ૨. અભિમન્યુ આખ્યાન માંથી કડવું-૨૨ (પ્રેમાનંદ) ૩. મારામાં શું દીઠું ૪. શ્યામ રંગ પ. ઝગડો લોચનમનનો (દયારામ)	20	12		
4	જોડણી, સમાનાર્થી શબ્દો અને વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો	20	09		
Course Outcome	- કાવ્ય ગાન કરતા થશે. - વિવિધ પ્રશિષ્ટ પદ્ય વિશે અવગત થશે. - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિશે જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે.				
References:	- પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧ મધ્યકાલીન સાહિત્ય, સંપા.- ચંદ્રકાન્ત શેઠ, અરુણોદય પ્રકાશન - ગુજરાતી સાહિત્ય-મધ્યકાળ, અનંતરાય રાવળ - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિપાઠી - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય, ડૉ. બહેચરભાઈ પોલ - ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા, ડૉ. ચન્દ્રકાન્ત શેઠ - જોડણી પ્રવેશ, રતિલાલ નાયક - ભાષા અને ગુજરાતી ભાષા, કે.કા.શાસ્ત્રી - ભાષા લેખન, કે.કા.શાસ્ત્રી				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	01	Marks	70
Subject	HINDI	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3	Credits	03
Paper Code	-		

कहानी नई पुरानी

Course Objectives Student will be able to	- हिन्दी कहानी साहित्य से छात्र परिचित होकर कहानी लेखन की सर्जनात्मक प्रतिभा को विकसित करेंगे। - छात्र हिन्दी कहानी के उद्भव एवं विकास के बारे में जानेंगे। - छात्र कहानी के पात्रों के माध्यम से सामाजिक मूल्यों से प्रेरित होंगे।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कहानी- परिभाषा, स्वरूप, प्रकार	14	12	03
2	उसने कहा था, आकाशदीप, नमक का दारोगा	14	11	
3	शरणागत, परदा	14	11	
4	मलबे का मालिक भोलाराम का जीव, सांप	14	11	
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुविकल्पीय प्रश्न	14		
Course Outcome	- हिन्दी कहानी साहित्य से छात्र परिचित होकर कहानी लेखन की सर्जनात्मक प्रतिभा को विकसित करेंगे। - छात्र हिन्दी कहानी के उद्भव एवं विकास के बारे में जानेंगे। - छात्र कहानी के पात्रों के माध्यम से सामाजिक मूल्यों से प्रेरित होंगे।			
अभ्यासग्रन्थ :	1. 'कहानी नई-पुरानी', संपा. सोमेश्वर पुरोहित, नवजीवन प्रकाशन, अहमदाबाद			
References :	- हिन्दी कहानी- प्रक्रिया और पाठ, सुरेश चौधरी, राधाकृष्ण प्रकाशन, अंसारी मार्ग, दिल्ली - हिन्दी कहानी का इतिहास, गोपाल राय, राजकमल प्रकाशन, नेताजी सुभाष मार्ग, दिल्ली - नई कहानी- संदर्भ और प्रकृति, देवीशंकर अवस्थी, राजकमल प्रकाशन, दिल्ली			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	01	Marks	70
Subject	English	Hours	45
Paper Name	Paper-3	Credits	03
Paper Code	-		

Course Objectives :	• This course intends to orient students towards language of English Specially those students who are not offered English as a subject in their 10+2 structure. • To initiate the students into learning English language in interactive, learner friendly manner. • To expose students to key concepts of different grammatical forms as well as various aspects of language. • To make the students aware about the Indian as well as foreign culture and civilization through prescribed text. • The course intends to strengthen the student’s language skill- verbal and written both. • The course focuses on empowering student’s ability in creative writings.			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Horizons: A Textbook for College Students: McMillan (Section-01, Unit-1 Prose- 1, 2 & 3, Unit-2 Poetry- 1, 2 & 3)	30	25	1
2	Grammar: (1) Transformation of sentences- Declarative, Imperative, Interrogative, Exclamatory, Optative Sentences, (2) One word Substitute	20	10	1
3	Composition: (1) Translation of Sentences- English to Gujarati/Hindi, (2) Social Letter	20	10	1
Course Outcome	• The outcome of this course is that the students are well oriented towards of English who are not so good at English. • Students are initiated into learning English language in interactive, learning friendly manner. • Students are exposed to key concepts of different grammatical forms as well as various aspects of language. • Students get aware of Indian and altogether foreign culture and civilization. • Students get strengthened in language skill and creative writings.			
References:	1. Murphy’s English grammar- Cambridge University Press. 2. Thompson and Martinet, A Practical English Grammar, OUP. 3. COBUILD Intermediate English Grammar and Practice : Harper Collins, UK 4. James Denial, English Pronouncing Dictionary, Cambridge University Press. 5. David Green : Contemporary English Grammar Structure and Usage. 6. Wren and Martin : High school English Grammar and Composition. 7. Norman Lewis & Goyal Saab : Word Power Made Easy.			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	01	Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्	Hours	45
Paper No.	04	Credits	03
Paper Name	कौटिलीयार्थशास्त्रम् (१-२ अधिकरणे)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student will be able to

- राज्यव्यवस्थायाः ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- अमात्यमन्त्रिपुरोहितानां नियुक्तेः परिचयः भविष्यति ।
- गुप्तचरस्य दूतस्य च कार्यविवेचनां ज्ञास्यति ।
- राज्ये अर्थव्यवस्थायाः विचारं ज्ञास्यति ।
- राज्ये विविधानाम् अध्यक्षाणां कार्यपद्धतेः ज्ञानं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमाधिकरणम्, सम्पूर्णम्	25	16	1
2	द्वितीयाधिकरणम्, १ तः १८ अध्यायाः	20	13	1
3	द्वितीयाधिकरणम्, १९ तः ३७ अध्यायाः	25	16	1

Course Outcome

- राज्यव्यवस्थायाः ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- अमात्यमन्त्रिपुरोहितानां नियुक्तेः परिचयः भविष्यति ।
- गुप्तचरस्य दूतस्य च कार्यविवेचनां ज्ञास्यति ।
- राज्ये अर्थव्यवस्थायाः विचारं ज्ञास्यति ।
- राज्ये विविधानाम् अध्यक्षाणां कार्यपद्धतेः ज्ञानं प्राप्स्यति ।

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	01		Marks	70
Subject	Computer		Hours	45
Paper Name	Paper-4		Credits	03
Paper Code	-			

COMPUTER FUNDAMENTALS & EMERGING TECH.

Course Objectives Student Teachers will be able to	To awareness of computer basics and emerging technology.
--	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Introduction of Computers - Basics of Computers - What is Computer? - Characteristics of Computer - Data Processing Cycle(Data → Process→information) - Classification of Computer by Data Processed - Analog, Digital and Hybrid Computers - History and Generations of Computers - First to Fifth Generation Computers - Classification of Computer by Processing Capabilities - Micro, Mini, Mainframe and Super Computers - History and Generations of Computers . - First to Fifth Generation Computers - Simple Model of Computer - Input Devices - CPU (Central Processing Unit) - Arithmetic & Logic Unit - Control Unit - Internal Memory - Output Devices - Secondary Storage Devices Internal/External parts used with Computer Cabinet - Introduction to Mother board - Types of Processors . - Dual Core, Core 2 Duo, i2, i3, etc ... - Memory structure and Types of Memory - RAM (SRAM, DRAM, DDR.) - ROM (ROM, PROM, EPROM, EEPROM,Cache) - Slots - ISA Slots / PCI Slots / MemorySlots/SATA - Sockets - Cables - Serial Cable / Parallel Cable / USB Cable/HDMI - Ports - USB (2.0 &3.0)/ Serial / Parellel - Power Devices :UPS - Graphic Cards - Network card, Sound Card			

2	Input Devices ▪ Introduction ▪ Types of Input Devices ▪ Keyboard / Mouse / Trackball / Glide - Pad / Game Devices Joystick, etc.) / Light Pen / Touch Screen / Mic (Sound Input) / Camera (Photo and Video Input) / POS (Point of Sale) Terminal (Scanners, etc) ▪ MIDI(Musical Instrument Digital Interface) Keyboard, ▪ Wireless Devices (Keyboard, Mouse, etc) ▪ Types of Scanners ▪ OMR, MICR, OBR Output Devices • Introduction • Types of Output Devices • Types of Monitors ▪ CRT Display Units ▪ LCD ▪ LED ▪ OLED • Types of Printers ▪ Impact (Dot Matrix Printer, Daisy Wheel Printer) ▪ Non Impact(Ink Jet Printer, Laser Printer) • Plotters • Other Devices ▪ Fascimile(FAX) ▪ Headphone ▪ SGD (Speech Generating Device) ▪ COM (Computer Output Microfilm) ▪ Google Glass			
3	Data Storage • Introduction • Types of Magnetic Storage Devices ▪ Floppy Disk / Hard Disk / Magnetic Tape / Magnetic Disks • Storage Mechanism of Magnetic Storage Devices ▪ Tracks / Sectors / Clusters / Cylinders • Reading / Writing Data to and from Storage Devices • Seek Time / Rotational Delay - Latency / Access • Time /Response Time • Other Storage Devices ▪ USB - Pen Drive/CD/DVD/Blue-Ray Disk. Flash Memory, Cloud Storage(Like Google Drive, One Drive)			
4	Numbering System and Codes • Introduction to Binary Codes / ▪ Nibble / Bit / Byte / Carry Bit / Parity Bit / Sign Bit ▪ KB / MB / GB / TB / HB (etc ... • Types of Numbering System ▪ Binary / Octal/Decimal / Hex-Decimal • Conversion ▪ Binary to Octal, Decimal and Hexa-Decimal ▪ Decimal to Binary, Octal and Hexa-Decimal ▪ Octal to Binary, Decimal and Hexa-Decimal ▪ Hexa-Decimal to Binary, Octal and Decimal • Binary Arithmetic ▪ Addition ▪ Subtraction (1's Compliment and 2's Compliment) ▪ Division .			

	▪ Multiplication • Types of Codes ▪ ASCII/BCD / EBCDIC / UniCode • Parity Check ▪ Event Parity System / Odd Parity System Languages, Operating Systems and Software Packages • Introduction • Translator (Assembler / Compiler / Interpreter) • Types of Languages ▪ Machine Level Language ▪ Assembly Level Language ▪ High Level Language (3GL, 4GL, 5GL, etc.) • Types of Operating Systems ▪ Batch Operating System ▪ Multi Processing Operating System ▪ Time Sharing Operating System ▪ Online and Real Time Operating System • Uses and applications of Software Packages - Word Processing Packages ▪ Spread Sheet Packages ▪ Graphical Packages ▪ Database Packages I ▪ Presentation Packages ▪ Animation / Video / Sound Packages			
5	Emerging Technologies and Virus • Different Communication methods ▪ GIS / GPS / COMA / GSM/ VOLTE • Communication Devices ▪ Cell Phones / Modem / Infrared / Bluetooth / WiFi / LiFi • Virus ▪ Introduction to Virus and related terms ▪ Origin and History ▪ Types of Virus ▪ Problems and Protection from Virus • Cloud Computing ▪ What is Cloud Computing? ▪ Characteristic & Service Models(Iaas, Paas, Saas) ▪ Architecture ▪ Security & Privacy			
Course Outcome	• To awareness of computer basics and emerging technology.			
References:	1. Computer Fundamentals, By P. K. Sinha 2. Fundamental of IT for BCA, By S. Jaiswal 3. Engineering Physics, By V. K. Gaur 4. Teach Yourself Assembler, By Goodwin 5. https://www.javatpoint.com/computer-fundamentals-tutorial 6. https://www.tutorialspoint.com/computer_fundamentals/index.htm 7. https://www.tutorialspoint.com/computer_fundamentals/computer_fundamentals_tutorial.pdf 8. http://www.kvadilabad.org/admin/downloads/1788662251computer_fundamentals_tutorial.pdf			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	01	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05 and 7	Credits	3
Paper Code	CC 1.1.1		

वैदिकसूक्तसङ्ग्रहः

Course Objectives Student will be able to	- वैदिकदेवतानां विषये ज्ञानम् - ऋग्वेदीयेषु सूक्तेषु तत्तद्देवतानां वर्णनावसरे तासामेकैकस्या अपि सर्वोत्कृष्टत्वं सर्वतन्त्रस्वतन्त्रं च ज्ञानम् । - दार्शनिकज्ञानम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	(१) अग्निः (ऋग्वेदः -१/१) (२) पुरुषसूक्तम् (ऋग्वेदः -१०/९०) (३) इन्द्रसूक्तम् (ऋग्वेदः -२/१२) (४) वाक् (ऋग्वेदः -१०/१२५)	25	16	01
2	(१) पर्जन्यसूक्तम् (ऋग्वेदः -५/८३) (२) वरुणसूक्तम् (ऋग्वेदः -७/८३) (३) नासदीयसूक्तम्(ऋग्वेदः -१०/११९)	25	16	01
3	(१) अक्ष(कितव)सूक्तम् (ऋग्वेदः-१०/३४) (२) हिरण्यगर्भसूक्तम् (ऋग्वेदः-१०/१२१) (३) सूर्यसूक्तम् (ऋग्वेदः-१/१२५)	20	13	01
Course Outcome	- सूक्तानां पर्यावरणसुरक्षादृष्ट्या अस्य महत्त्वं वर्तते । प्रकृतितत्त्व देवतत्त्वयोर्मध्ये सामञ्जस्यम् । प्रकृत्याः सुरक्षा एव अस्माकं सुरक्षा इति ज्ञानं मिलति । - मन्त्रार्थज्ञानेन सृष्ट्युत्पत्तिसम्बन्धिज्ञानं भवति ।			
References:	- वैदिक सूक्तसंग्रह, प्रो.देवेन्द्रनाथपाण्डेय, जगदीश संस्कृत पुस्तकालय, झालानियों का रास्ता, किशनपोल बाजार, जयपुर-२००६ - वैदिक सूक्तसंकलन, प्रो.देवेन्द्रनाथपाण्डेय, जगदीश संस्कृत पुस्तकालय, झालानियों का रास्ता, किशनपोल बाजार, जयपुर-२०१५ - अभिनववेददीपिका, डॉ.रमाकान्त पाण्डेय, जगदीश संस्कृत पुस्तकालय, झालानियों का रास्ता, किशनपोल बाजार, जयपुर-२००५ - वैदिकसूक्तसंग्रह, गीताप्रेस, गोरखपुर, सं. २०६७			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	01	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	CC 1.1.2		

शुक्लयजुर्वेदसंहिता (१-२ अध्यायौ)

Course Objectives Student will be able to	- श्रौतहविर्यज्ञानां ज्ञानम् । - दर्शपूर्णमासयागस्य सम्पादनकौशलम् । - हविष्करणम् एक्यसंस्कारज्ञानम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनशाखायाः प्रथमाध्यायस्य प्रथमतः त्रयोविंशति मन्त्राः (महीधरभाष्यम्)	25	16	01
2	शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनशाखायाः प्रथमाध्यायस्य अवशिष्टांशः तथा द्वितीयाध्यायस्य प्रथमतः षोडशमन्त्राः (महीधरभाष्यम्)	25	16	01
3	शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनशाखायाः द्वितीयाध्यायस्य अवशिष्टांशः (महीधरभाष्यम्)	20	13	01
Course Outcome	समस्तानां श्रौतहविर्यज्ञानां प्रकृतिः दर्शपूर्णमासौ । अनेन प्रकारेण वैदिकयागानां विषये ज्ञानं भवति । अस्य यागस्य सम्पादनं मासयोः सन्धिकाले भवति । सन्धिकाले रोगाणामुत्पत्तिर्भवति । अतः नरैः रोगमुक्त्यर्थम् अस्य यागस्य सम्पादनं करणीयम् इति ज्ञानं मिलति ।			
References:	- शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनसंहिता उव्वटमहीधरभाष्यसहिता, प्रकाशक- चौखम्भा संस्कृतसीरीज- वाराणसी - श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिता (श्रीमदुवटाचार्यविरचितमन्त्रभाष्येण श्रीमन्महीधरकृतवेददीपाख्यभाष्येण च संवलिता), चौखम्बा विद्याभवन, चौक, पो.बा. नं 1069, वाराणसी 221001 - Yajurveda Samhita (Sanskrit Text, English Translation, Notes and Index of Verses), English Translation of R. T. H. Griffith, Parimal Publications, 27/28, Shakti Nagar, Delhi 110007 - Krishna Yajurveda Taittiriya Samhita Mantras (Text in Devanagari with transliteration and English translation), Kandas 1-7, ed. by R. L. Kashyap, Sri Aurobindo Kapali Shastri Institute of Vedic Culture, Bangalore 560011 - यजुर्वेदसंहिता (मन्त्रानुक्रमण्या सह), नाग प्रकाशक, 11 ए/ यू. ए., जवाहर नगर, दिल्ली 110007 - श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिता, प्रथमदशक(१-१० अध्याय) ‘अवधी’ हिन्दीव्याख्या सहित, प्रो.रामानुज उपाध्यायः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नई दिल्ली			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	01	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05 and 7	Credits	3
Paper Name	साहित्यदर्पणः (प्रथमद्वितीयपरिच्छेदौ)		
Paper Code	-		

Course Objectives Student will be able to	● काव्यलक्षणपरिचयः भविष्यति । ● शब्दशक्तिज्ञानं शब्दार्थज्ञानं च भविष्यति । ● काव्यप्रयोजनज्ञानं भविष्यति । ● खण्डनमण्डनात्मक-तर्कशक्तिविकासः भविष्यति । ● काव्यापकर्षोत्कर्षकतत्त्वस्वरूपज्ञानं भविष्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, प्रथमपरिच्छेदः सम्पूर्णः	25	16	01
2	द्वितीयपरिच्छेदः, १ तः ५ कारिकापर्यन्तम्	20	13	01
3	द्वितीयपरिच्छेदः, ५ कारिकातः समाप्तिं यावत्	25	16	01
Course Outcome	● काव्यलक्षणपरिचयः । ● शब्दशक्तिज्ञानं शब्दार्थज्ञानं च । ● काव्यप्रयोजनज्ञानम् । ● खण्डनमण्डनात्मकतर्कशक्तिविकासः । ● काव्यापकर्षोत्कर्षकतत्त्वस्वरूपज्ञानम् ।			
References:	1. साहित्यदर्पणः, संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दीभाषान्तरसहितः / गुजरातीभाषान्तरसहितः			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	01	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Name	रघुवंशम् - पञ्चमसर्गः		
Paper Code	-		

Course Objectives Student will be able to	• साहित्यशास्त्रस्य परिचयो भविष्यति । • महाकाव्यस्य विषये ज्ञानं भविष्यति । • कालिदासस्य काव्यशैलीविषये ज्ञानं भविष्यति । • आदर्शपूर्णचरित्रबोधो भविष्यति । • काव्यरसास्वादः काव्यरचनासामर्थ्यं च सम्भविष्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, रघुवंशम्- सर्ग – ०५, श्लोकाः १ तः १८	25	16	01
2	श्लोकाः १९ तः ४२	20	13	01
3	श्लोकाः ४३ तः ७६	25	16	01
Course Outcome	• साहित्यशास्त्रस्य परिचयः । • महाकाव्यस्य विषये ज्ञानम् । • कालिदासस्य काव्यशैलीज्ञानम् । • आदर्शपूर्णचरित्रबोधः । • काव्यरसास्वादः ।			
References:	1. रघुवंशम् (पञ्चमसर्गः), संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दीव्याख्यासहितः / गुजरातीव्याख्यासहितः			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	01	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05 and 7	Credits	3
Paper Code	CC 1.1.1		

श्रीमद्भागवतमाहात्म्यम् १ तः ६ अध्यायाः

Course Objectives Student will be able to	● पुराणेतिहासपरम्परायाः ज्ञानेन स च प्रवाहः अग्रसारितः भविष्यति । ● माहात्म्यज्ञानेन ग्रन्थनिष्ठायाः गुणः विकसितः भविष्यति । ● माहात्म्याध्ययनेन श्रीमद्भगवतमहापुराणं प्रति आदरः भविष्यति । ● गोकर्णोपाख्यानेन सत्पुत्रस्य गुणाः स्वजीवने आगमिष्यन्ति । ● तीर्थधाम्नः पवित्रनदीनां कृते बह्वादराः भविष्यन्ति । ● शास्त्रोक्तविधिना कर्मकर्तव्यमिति संस्कारः भविष्यति ।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	वेदव्यासस्य जीवनं कवनञ्च, श्रीमद्भगवतमाहात्म्यम्, अध्यायः १	25	16	1	
2	श्रीमद्भगवतमाहात्म्यम्, द्वितीयतृतीयाध्यायौ	20	13	1	
3	श्रीमद्भगवतमाहात्म्यम्, अध्यायाः ४ तः ६	25	16	1	
Course Outcome	● कृतिकारस्य परिचयेन कृतौ श्रद्धा वर्धिष्यते । ● पुराणश्रवणं पठनञ्च अमृतादपि श्रेष्ठं तज्ज्ञास्यन्ति । ● ज्ञानवैराग्ययोः कथानकेन तौ प्रति बह्वादराः भविष्यन्ति । ● धुन्धुकारिगोकर्णयोः व्याजेन सदसद्विवेको भविष्यति । ● आत्मकल्याणं सर्वोपरि वर्ततेऽति ज्ञास्यन्ति ।				
References:	2. अनेकटीकोपेतभागवतम् । 3. श्रीमद्भगवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । 4. श्रीशुकसंहिता ।				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	01	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	CC 1.1.2		

वाल्मीकिरामायणम् (बालकाण्डम्, १ तः १५ सर्गाः)

Course Objectives Student will be able to	● महर्षेः वाल्मीकेः परिचयः भविष्यति । ● रामायणकालिनसमाजस्य ज्ञानं भविष्यति । ● सदसद्विवेकस्य जागरणं भविष्यति । ● सेवायाः भक्तेः महत्त्वं ज्ञात्वा तदनुकरणं भविष्यति । ● छात्राणां मनसि रामराज्यस्य कल्पना भविष्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	वाल्मीकिमहर्षेः जीवनकवनम्, माहात्म्यम् सर्गाः १ तः ५	25	16	1
2	बालकाण्डम्, सर्गाः १ तः ५	20	13	1
3	बालकाण्डम्, सर्गाः ६ तः १०	25	16	1
Course Outcome	● मुनीनां महर्षीणां जीवनं कीदृशं भवति तज्ज्ञास्यन्ति । ● हनुमतः दास्यभक्तिं ज्ञास्यन्ति । ● मानवतायाः कृते के गुणाः तद्श्रीरामचन्द्रस्य चरित्रेण ज्ञास्यन्ति । ● भ्रातृप्रेम दम्पत्योः स्नेहः गुरु-शिष्यपरम्परायाश्च ज्ञानं भविष्यति । ● व्रतायुगस्य चित्रं स्पष्टं भविष्यति ।			
References:	1. गीताप्रेस, गोरखपुर 2. एम.एस.युनि. प्रकाशन 3. श्रीरामचन्द्र डोंगरेजी की रामायण 4. श्रीरामचरितमानस			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	First	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper No.	5 and 7	Credits	3
Paper Name	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (कृत्प्रकरणं, पूर्वकृदन्तप्रकरणं च)		
Paper Code	CC/CE- 1.1.1		

Course Objectives Student will be able to	1. कृदन्तकृत्यप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च सकर्मकेभ्यः धातुभ्यः कृत्य-प्रत्ययानां कर्मणि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. कृदन्तकृत्यप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च अकर्मकेभ्यः धातुभ्यः कृत्य-प्रत्ययानां भावेऽर्थे विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. कृदन्तकृत्यप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण अन्यस्मिन् अर्थे कृत्य-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण अन्यस्मिन् अर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कृदन्तकृत्यप्रकरणम्- 2829 तः 2863 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	कृदन्तकृत्यप्रकरणं पूर्वकृदन्तप्रकरणञ्च - 2864 तः 2898 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 2899 तः 2928 पर्यन्तम्।	20	13	1
Course Outcome	1. कृदन्तकृत्यप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च सकर्मकेभ्यः धातुभ्यः कृत्य-प्रत्ययानां कर्मणि कारके विधानज्ञानम्। 2. कृदन्तकृत्यप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च अकर्मकेभ्यः धातुभ्यः कृत्य-प्रत्ययानां भावेऽर्थे विधानज्ञानम्। 3. कृदन्तकृत्यप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण अन्यस्मिन् अर्थे कृत्य-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 4. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्। 5. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण अन्यस्मिन् अर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।			
References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री 5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र, प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301, अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404, चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	First	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper No.	6	Credits	3
Paper Name	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (तिङन्ते भ्वादिप्रकरणम्)		
Paper Code	CC - 1.1.2		

Course Objectives Student will be able to		1. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 6. भ्वादिप्रकरणे पठितस्य भू धातोः विस्तृतरूपसिद्धिज्ञा सम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	भ्वादिप्रकरणम्- 2151 तः 2203 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	भ्वादिप्रकरणम्- 2204 तः 2256 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	भ्वादिप्रकरणम्- 2257 तः 2299 पर्यन्तम्।	20	13	1
Course Outcome		1. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानम्। 2. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानम्। 3. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानम्। 4. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानम्। 5. भ्वादिप्रकरणस्य 2151 (आरम्भतः)-2299 सूत्रपर्यन्तं पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानम्। 6. भ्वादिप्रकरणे पठितस्य भू धातोः विस्तृतरूपसिद्धिज्ञानम्।		
References:		1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	01	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	मुहूर्तचिन्तामणिः (प्रारम्भतः संस्कारप्रकरणपर्यन्तम्)	Credits	3
Paper No.	5 and 7		

Course Objectives Student will be able to	● शुभाशुभतिथिनक्षत्रमासादीनां ज्ञानार्थम् ● शुभाशुभयोगज्ञानार्थम् ● व्यवहारिकमुहूर्तज्ञानार्थम् ● संक्रान्तिज्ञानार्थम् ● संस्कारार्थं मुहूर्तज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	शुभाशुभप्रकरणम्	25	16	1
2	नक्षत्रप्रकरणम्	25	16	1
3	संक्रान्तिप्रकरणतः संस्कारप्रकरणपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	● शुभाशुभतिथिनक्षत्रमासादीनां ज्ञानं क्रियते ● शुभाशुभयोगज्ञानं क्रियते ● व्यवहारिकमुहूर्तज्ञानं क्रियते ● संक्रान्तिविचारः क्रियते ● संस्कारार्थं मुहूर्तज्ञानं क्रियते			
References:	1. मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधारा टीका, केदारदत्त जोशी, मोतीलाल बनारसीदास प्रकाशन वाराणसी 2. मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधारा संस्कृत , ज्योति हिन्दी टीका युक्त डा. रामचन्द्र पाठक चौखम्भा संस्कृत भवन वाराणसी 3. मुहूर्तचिन्तामणिः, प्रो. रामचन्द्र पाण्डेय, चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी 4. मुहूर्तचिन्तामणिः, मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधारा संस्कृत , मणिप्रदीप हिन्दी टीका युक्त, पं विन्ध्येश्वरी प्रसाद द्विवेदी , चौखम्भा सुरभारती वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	01	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	भारतीयकुण्डलीविज्ञानम्	Credits	3
Paper No.	6		

Course Objectives Student will be able to		कुण्डलीनिर्माणज्ञानार्थम्		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः लग्नानयनपर्यन्तम्	25	16	1
2	नतानयनतः दशासाधनपर्यन्तम्	25	16	1
3	मिश्रप्रकरणतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	- पञ्चाङ्गपरिचयः ज्ञायते - सारणीवशेन लग्नज्ञानं, दशमलग्नज्ञानं च क्रियते - कुण्डलीनिर्माणज्ञानं क्रियते - वर्षप्रवेशज्ञानं क्रियते - अक्षांश-देशान्तरज्ञानञ्च क्रियते - सारणीवशेन चरज्ञानं वेदान्तरज्ञानञ्च क्रियते			
References:	1. भारतीयकुण्डलीविज्ञान, मीठालाल ओझा, देवर्षि प्रकाशन वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	01	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	तर्कसङ्ग्रहः (दीपिकासहितः) आदितः प्रत्यक्षनिरूपणपर्यन्तः	Credits	3
Paper No.	5 and 7	Paper Code	

Course Objectives Student will be able to	• भारतीयतत्त्वचिन्तनस्य मूलतत्त्वविषयिणीं जिज्ञासां संवर्धयितुम्। • दर्शनशास्त्राणां परिचयार्थम्। • तत्त्वचिन्तनार्थं प्रवृत्तेषु दर्शनेषु अन्यतमयोः न्यायवैशेषिकदर्शनयोः परिचयार्थम्। • न्यायवैशेषिकदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। • संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	आदितः अभावनिरूपणपर्यन्तः	२५	१६	१
2	नवद्रव्यनिरूपणम्	२५	१६	१
3	रूपनिरूपणादारभ्य प्रत्यक्षखण्डान्तो भागः	२०	१३	१
Course Outcome	• न्यायवैशेषिकदर्शनयोः प्रारम्भिकः परिचयो भवति। • न्यायवैशेषिकदर्शनयोः सिद्धान्तानाम्, प्रमाणानां च सङ्क्षिप्ततया परिचयः भवति। • न्यायवैशेषिकदर्शनयोः लक्षणप्रतिपादनशैल्याः परिचयो भवति।			
References:	5. तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः - गोविन्दाचार्यः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी 6. तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः - आचार्य श्रीनिवास शर्मा, भारतीय विद्या संस्थान, वाराणसी 7. तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः – जितेन्द्र एस. जेटली, सरस्वती पुस्तक भण्डार, अहमदाबाद 8. तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः – दयानन्द भार्गव, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी 9. तर्कसङ्ग्रहसर्वस्वम्, सम्पादकः – महानन्द झा, भारतीय विद्या संस्थान, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	01	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी (३१ कारिकां यावत्)	Credits	3
Paper No.	6	Paper Code	

Course Objectives Student will be able to	- अतिविस्तृतस्य भारतीयतत्त्वचिन्तनस्य जिज्ञासां संवर्धयितुम्। - विभिन्नदर्शनशास्त्राणां परिचयार्थम्। - तत्त्वचिन्तनार्थं प्रवृत्तेषु दर्शनेषु अन्यतमस्य सांख्यदर्शनयोः परिचयार्थम्। - साङ्ख्यदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। - संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	१ तः ९ कारिकापर्यन्तम्	२५	१६	१	
2	१० तः २२ कारिकापर्यन्तम्	२५	१६	१	
3	२३ तः ३१ कारिकापर्यन्तम्	२०	१३	१	
Course Outcome	- साङ्ख्यदर्शनस्य प्रमुखानां सिद्धान्तानां सङ्क्षेपेण परिचयः भवति। - साङ्ख्यदर्शनस्य प्रमाणानाम्, तत्त्वानाम्, वादानां च परिचयः भवति। - साङ्ख्यदर्शने निरूपितायाः सृष्टिप्रक्रियायाः ज्ञानं भवति।				
References:	- साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी, सम्पादकः - गजानन शास्त्री मुसलगांवकर, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी - साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी, सम्पादकः - ज्वालाप्रसाद गौड, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी - साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी, सम्पादकः - रमाशंकर भट्टाचार्य, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी - सांख्याकारिका, सम्पादकः - राकेश शास्त्री, संस्कृत ग्रन्थागार, नव देहली - सांख्यदर्शनम्, आचार्य उदयवीर शास्त्री, विजयकुमार गोविन्दराम हांसानन्द, नव देलही				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	1	Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan	Hours	45
Paper Name	7	Credits	3
Paper Code	CE- 1.1.1		

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः - - सरलस्कृतसम्भाषणे समर्थाः भविष्यन्ति। - संस्कृतभाषायाः प्रायोगिकं ज्ञानं प्राप्स्यन्ति। - संस्कृतभाषायां स्वीयां शब्दसम्पत्तिं वर्धयिष्यन्ति।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	एतत्, तत्, किम् इति शब्दरूपाणां प्रयोगः अस्-धातोः वर्तमानकालप्रयोगः, कृ-धातोः वर्तमानकालप्रयोगः, युष्मद्, अस्मद्, भवत् शब्दप्रयोगः।	25	16	1	
2	, द्वितीयाविभक्तिप्रयोगः, अद्य, ह्यः, श्वः अव्ययानां प्रयोगः, अकारान्त-आकारान्त-ईकारान्तशब्दानां त्रिषु लिङ्गेषु वचनेषु च प्रयोगश्च। ज्ञा, दृश्, श्रु, ग्रह-धातूनां वर्तमानकालस्य क्रियापदानां प्रयोगः, लोट्-लकारे प्रथमपुरुषे प्रयोगः।	25	16	1	
3	भूतकालस्य क्रियापदानां प्रयोगः, भविष्यत्कालस्य क्रियापदानां प्रयोगः, क्तवत्प्रत्ययान्तशब्दानां प्रयोगश्च।	20	13	1	
Course Outcome	- सरलस्कृतसम्भाषणस्य सामर्थ्यम्। - संस्कृतभाषायाः प्रायोगिकं ज्ञानम्। - संस्कृतभाषायां शब्दसम्पत्तेः वर्धनम्।				
References:	- Teach Yourself Samskait, प्रथमा दीक्षा (५ खण्डः), राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। - भाषाप्रवेशः प्रथमः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली। - गीतासोपानम्, प्रथमः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली।				

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	01	Marks	70+30=100
Subject	ઉદયમાનભારતીયસમાજે શિક્ષા	Hours	68
Paper No.	08	Credits	04
Paper Code	-	Subject Code	CC1

Course Objectives Student Teachers will be able to	- શિક્ષણતત્ત્વજ્ઞાનયોર્મધ્યે સમ્બન્ધઃ જ્ઞાતવ્યઃ। - શિક્ષણસ્ય દર્શનશાસ્ત્રીયવિચારધારાભિઃ તથા ચ શિક્ષણવિદ્વજ્જનાનાં શૈક્ષણિકવિચારૈઃ જ્ઞાતારઃ ભવેયુઃ। - શિક્ષકસ્ય પ્રવર્તમાનપ્રવાહઃ જ્ઞાતવ્યાઃ એવમ્ તસ્ય પોષકાવરોધકસ્રોતાંસિ જ્ઞાતવ્યાનિ। - શિક્ષણસ્ય સમાજસ્ય સંસ્કૃતેઃ ચ પરસ્પરપ્રભાવઃ કઃ ઇત્યપિ જ્ઞાતવ્યઃ।
--	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	શિક્ષા એવં તત્ત્વજ્ઞાનમ્ 1.1 શિક્ષાયાઃ અર્થઃ સ્વરૂપં પ્રક્રિયા ચ 1.2 તત્ત્વજ્ઞાનસ્ય અર્થઃ પરિભાષાઃ, શિક્ષા એવં તત્ત્વજ્ઞાનસ્ય સ્વરૂપભેદઃ 1.3 ઔપચારિકમ્ અનૌપચારિકં શિક્ષણમ્, નિરન્તરમ્ એવં દૂરવર્તિ શિક્ષણમ્	20	18	01
2	ધર્મદર્શનમ્ એવં શિક્ષા 2.1 ઉપનિષદ્ એવં શિક્ષા- અર્થોદ્દેશ્યાનિ, અભ્યાસક્રમઃ, શિક્ષાપદ્ધતિઃ, ગુરુશિષ્યસમ્બન્ધશ્ચ। 2.2 ભગવદ્ગીતા એવં શિક્ષા- અર્થોદ્દેશ્યાનિ, અભ્યાસક્રમઃ, શિક્ષાપદ્ધતિઃ, ગુરુશિષ્યસમ્બન્ધશ્ચ। 2.3 જૈનદર્શનમ્ એવં શિક્ષા- અર્થોદ્દેશ્યાનિ, અભ્યાસક્રમઃ, શિક્ષાપદ્ધતિઃ, ગુરુશિષ્યસમ્બન્ધશ્ચ।	20	18	01
3	શાસ્ત્રીયચિન્તનમ્ 3.1 વ્યવહારવાદઃ-સદ્કલ્પના, ઉદ્દેશ્યાનિ, અભ્યાસક્રમઃ, શિક્ષાપદ્ધતિઃ 3.2 આદર્શવાદઃ- સદ્કલ્પના, ઉદ્દેશ્યાનિ, અભ્યાસક્રમઃ, શિક્ષાપદ્ધતિઃ 3.3 સ્વામી વિવેકાનન્દઃ એવં રવીન્દ્રનાથ ટાગોરઃ- અર્થોદ્દેશ્યાનિ, અભ્યાસક્રમઃ, શિક્ષાપદ્ધતિઃ	15	16	01
4	ભારતીયસંસ્કૃતિઃ એવં પરમ્પરાઃ 4.1 સંસ્કૃતેઃ અર્થઃ, લક્ષણાનિ, પ્રકારાશ્ચ 4.2 માનવસંસ્કૃતિઃ 4.3 ભારતીયસંસ્કૃતિપરમ્પરા	15	16	01

Course Outcome	- શિક્ષણતત્ત્વજ્ઞાનયોર્મધ્યે સમ્બન્ધઃ જ્ઞાસ્યન્તિ। - શિક્ષણસ્ય દર્શનશાસ્ત્રીયવિચારધારાભિઃ તથા ચ શિક્ષણવિદ્વજ્જનાનાં શૈક્ષણિકવિચારૈઃ જ્ઞાતારઃ ભવિષ્યન્તિ। - શિક્ષકસ્ય પ્રવર્તમાનપ્રવાહઃ જ્ઞાતવ્યાઃ એવમ્ તસ્ય પોષકાવરોધકસ્રોતાંસિ જ્ઞાસ્યન્તિ। - શિક્ષણસ્ય સમાજસ્ય સંસ્કૃતેઃ ચ પરસ્પરપ્રભાવઃ કઃ ઇત્યપિ જ્ઞાસ્યન્તિ।
-----------------------	--

Reference Books:	- વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષક, લે.-ભરવાડ અમૃત, પટેલ રમેશ અને અન્ય (૨૦૧૩), બી.એસ.શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ - વિકાસશીલ ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ અને શિક્ષક, જોશી અને ભોગાપત્રા, અનડા બુક ડીપો, અમદાવાદ - વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ અને શિક્ષક, રાવલ અને અન્ય, નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ - શિક્ષા સિદ્ધાન્ત, માથુર એસ. એસ., વિનોદ પુસ્તક મન્દિર, આગ્રા - શિક્ષાયાઃ સામાજિકધારાઃ, સચ્ચિદાનન્દ, ઇ. પી., ગૌરીશપ્રકાશનમ્, શુદ્ધગેરી - શિક્ષા કે દાર્શનિક એવં સામાજિક આધાર, પાળ્ડેય, કે. પી., વિશ્વવિદ્યાલય પ્રકાશન, વારાણસી
-------------------------	---

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	01	Marks	25+25=50
Subject	Computer (Internal & Practical)	Hours	17+34=51
Paper No.	09	Credits	01+01=02
Paper Code	-	Subject Code	ICTT-1 ICTP-1

Course Objectives Student Teachers will be able to		- કમ્પ્યૂટરના પ્રકારો અને ભાગોથી માહિતગાર થાય. - નેટવર્કીંગ અને ઈન્ટરનેટ વિશે માહિતી મેળવે અને શિક્ષણમાં વિનિયોગ કરે. - વેબ-પેજની કાર્યપદ્ધતિ અને વાઈરસ વિશે જાણે. - માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ વિશે જાણે તથા પ્રાયોગિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.				
COURSE CONTENT/SYLLABUS						
UNIT	TITLE			Marks	Hours	Credits
1	કમ્પ્યૂટરના પ્રકારો, ભાગો 1.1 કમ્પ્યૂટરના પ્રકાર- હાર્ડવેર, સોફ્ટવેર 1.2 કમ્પ્યૂટરના ડિવાઈસીસ- ઈનપુટ ડિવાઈસ, આઉટપુટ ડિવાઈસ			15	8.5	0.5
2	માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ 2.1 માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ 2.2 માઈક્રોસોફ્ટ પાવર-પોઈન્ટ			10	8.5	0.5
3	પ્રાયોગિક 3.1 માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ 3.2 માઈક્રોસોફ્ટ પાવર-પોઈન્ટ			15 10	17 17	0.5 0.5
Course Outcome		- કમ્પ્યૂટરના પ્રકારો અને ભાગોથી માહિતગાર થશે. - નેટવર્કીંગ અને ઈન્ટરનેટ વિશે માહિતી મેળવી શિક્ષણમાં તેનો વિનિયોગ કરશે. - વેબ-પેજની કાર્યપદ્ધતિ અને વાઈરસ વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે. - માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી પ્રાયોગિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે.				
Reference Books:		- શિક્ષણમાં પ્રૌદ્યોગિકીનો વિનિયોગ, શુક્લ સતીશપ્રકાશ એસ., અમોલ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૧૨ - શિક્ષણમાં કમ્પ્યૂટર, શાહ દીપિકા, નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ - કમ્પ્યૂટર શિક્ષણ, પટેલ મોતીભાઈ, બી.એસ.શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

वैरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री

कक्षा

प्रथमसत्रम् (Semester-02)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	02	Marks	70
Subject	Compulsory Sanskrit (अनिवार्यसंस्कृतम्)	Hours	45
Paper Name	अष्टाध्यायीभाष्यप्रथमावृत्तिः प्रत्ययपरिचयः	Credits	3
Paper Code	CF 1.1.1		

Course Objectives

Student Teachers
will be able to

अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः -

- व्याकरणशास्त्रस्य स्वरूपेन परिचिताः भविष्यन्ति ।
- केषाञ्चन कृत्-प्रत्ययानां स्वरूपम्, उपयोगितां च ज्ञास्यन्ति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अइउण्, ऋलृक्, एओङ्, ऐऔच्, ह्यवरट्, लण्, जमङणनम्, झभञ्, घढधष्, जवगडदश्, खफछठथचटतव्, कपय्, शषसर्, हल्, वृद्धिरादैच्, अदेङ् गुणः, इको गुणवृद्धी, किङिति च, अलोऽन्त्यात् पूर्व उपधा, भूवादयो धातवः, उपदेशेऽजनुनासिक इत्, हलन्त्यम्, आदिर्जिटुडवः, षः प्रत्ययस्य, चुट्, लशक्वतद्धिते, तस्य लोपः धातोः, तत्रोपपदं सप्तमीस्थम्, कृत्याः, तव्यत्तव्यानीयरः, अचो यत्, एतिस्तुशास्वृदृजुषः क्यप्, ऋहलोर्ण्यत् ।	25	16	1
2	, ण्वुलृचौ, नन्दिग्रहिपचादिभ्यो ल्युणिन्यच्, इगुपधज्ञाप्रीकिरः कः, आतश्चोपसर्गे, कर्मण्यण्, आतोऽनुपसर्गे कः, सुप्यजातौ णिनिस्ताच्छील्ये, मनः, सप्तम्यां जनेर्ङः, निष्ठा, अलङ्कृज्जिरकृञ्प्रजनोत्पचोत्पतोन्मदरुच्यपत्रपवृत्तुवृधुसहचर इष्णुच्, स्पृहिगृहिपतिदयिनिद्रातन्द्राश्रद्धाभ्य आलुच् इण्शजिसर्तिभ्यः क्करप्, नमिकम्पिस्म्यजसकमहिंसदीपो रः ।	20	13	1
3	धः कर्मणि घृन्, दाम्नीशस्युयुजस्तुतुदसिसिचमिहपतदशनहः करणे, अर्तिलूधूसूखनसहचर इत्रः, तुमुण्वुलौ क्रियायां क्रियार्थायाम्, पदरुजविशस्पृशो घञ्, भावे, अकर्तरि च कारके संज्ञायाम्, डिवतः क्त्रिः, द्वितोऽथुच्, उपसर्गे घोः किः, स्त्रियां क्तिन्, नपुंसके भावे क्तः, ल्युट् च, करणाधिकरणयोश्च, ईषददुःसुषु कृच्छ्राकृच्छ्रार्थेषु खल्, आतो युच्, अलङ्खल्वोः प्रतिषेधयोः प्राचां क्त्वा, समानकर्तृकयोः पूर्वकाले, आभीक्ष्ण्ये णमुल् च, तयोरेव कृत्यक्तखलर्थाः ।	25	16	1

Course Outcome

- व्याकरणशास्त्रे कारकव्यवस्थायाः परिचयः।
- शुद्धवाक्यरचनायै अपेक्षितानां केषाञ्चन नियमानां ज्ञानम्।
- कारकोपपदविभक्तीनां ज्ञानम्।

References:

- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी।
- लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री (तृतीयखण्डः)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	02	Marks	35+35=70
Subject	Compulsory English & Computer	Hours	45
Paper Name	Paper-2	Credits	3
Paper Code	-		

Course Objectives
Student Teachers will be able to

- This paper aims at making the students acquainted with the Microsoft Office Word and PowerPoint. Typing tutorial and Paint software knowledge.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Spectrum- A Textbook for College Students, Macmillan - Section-1 Prase-3 A Wrong in Worker's Paradise- Rabindranath Tagore - Poetry-1 Stopping by woods an Snowy evening- Robert Frase	20		
2	Grammar: Tenses Simple- Present, Past, Future Continuous- Present, Past, Future Perfect- Present, Past, Future Comprehension of an unseen passage N.B.- Five questions to be asked	8 7		
3	Word Processor - Creating, navigating and editing word document. - Page set up and page background, - Formatting, navigating and viewing a document, - Find and replace function, - Working with table, inserting smart art and shapes, - Page breaks and section breaks, - Headers and footers, watermark, Hyperlinks and bookmarks, - Table of content, footnotes, citations and bibliographies, - Working with Mail merge, - Printing a document. Presentation Package - Creating, browsing and saving presentations, - Editing and formatting presentations, - Using Slide Layouts, - Adding notes to the slides, - Editing and formatting slides, - Inserting objects in Slides, - Slide transition, animation effects, - Rehearsing timings, - Slide show options	35		
Course Outcome	This paper aims at making the students acquainted with the Microsoft Office Word and PowerPoint. Typing tutorial and Paint software knowledge.			
References:				

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	02	Marks	70
Subject	GUJARATI	Hours	45
Paper Name	પ્રેમાનંદકૃત- કુંવરબાઈનું મામેરું સંપા.- ચંદ્રશંકર ભટ્ટ અને પૂર્ણિમા ભટ્ટ	Credits	3
Paper Code	GE- 1.2.2		

Course Objectives Student Teachers will be able to		- વિદ્યાર્થી ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રાચીન વારસાથી પરિચિત થશે. - વિદ્યાર્થી તત્કાલીન સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ થશે. - વિદ્યાર્થી વર્તમાન સમય અંગે નવા પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિચારતા થશે.		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	આખ્યાન- સંજ્ઞા, સ્વરૂપ અને લક્ષણો આખ્યાન- ઉદ્ભવ અને વિકાસ	15	12	3
2	પ્રેમાનંદ જીવન અને કવન આખ્યાનકાર પ્રેમાનંદ	15	12	
3	કુંવરબાઈનું મામેરું- કૃતિલક્ષી અભ્યાસ કુંવરબાઈનું મામેરું- સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન	20	12	
4	કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગ, નિપાત	20	09	
Course Outcome		- પ્રાચીન વારસાથી પરિચિત થતાં સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પરિચિતિનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે. - અધ્યાયન સાહિત્ય સ્વરૂપગત માહિતીનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે.		
References:		➤ મધ્યકાલીન ગુજરાતી અધ્યાયન, શશિન ઓઝા ➤ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, અનંતરાય રાવળ ➤ મધ્યકાળના સાહિત્ય પ્રકારો, ચંદ્રકાન્ત મહેતા ➤ કહેવતો અને રૂઢિપ્રયોગો, પ્રકાશન- ભાષાનિયામકની કચેરી ➤ કહેવત સંગ્રહ, રતિલાલ નાયક		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	02	Marks	70
Subject	कविता के पड़ाव (काव्यसंग्रह)	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3	Credits	03
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- छात्र आधुनिक हिन्दी कविता की विकासयात्रा से परिचित होंगे । - छात्र हिन्दी के आधुनिक कवियों के व्यक्तित्व-कृतित्व को समझने का प्रयास करेंगे । - छात्र अभ्यासक्रम में समाविष्ट कविताओं के भावपक्ष और कलापक्ष को समझेंगे ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	आधुनिक हिन्दी कविता की विकासयात्रा हिन्दी के प्रमुख कवियों का परिचय	14	12	03
2	कैकेयी का पश्चाताप- मैथिलीशरण गुप्त नर हो न निराश करो मन को- मैथिलीशरण गुप्त हिमाद्री तुंग शृंग से- प्रसाद जाग री !- प्रसाद	14	11	
3	सखि, बसन्त आया- निराला ताडती पत्थर- निराला प्रथम रश्मि- पन्त दूत झरो- पन्त	14	11	
4	क्या पूजन क्या अर्चन रे- महादेवी वर्मा भावुकता अंगूर लता से- बच्चन जो बीत गई सो बात गई- बच्चन हिरोशिमा- अज्ञेय	14	11	
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुवैकल्पिक प्रश्न	14		
Course Outcome	- छात्र आधुनिक हिन्दी कविता की विकासयात्रा से परिचित होंगे । - छात्र हिन्दी के आधुनिक कवियों के व्यक्तित्व-कृतित्व को समझने का प्रयास करेंगे । - छात्र अभ्यासक्रम में समाविष्ट कविताओं के भावपक्ष और कलापक्ष को समझेंगे ।			
अभ्यासग्रन्थ :	➤ कविता के पड़ाव, संपादकमण्डल-हिन्दी विषय की अध्ययन समिति, गुजरात युनि. अहमदाबाद			
References :	- छायावाद- डॉ. नामवरसिंह - हिन्दी के आधुनिक प्रतिनिधि कवि- द्वारिकाप्रसाद सक्सेना - आधुनिक हिन्दी काव्य के नवरत्न- रमेशचन्द्र शर्मा			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	02		Marks	70
Subject	English		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives

Student Teachers will be able to

•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Horizons: A Textbook for College Students: McMillan (Section-02)			
2	Grammar: (1) Subject Verb Agreement, (2) Antonyms and Synonyms			
3	Composition: (1) Essay Writing, (2) Report Writing			

Course Outcome

•

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	02	Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्	Hours	45
Paper No.	04	Credits	03
Paper Name	कौटिलीयार्थशास्त्रम् (३-४ अधिकरणे)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- सम्पत्तिविषयकं व्यवहारं ज्ञास्यति ।
- सम्पत्तिविषयकं विवादविषयकं ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- वाक्पारुष्यं दण्डपारुष्यम् एवम् अन्यायापराधविषयकं ज्ञानं भविष्यति ।
- प्रजापीडकेभ्यः रक्षणव्यवस्थां ज्ञास्यति ।
- दैवीविपत्तिभ्यः रक्षणस्य विचारं ज्ञास्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयाधिकरणम्, १ तः १० अध्यायाः	25	16	1
2	तृतीयाधिकरणम्, ११ तः २० अध्यायाः	20	13	1
3	चतुर्थाधिकरणम्, सम्पूर्णम्	25	16	1
Course Outcome	• सम्पत्तिविषयकं व्यवहारं ज्ञास्यति । • सम्पत्तिविषयकं विवादविषयकं ज्ञानं प्राप्स्यति । • वाक्पारुष्यं दण्डपारुष्यम् एवम् अन्यायापराधविषयकं ज्ञानं भविष्यति । • प्रजापीडकेभ्यः रक्षणव्यवस्थां ज्ञास्यति । • दैवीविपत्तिभ्यः रक्षणस्य विचारं ज्ञास्यति ।			
References:				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	02	Marks	70
Subject	Computer	Hours	45
Paper Name	Paper-4	Credits	03
Paper Code	-		

Networking, Internet & Web Page Development

Course Objectives Student Teachers will be able to	To understand basic terms of computer networks and Internet, to give knowledge of Scripting languages like HTML, CSS and Java Script.
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Introduction to Computer Network - Basics of Computers - Computer Network - Type of Computer Network - Network Topology - OSI Reference Model (Introduction) - TCP/IP - Internet Terminology - ISP (Internet Service Provider) - Intranet - VSAT (very small aperture terminal)URL			
2	Application of Internet - World Wide Web (WWW) - Types of Search Engine - Remote Login - Electronic Mail (Email) - Concept and use of : E-Commerce, E-Business, E-Governance, Mobile Commerce - Website Basics (WebPages; Hyper Text Transfer, Domain name server, Protocol, File TransferProtocol, Domain Names; URL , Protocol Address; Website[Static, Dynamic, Responsive], Web browser, Web Servers; Web Hosting, web portal, domain name server - Network Security Concepts: Cyber Law, Firewall, Cookies, Hackers and Crackers - Types of Payment System (Digital Cash, Electronic Cheque, Smart Card, Debit/Credit Card)			
3	Basic of HTML & Advance HTML 5 - Fundamental of HTML - Basic Tag and Attribute - The Formatting Tags - The List Tags & Link Tag - inserting special characters, - adding images and Sound, - Table & Frame in HTML - Forms			

	- HTML 5 Document Structure & Syntax (section, article, aside, header, footer, nav, dialog) - Attributes of HTML 5 - Web Form (datetime, date, month, week, time, number, range, email, url) - Audio / Video			
4	Cascading Style Sheet & CSS 3 - Introduction to CSS - Types of Style Sheets - Class, ID Selector - CSS Text & Font Properties - CSS Background Properties - CSS List Properties - CSS Margin & Padding Properties - CSS Comments - CSS 3 - Border Property - Background & Gradient Property - Drop Shadow Property 2D & 3D Transform Property - Transition Property			
5	Java Script - Introduction to JavaScript - Variables - JavaScript Operators - Conditional Statements - JavaScript Loops - JavaScript Break and Continue Statements - Dialog Boxes - JavaScript User Define Function □ Builtin Function (string, Maths, Array, Date) - Events (onclick, ondblclick, onmouseover, onmouseout, onkeypress, onkeyup, onfocus, onblur, onload, onchange, onsubmit, onreset) - Form Validation & E-mail Validation			
Course Outcome	To understand basic terms of computer networks and Internet, to give knowledge of Scripting languages like HTML, CSS and Java Script.			
References:	➤ HTML in 10 steps or less, Laurie Ann Ulrich, Robert G. Fuller ➤ Internet The Complete Reference, Young ➤ World Wide Web Design with Html, C Xavier ➤ Internet for Every One, Leon ➤ Practical Html 4.O, Lee Philips ➤ Mastering In FrontPage, BPB ➤ https://www.javatpoint.com/html-tutorial ➤ https://www.tutorialspoint.com/html/index.htm ➤ https://www.w3schools.com/html/ ➤ https://www.csstutorial.net/			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	02	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05 and 7	Credits	3
Paper Code	-		

वैदिकसाहित्येतिहासः

Course Objectives Student Teachers will be able to		वैदिकयुगस्य राज्ञः प्रजानां च कर्माणि, राजतन्त्रस्य विविधं स्वरूपं, प्रजातान्त्रिकव्यवस्थायाश्च सूत्राणि छात्रैः अस्मात् विषयात् अधीयन्ते- तदस्ति प्रयोजनम् । परिवारनियन्त्रणविधेः विषये सृष्ट्युत्पत्तिविषये च वैदिक-इतिहासाध्ययनेन छात्राः ज्ञानं लभन्ते । तथैव वैदिकदिशानिर्देशमाध्यमेन लोकव्यवहारज्ञानायापि पत्रमिदं छात्राणामध्ययनाय निर्धारितमस्ति ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	संहिताभागस्य परिचयः (ऋक्-यजु-साम-अथर्ववेदाः)	25	16	01
2	ब्राह्मणभागः, आरण्यकभागश्च, चतुर्णां वेदानां ब्राह्मणग्रन्थानां परिचयः	25	16	01
3	उपनिषद् भागः (ईश-केन-कठ-प्रश्न-मुण्डक-माण्डूक्य-तैत्तिरीय-ऐतरेय-छान्दोग्य-बृहदारण्यक)	20	13	01
Course Outcome		वैदिकयुगस्य राज्ञः प्रजानां च कर्माणि, राजतन्त्रस्य विविधं स्वरूपं, प्रजातान्त्रिकव्यवस्थायाश्च सूत्राणि छात्रैः अस्मात् विषयात् अधीयन्ते- तदस्ति प्रयोजनम् । परिवारनियन्त्रणविधेः विषये सृष्ट्युत्पत्तिविषये च वैदिक-इतिहासाध्ययनेन छात्राः ज्ञानं लभन्ते । तथैव वैदिकदिशानिर्देशमाध्यमेन लोकव्यवहारज्ञानायापि पत्रमिदं छात्राणामध्ययनाय निर्धारितमस्ति ।		
References:		➤ वैदिक साहित्य और संस्कृति, आचार्य बलदेव उपाध्याय, शारदा संस्थान, 37 बी., रवीन्द्रपुरी, दुर्गाकुण्ड, वाराणसी 221005 । ➤ वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, आचार्यजगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी । ➤ वैदिक साहित्य और संस्कृति, वाचस्पति गैरोला, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, 38 यू. ए., जवाहरनगर, बंगालो रोड, दिल्ली 110007 । ➤ वेद परिचय, कृष्णलाल, हिन्दी माध्यम कार्यान्वय निदेशालय, दिल्ली विश्वविद्यालय । ➤ A History of Indian Literature, ed. by Jan Gonda, Vol.I, Fasc. 1, Vedic Literature [Fasc. 1 : J. Gonda- Vedic Literature, P. Rolland- Ritual Sutras, J. Varenne- Upanisads], Originally published at Otto Harrassowitz, Wiesbaden, Germany. ➤ Vedic Literature (Occasional Paper), Kireet Joshi, Rashtriya Veda Vidya Pratishthan, New Delhi. ➤ वेद का अर्थ (Meaning of the Veda) [both in Hindi and English], Jagannath Vedalkar, Rashtriya Veda Vidya Pratishthan, New Delhi. ➤ Vedic Mythology, A. A. Macdonell, MLBD, Delhi. ➤ वैदिक माइथौलोजी (वैदिक पुराकथाशास्त्र), हिन्दी अनुवादक – रामकुमार राय, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 221001 । ➤ Vedic Mythology, Vol. I & II, Alfred Hilebrandt, (Eng.) S. Rajeswar Sharma, MLBD, Delhi. ➤ Rgvedic Legends through Ages, H. L. Hariyappa, Deccan C ollege, Poona. ➤ A History of Indian Literature, Vol.I, M. Winternitz, (Eng. Trans.) V. Srinivasa Sarma, MLBD, Delhi. ➤ A Comprehensive History of Vedic Literature (Brahmana and Aranayaka Works), Satya		

	Shrava, Pranava Prakashan, 1/28, Panjabi Bagh, New Delhi 110026. ➤ वैदिक वाङ्मय का इतिहास (तीन भाग), पं सत्यश्रवा । ➤ भारतवर्ष का बृहद् इतिहास (प्रथम तथा द्वितीय भाग), संपादक – सत्यश्रवा, प्रणव प्रकाशन, मकान नं 1, मार्ग 28, पूर्वी पंजाबी बाग, नई दिल्ली 110026 । ➤ अमृतसन्दोह (सम्पादित पुस्तक), मानसिंह, निर्मल पब्लिकेशन, दिल्ली 110094 । ➤ कल्याण-वेद-कथाङ्क, गीताप्रेस, गोरखपुर । ➤ वैदिक संहिताओं में नारी, डा. मालती शर्मा, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी । ➤ Vedic Heritage, Ram Gopal, Spellbound Publications Pvt. Ltd., 177/28, Medical Mor, Model Town, Rohtak, Haryana 124001. ➤ The Vedic Language and Exegesis, Ram Gopal, Spellbound Publications Pvt. Ltd., 177/28, Medical Mor, Model Town, Rohtak, Haryana 124001. ➤ The Religion of the Rgveda, H. D. Grisworld, MLBD, 41 U. A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi 110007. ➤ The Religion and Philosophy of the Vedas and Upanisads (Vol. 31 & 32), A. B. Keith, MLBD, Delhi. ➤ The Rig Veda and the History of India (Rig Veda Bharata Itihas), David Frawley (Vamadeva Shastri), Aditya Prakashan, 2/18, Ansari Road, New Delhi 110002. ➤ Vedic Symbolism, Prof. Satya Prakash Singh, Maharshi Sandipani Rashtriya Veda Vidya Pratishthan, 36, Tuglakabad Institutional Area, New Delhi 110062.
--	---

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	02	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् (प्रथम-द्वितीयपटलौ)

Course Objectives Student Teachers will be able to	विशेषवैदिकपदानां प्रामाणिकार्थज्ञानायप्रातिशाख्यग्रन्थानां योगदानं भवति । प्रातिशाख्यानि छन्दसां वैदिकव्याकरणस्य, वैदिकमन्त्रोच्चारणस्य, वैदिकध्वनिविज्ञानस्य च ग्रन्थाः सन्ति । एतेषां पाठ्यक्रमे निर्धारणं छात्रेषु वैदिक-भाषाविषयक-विशेषप्रयोजनार्थं विहितमस्तीति फलम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ऋग्वेदप्रातिशाख्यस्य संज्ञापरिभाषापटलं प्रथमतः डकारस्थाने लकारः ढकारस्थाने लकारयावत् । (१-५२ सूत्राणि) (उव्वटभाष्यसंवलितम्)	25	16	01
2	ऋग्वेदप्रातिशाख्यस्य संज्ञापरिभाषापटलं परिभाषासूत्राणि- इत्यारभ्य रेफिसंज्ञां यावत् । (५३-१०३ सूत्राणि) (उव्वटभाष्यसंवलितम्)	25	16	01
3	ऋग्वेदप्रातिशाख्यस्य संहितापटलम् प्रथमतः आरभ्य अभिनिहिताः सन्धयः इत्यन्तं यावत् । (१-५० सूत्राणि) (उव्वटभाष्यसंवलितम्)	20	13	01
Course Outcome	विशेषवैदिकपदानां प्रामाणिकार्थज्ञानायप्रातिशाख्यग्रन्थानां योगदानं भवति । प्रातिशाख्यानि छन्दसां वैदिकव्याकरणस्य, वैदिकमन्त्रोच्चारणस्य, वैदिकध्वनिविज्ञानस्य च ग्रन्थाः सन्ति । एतेषां पाठ्यक्रमे निर्धारणं छात्रेषु वैदिक-भाषाविषयक-विशेषप्रयोजनार्थं विहितमस्तीति फलम् ।			
References:	1. शौनकविरचितं ऋग्वेद प्रातिशाख्यम् – उव्वट-भाष्यसंवलितम्, डॉ. वीरेन्द्रकुमार वर्मा , चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, ३८ यू.ए, जवाहरनगर, बंगलो रोड, दिल्ली-११०००७			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	02	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05 and 7	Credits	3
Paper Name	साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदः)		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• रसभावादि-स्वरूपज्ञानं भविष्यति। • विभावानुभावसञ्चारिभावज्ञानं भविष्यति। • नायकनायिकाभेदज्ञानं भविष्यति। • काव्यतत्त्व-सौन्दर्यविशेषज्ञानं भविष्यति। • लक्ष्यलक्षणसङ्गतिसामर्थ्यं भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१ तः ९० कारिकाः	25	16	01
2	९१ तः १८० कारिकाः	20	13	01
3	१८१ तः २६७ कारिकाः	25	16	01
Course Outcome	• रसभावादि-स्वरूपज्ञानम्। • विभावानुभावसञ्चारिभावज्ञानम्। • नायकनायिकाभेदज्ञानम्। • काव्यतत्त्व-सौन्दर्यविशेषज्ञानम्। • लक्ष्यलक्षणसङ्गतिसामर्थ्यम्।			
References:	➤ साहित्यदर्पणः, संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दीव्याख्यासहितः / गुजरातीव्याख्यासहितः			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	02	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-06	Credits	3
Paper Name	शिशुपालवधम् (द्वितीयसर्गः)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- माघकवेः तद्-रचितकाव्यस्य च परिचयः भविष्यति।
- राजनीतितत्त्वज्ञानं भविष्यति।
- श्लोक-तदन्वय-तत्पदार्थ-तद्वाख्या-भावार्थज्ञानं भविष्यति।
- उपमार्थगौरवपदलालित्यादीनां ज्ञानं भविष्यति।
- काव्यरसास्वादः सम्भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः श्लोकाः १ तः ४०	25	16	01
2	श्लोकाः ४१ तः ७५	20	13	01
3	श्लोकाः ७६ तः ११७	25	16	01

Course Outcome

- माघकवेः तद्-रचितकाव्यस्य च परिचयः।
- राजनीतितत्त्वज्ञानम्।
- श्लोक-तदन्वय-तत्पदार्थ-तद्वाख्या-भावार्थज्ञानम्।
- उपमार्थगौरवपदलालित्यादीनां ज्ञानम्।
- काव्यरसास्वादः।

References:

- शिशुपालवधम् (द्वितीयः सर्गः) संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दीव्याख्यासहितः / गुजरातीव्याख्यासहितः

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	02	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05 and 7	Credits	3
Paper Code	-		

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, प्रथमः स्कन्धः

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वेदव्यासस्य कार्येण परिचिताः भविष्यन्ति । - ग्रन्थनिष्ठाः शास्त्रनिष्ठाः भविष्यन्ति । - श्रापवरदानेन च परिचिताः भविष्यन्ति । - सत्कर्मणि प्रवृत्ताः भविष्यन्ति । - भक्तिरसस्योदयः भविष्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमः स्कन्धः, अध्यायाः १ तः ७	25	16	1
2	अध्यायाः ८ तः १३	20	13	1
3	अध्यायाः १४ तः १९	25	16	1
Course Outcome	- भगवतः विविधावताराणां ज्ञानम् । - गुरु-शिष्यपरम्परायाः ज्ञानम् । - गर्भस्थशिशोः रक्षणे भगवान् तेन श्रद्धावृद्धिः । - भगवति विश्वासः, अविचार्य किमपि न करणीयं तत् ज्ञानम् । - स्तुतीनां महत्त्वम् ।			
References:	- अनेकटीकोपेतभागवतम् । - श्रीमद्भगवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । - श्रीशुकसंहिता ।			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	02	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

वाल्मीकिरामायणम् (सुन्दरकाण्डम्, नियतसर्गाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	- रामायणग्रन्थस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । - श्रीरामचन्द्रस्य समाजे कः प्रभावः तस्य ज्ञानम् । - सीतायाः अशोकवाटिकायाः अवस्थां ज्ञात्वा सहिष्णुता । - रामायणस्य मानवजीवने किं स्थानम् ? तस्य बोधः । - हनुमतः श्रीरामचन्द्रस्य च परस्परानुरागं ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सुन्दरकाण्डम्, १ तः ५ सर्गाः	25	16	1
2	३१ तः ३५ सर्गाः	20	13	1
3	५१ तः ५५ सर्गाः	25	16	1
Course Outcome	- हनुमच्चरित्रं पठित्वा शौर्यपराक्रमादिगुणानां विकासः । - हनुमच्चरित्रेण स्वामीसेवकसम्बन्धस्य महत्त्वम् । - हनुमतः बुद्धि-बल-चातुर्यादिगुणैः परिचिताः भविष्यन्ति । - त्रिजटायाः पात्रेण सहिष्णुतायाः बोधः ।			
References:	- गीताप्रेस, गोरखपुर - एम.एस.युनि. प्रकाशन - रामानन्द सागरजी- धारावाहिक - श्रीरामचन्द्र डोंगरेजी की रामायण - श्रीरामचरितमानस			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Second	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	5 and 7	Credits	3
Paper Code	CC 1.2.3		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

1. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
2. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
3. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
4. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
5. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
6. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञाने समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणे समन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 2929 तः 2965 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 2966 तः 3002 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 3003 तः 3032 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome

- पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्।
- पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।
- पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्।
- पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्।
- पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्।
- पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञाने समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणे असमन्वयज्ञानम्।

References:

- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्विरिधिरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी।
- लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री
- कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र
प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301
अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404
चौखम्भा ओरियन्टलिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Second	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	6	Credits	3
Paper Code	CC- 1.2.4		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 6. अदादिप्रकरणस्य लुक्-विकरणसम्बन्धिज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।			
	COURSE CONTENT/SYLLABUS			
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	भ्वादिप्रकरणम्- 2300 तः 2364 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	भ्वादिप्रकरणम् अदादिप्रकरणञ्च - 2365 तः 2429 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	अदादिप्रकरणम् - 2430 तः 2488 पर्यन्तम्।	20	13	1
Course Outcome	1. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानम्। 2. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानम्। 3. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानम्। 4. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानम्। 5. भ्वादि-अदादिप्रकरणयोः 2300 तः 2488 यावत् पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानम्। 6. अदादिप्रकरणे लुक्-विकरणस्य ज्ञानम्।			
References:	➤ वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। ➤ वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। ➤ वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। ➤ लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	02	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	मुहूर्तचिन्तामणिः (विवाहप्रकरणतः समाप्तिप्रकरणपर्यन्तम्)	Credits	3
Paper No.	05		

Course Objectives Student Teachers will be able to		• विवाहमुहूर्तज्ञानार्थम् • वधूप्रवेशादिमुहूर्तज्ञानार्थम् • यात्राविचारार्थम्		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	विवाहप्रकरणम्	25	16	1
2	वधूप्रवेशप्रकरणतः राज्याभिषेकप्रकरणपर्यन्तम्	25	16	1
3	यात्राप्रकरणतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome		• विवाहमुहूर्तज्ञानं क्रियते • अग्निहोत्रमुहूर्तस्य ज्ञानं क्रियते • यात्रामुहूर्तविचारः क्रियते • वास्तुज्ञानं क्रियते		
References:		➤ मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधारा टीका, केदारदत्त जोशी, मोतीलाल बनारसीदास प्रकाशन वाराणसी ➤ मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधारा संस्कृत , ज्योति हिन्दी टीका युक्त डा. रामचन्द्र पाठक चौखम्भा संस्कृत भवन वाराणसी ➤ मुहूर्तचिन्तामणिः, प्रो. रामचन्द्र पाण्डेय, चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी ➤ मुहूर्तचिन्तामणिः, मुहूर्तचिन्तामणिः, पीयूषधारा संस्कृत , मणिप्रदीप हिन्दी टीका युक्त, पं विन्ध्येश्वरी प्रसाद द्विवेदी , चौखम्भा सुरभारती वाराणसी		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	02	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	लघुजातकम्	Credits	3
Paper No.	06		

Course Objectives Student Teachers will be able to		• ग्रहराशिस्वरूपज्ञानार्थम् • अरिष्टज्ञानार्थम् • विभिन्नयोगानां ज्ञानार्थम्		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः सूतिकाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
2	अरिष्टाध्यायतः प्रकीर्णाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
3	नाभसयोगाध्यायतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	• राशिस्वरूपज्ञानं क्रियते • ग्रहस्वरूपज्ञानं क्रियते • अरिष्टज्ञानं क्रियते • विभिन्नयोगानां ज्ञानं क्रियते			
References:	➤ लघुजातकम्, भट्टोत्पलटीका , डॉ. कमलाकान्त पाण्डेय, चौखम्भा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी ➤ लघुजातकम्, डॉ. सुभाष पाण्डेय, चौखम्भा संस्कृत पुस्तकालय वाराणसी ➤ लघुजातकम्, डॉ. सत्येन्द्र मिश्र , चौखम्भा संस्कृत भवन वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	02	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	तर्कसङ्ग्रहः (दीपिकासहितः) अनुमाननिरूपणात् आन्तम्	Credits	3
Paper No.	5 and 7	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	भारतीयतत्त्वचिन्तनस्य मूलतत्त्वविषयिणीं जिज्ञासां संवर्धयितुम्। दर्शनशास्त्राणां परिचयार्थम्। तत्त्वचिन्तनार्थं प्रवृत्तेषु दर्शनेषु अन्यतमयोः न्यायवैशेषिकदर्शनयोः परिचयार्थम्। न्यायवैशेषिकदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अनुमानखण्डः	२५	१६	१
2	उपमानशब्दखण्डौ	२५	१६	१
3	प्रामाण्यवादात् आन्तम्	२०	१३	१
Course Outcome	- न्यायदर्शनानुसारम् अनुमानप्रमाणस्य प्रक्रिया ज्ञाता भवति। - न्यायदर्शनानुसारम् उपमानप्रमाणस्य ज्ञानं भवति। - न्यायदर्शनानुसारं शाब्दबोधस्य प्रक्रियायाः ज्ञानं भवति। - न्यायदर्शनानुसारं प्रामाण्यवादस्य, वेदस्य पौरुषेयापौरुषेयत्वस्य, सङ्क्षेपेण सप्तपदार्थानां च ज्ञानं भवति। - न्यायदर्शनस्य पारिभाषिकशब्दैः सह तत्त्वानाम् अभिज्ञानं जायते।			
References:	➤ तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः - गोविन्दाचार्यः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ➤ तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः - आचार्य श्रीनिवास शर्मा, भारतीय विद्या संस्थान, वाराणसी ➤ तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः – जितेन्द्र एस. जेटली, सरस्वती पुस्तक भण्डार, अहमदाबाद ➤ तर्कसङ्ग्रहः, सम्पादकः – दयानन्द भार्गव, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी ➤ तर्कसङ्ग्रहसर्वस्वम्, सम्पादकः – महानन्द झा, भारतीय विद्या संस्थान, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	02	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी(३२ कारिकातः आन्तम्)	Credits	3
Paper No.	6	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	अतिविस्तृतस्य भारतीयतत्त्वचिन्तनस्य जिज्ञासां संवर्धयितुम्। विभिन्नदर्शनशास्त्राणां परिचयार्थम्। तत्त्वचिन्तनार्थं प्रवृत्तेषु दर्शनेषु अन्यतमस्य सांख्यदर्शनयोः परिचयार्थम्। साङ्ख्यदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	३२ तः ४४ कारिकापर्यन्तम्	२५	१६	१
2	४५ तः ५९ कारिकापर्यन्तम्	२५	१६	१
3	६० तः आन्तम्	२०	१३	१
Course Outcome	- साङ्ख्यदर्शनानुसारं त्रयोदशविधस्य करणस्य ज्ञानं भवति। - साङ्ख्यदर्शनानुसारं द्विविधस्य सर्गस्य ज्ञानं भवति। - साङ्ख्यदर्शनानुसारं तत्त्वज्ञानस्य प्रक्रियायाः, कैवल्यप्राप्तेश्च निरूपणस्य अवबोधः जायते। - सांख्यदर्शनस्य पारिभाषिकशब्दैः सह तत्त्वानाम् अभिज्ञानं जायते।			
References:	- साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी, सम्पादकः - गजानन शास्त्री मुसलगांवकर, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी - साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी, सम्पादकः - ज्वालाप्रसाद गौड, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी - साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी, सम्पादकः - रमाशंकर भट्टाचार्य, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी - सांख्याकारिका, सम्पादकः - राकेश शास्त्री, संस्कृत ग्रन्थागार, नव देहली - सांख्यदर्शनम्, आचार्य उदयवीर शास्त्री, विजयकुमार गोविन्दराम हांसानन्द, नव देलही			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	2	Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan	Hours	45
Paper Name	7	Credits	3
Paper Code	CE- 1.2.2		

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः - - सरलस्कृतसम्भाषणे समर्थाः भविष्यन्ति। - संस्कृतभाषायाः प्रायोगिकं ज्ञानं प्राप्स्यन्ति। - संस्कृतभाषायां स्वीयां शब्दसम्पत्तिं वर्धयिष्यन्ति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	त्वा, ल्यप्, तुमुन्-प्रत्ययान्तशब्दानां प्रयोगः, अकारान्त-आकारान्त-ईकारान्तशब्दानां तृतीयाविभक्तिप्रयोगः, विभिन्नानाम् उपपदानां योगे तृतीयाविभक्तिप्रयोगः, चतुर्थीविभक्तिप्रयोगः, विभिन्नानाम् उपपदानां योगे चतुर्थी।	25	16	1
2	पञ्चमीविभक्तिप्रयोगः, त-अव्ययान्तप्रयोगः, षष्ठीविभक्तिप्रयोगः, सप्तमीविभक्तिप्रयोगः, सङ्ख्यावाचक-समयवाचकशब्दानां प्रयोगः।	25	16	1
3	पत्रलेखनम्।	20	13	1
Course Outcome	- सरलस्कृतसम्भाषणस्य सामर्थ्यम्। - संस्कृतभाषायाः प्रायोगिकं ज्ञानम्। - संस्कृतभाषायां शब्दसम्पत्तेः वर्धनम्।			
References:	➤ Teach Yourself Sanskrit, प्रथमा दीक्षा (५ खण्डः), राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। ➤ भाषाप्रवेशः प्रथमः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली। ➤ गीतासोपानम्, प्रथमः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली।			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	02	Marks	70+30=100
Subject	શૈક્ષણિકમનોવિજ્ઞાનમ્ एवं अङ्कशास्त्रम्	Hours	68
Paper No.	09	Credits	04
Paper Code	-	Subject Code	CC2

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- અધિગન્તરૂપેણ બાલકસ્ય વિકાસં જ્ઞાતું મનોવિજ્ઞાનસ્ય પ્રયોગે સમર્થા: સ્યુ:।
- મનોવિજ્ઞાન-શિક્ષામનોવિજ્ઞાનયો: વિભિન્નતાયા: અવગમને યોગ્યા: સ્યુ:।
- અધિગમસ્ય પ્રકૃતિપ્રક્રિયો:, અધિગમપ્રભાવોત્પાદકકારકાણાં ચ અવગમને યોગ્યા: ભવેયુ:।
- વૈયક્તિકભિન્નતા: અવગન્તું શક્તુ:।
- બુદ્ધિ માનસિકપ્રક્રિયાં ચ જ્ઞાતું સમર્થા: સ્યુ:।
- વ્યક્તિત્વસ્ય પ્રકૃતે: માનસિકસ્વાસ્થ્યસ્ય ચ મહત્ત્વં જાનીયુ:।
- મધ્યવર્તિસ્થિતે: एवं પ્રસારમાનસ્ય માપનવિષયે જ્ઞાનં ભવેત્।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	શૈક્ષણિકમનોવિજ્ઞાનમ્ 1.1 મનોવિજ્ઞાનમ્-અર્થ: સંકલ્પનાશ્ચ 1.2 શિક્ષામનોવિજ્ઞાનાધ્યયનપ્રયોજનાનિ 1.3 મનોવિજ્ઞાનપદ્ધતય:-અન્તરીક્ષણં પ્રયોગાત્મક-ચિકિત્સાત્મકપદ્ધતિ:, વર્તમાનપરિસ્થિતિપદ્ધતિ:	20	18	01
2	વિદ્યાલયીય-બાલકસ્ય વિકાસ: વ્યક્તિત્વશ્ચ 2.1 બાલ્યાવસ્થા, કૌમારાવસ્થા, કિશોરાવસ્થા इत्येतासु च विविधविकासा:- मानसिकविकास:, सांवेगिकविकास:, भाषाविकास:, सामाजिकविकास: 2.2 વ્યક્તિત્વમ્-અર્થ:, બાલાનાં વ્યક્તિત્વવર્ધને વિદ્યાલયસ્ય અધ્યાપકાનાં માતાપિતૃણાશ્ચ યોગદાનમ્ 2.3 વ્યક્તિત્વસિદ્ધાન્ત:-રૂપસિદ્ધાન્ત:, પ્રકારસિદ્ધાન્ત:	20	18	01
3	અધિગમ:, અધિગમસિદ્ધાન્તૌ, બુદ્ધિશ્ચ 3.1 અધિગમ:, અધિગમસિદ્ધાન્તૌ-પ્રયત્ન-પરાજયપ્રણાલી, શાસ્ત્રીયનિબંધનમ્ 3.2 બુદ્ધિ:-અર્થ:, સિદ્ધાન્તા:-એકકારકસિદ્ધાન્ત:, દ્વિકારકસિદ્ધાન્ત:, બહુકારકસિદ્ધાન્ત: 3.3 મન્દબુદ્ધિત્વમ્- અલ્પબુદ્ધય:, બુદ્ધિહીના: મૂઢા:	15	16	01
4	શૈક્ષણિક-અંકશાસ્ત્રમ્ 4.1 શૈક્ષણિક-અંકશાસ્ત્રમ્- અર્થ:, ઉપયોગિતા 4.2 મધ્યવર્તિસ્થિતે: માપનમ્-અર્થ:, ઉપયોગિતા, મર્યાદાશ્ચ (મધ્યમાંક:, મધ્યમાનમ્) 4.3 પ્રસારમાનસ્ય માપનમ્-અર્થ:, ઉપયોગિતા (પ્રમાણવિચલનમ્)	15	16	01

Course Outcome

- અધિગન્તરૂપેણ બાલકસ્ય વિકાસં જ્ઞાતું મનોવિજ્ઞાનસ્ય પ્રયોગે સમર્થા: ભવિષ્યન્તિ।
- મનોવિજ્ઞાન-શિક્ષામનોવિજ્ઞાનયો: વિભિન્નતાયા: અવગમને યોગ્યા: ભવિષ્યન્તિ।
- અધિગમસ્ય પ્રકૃતિપ્રક્રિયો:, અધિગમપ્રભાવોત્પાદકકારકાણાં ચ અવગમને યોગ્યા: ભવિષ્યન્તિ।
- વૈયક્તિકભિન્નતા: અવગન્તું શક્તા: ભવિષ્યન્તિ।
- બુદ્ધિ માનસિકપ્રક્રિયાં ચ જ્ઞાતું સમર્થા: ભવિષ્યન્તિ।
- વ્યક્તિત્વસ્ય પ્રકૃતે: માનસિકસ્વાસ્થ્યસ્ય ચ મહત્ત્વં જ્ઞાસ્યન્તિ।
- મધ્યવર્તિસ્થિતે: एवं પ્રસારમાનસ્ય માપનવિષયે જ્ઞાનં ભવિષ્યન્તિ।

Reference Books:

- અધ્યેતા- સ્વરૂપ અને વિકાસ, શુક્લ સતીશપ્રકાશ, અગ્રવાલ પબ્લિકેશન, આગ્રા, ૨૦૧૨
- શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન, શુક્લ સતીશપ્રકાશ, અગ્રવાલ પબ્લિકેશન, આગ્રા, ૨૦૧૨
- શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન, ગુણવંત શાહ અને પંડ્યા, યુનિવર્સિટી ગ્રન્થનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન પ્રવિધિઓ, દરજી ડી. આર. યુનિવર્સિટી ગ્રન્થનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર, ત્રિવેદી એમ. ડી અને અન્ય, યુનિવર્સિટી ગ્રન્થનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- શિક્ષામનોવિજ્ઞાનમ્, પિ. નાગમુનિરેડ્ડી, રાષ્ટ્રિયસંસ્કૃતવિદ્યાપીઠમ્, તિરુપતિ:

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	02	Marks	25+25=50
Subject	Computer (Internal & Prectical)	Hours	17+34=51
Paper No.	10	Credits	01+01=02
Paper Code	-	Subject Code	ICTT-2 ICTP-2

Course Objectives Student Teachers will be able to		- કમ્પ્યૂટરના પ્રકારો અને ભાગોથી માહિતગાર થાય. - નેટવર્કિંગ અને ઇન્ટરનેટ વિશે માહિતી મેળવે અને શિક્ષણમાં વિનિયોગ કરે. - વેબ-પેજની કાર્યપદ્ધતિ અને વાઈરસ વિશે જાણે. - માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ વિશે જાણે તથા પ્રાયોગિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	નેટવર્કિંગ, ઇન્ટરનેટ, વાઈરસ 1.1 નેટવર્કિંગ-સંકલ્પના, નેટવર્કિંગના પ્રકાર 1.2 Internet, Facebook, Google, Youtube 1.3 Mail કેવી રીતે બનાવશો ?, Password શું રાખશો ? 1.4 વાઈરસને Remove કરવા શું કરવું ? HTTP, HTTPS, Domain Name, Live Chat	15	8.5	0.5
2	માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ 2.1 માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેલ	10	8.5	0.5
3	પ્રાયોગિક	15	17	0.5
	3.1 માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેલનો ઉપયોગ 3.2 ઇન્ટરનેટ મેઈલની રચના	10	17	0.5
Course Outcome		- કમ્પ્યૂટરના પ્રકારો અને ભાગોથી માહિતગાર થશે. - નેટવર્કિંગ અને ઇન્ટરનેટ વિશે માહિતી મેળવી શિક્ષણમાં તેનો વિનિયોગ કરશે. - વેબ-પેજની કાર્યપદ્ધતિ અને વાઈરસ વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે. - માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી પ્રાયોગિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે.		
Reference Books:		➤ શિક્ષણમાં પ્રૌદ્યોગિકીનો વિનિયોગ, શુક્લ સતીશપ્રકાશ એસ., અમોલ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૧૨ ➤ શિક્ષણમાં કમ્પ્યૂટર, શાહ દીપિકા, નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ ➤ કમ્પ્યૂટર શિક્ષણ, પટેલ મોતીભાઈ, બી.એસ.શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,
वैरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री कक्षा

प्रथमसत्रम् (Semester-03)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03	Marks	70
Subject	अनिवार्यसंस्कृतम्	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	3
Paper Code	-		

अभिज्ञानशाकुन्तलम् (१ तः ४ अङ्काः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• कालिदासस्य तत्कृतीनां च परिचयः । • नाटकस्वरूपज्ञानम् । • अभिज्ञानशाकुन्तलस्य कथावस्तुज्ञानम् । • नाट्यसंवादकलाज्ञानम् । • नाट्यरसानुभूतिः ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, अभिज्ञानशाकुन्तलम् प्रथमोऽङ्कः	25	16	01
2	द्वितीयतृतीयाङ्कौ	25	16	01
3	चतुर्थोऽङ्कः	20	13	01
Course Outcome	• कालिदासस्य तत्कृतीनां च परिचयः । • नाटकस्वरूपज्ञानम् । • अभिज्ञानशाकुन्तलस्य कथावस्तुज्ञानम् । • नाट्यसंवादकलाज्ञानम् । • नाट्यरसानुभूतिः ।			
References:				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03		Marks	35+35
Subject	English & Computer		Hours	
Paper Name	Paper-2		Credits	
Paper Code	-			

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- This paper is design to get knowledge of Microsoft Excel, Internet, and application related to internet.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Colors of life- A Textbook for College Students, Macmillan - Section-1 Prase-4 My Grand Mother- Khushwant Sing - Prase-5 My Greatest Olympic Prize- Jesse Owens	20		
	Grammar: Preposition (Time and Place)	8		
2	Composition Paragraph Writing List: (1) My Family (2) My Village/City (3) Trees are Best Friend (4) My College (5) My Favourite National Hero (6) My College Life (7) My Favourite Film (8) My Favourite Teacher (9) Best Friend of mine (10) Best Place I Visited	7		
3	- Basics Workbook, worksheet, workspace, Formatting workbook, Conditional formatting, Working with charts, Data validation, Sorting data, Auto filter and advanced filter, Excelshortcuts, Pivot tables - Functions Mathematical, Financial, Statistical, Logical, Counting, Date and Time, TextFunctions, Lookup and Reference, Total and Subtotal functionptions	35		

Course Outcome

- This paper is design to get knowledge of Microsoft Excel, Internet, and application related to internet.

References:

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri – 02 (SYBA)	Name of Faculty	
Semester	03	Marks	70
Subject	GUJARATI	Hours	45
Paper Name	પરસ્પરાયરક વાર્તાઓ સંપાદક. રાધેશ્યામ શર્મા	Credits	3
Paper Code	GE : 1.3.3		

Course Objectives Student Teachers will be able to		- વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ટૂંકી વાર્તા(નવલિકા) સ્વરૂપથી પરિચિત થશે. - વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓથી માહિતગાર થશે.		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	નવલિકા સ્વરૂપ – વિકાસ	15	12	3
2	નવલિકા સંગ્રહનું સમગ્ર લક્ષી મૂલ્યાંકન	15	12	
3	વાર્તા સમીક્ષા	20	12	
4	કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગ અને નિપાત	20	09	
Course Outcome		- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં નવલિકા સાહિત્ય સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે. - સ્પષ્ટાત્મક પરીક્ષાઓમાં ગુજરાતી ભાષા વિશે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે.		
References:		➤ પરસ્પરાયરક વાર્તાઓ 'સંપાદક—રાધેશ્યામ શર્મા પ્રકાશન.પાર્શ્વ પ્રકાશન યથાસ્વાદ ➤ ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા – જયંત કોઠારી ગૂજર્ ગ્રંથ રત્ન કાર્યાલય અપકાવ્ય ➤ ટૂંકીવાર્તા – વિજય શાસ્ત્રી અરૂણોદય પ્રકાશન –અમદાવાદ ➤ નવી ટૂંકીવાર્તા કળા સીમાંસા – કિશોર જાદવ આર.આર.જેન્તી કું.મુનશી ➤ નવી ટૂંકીવાર્તા સંપા.રાધેશ્યામ શર્મા ➤ ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય ડો.યોગેન્દ્ર વ્યાસ પાર્શ્વ પ્રકાશન		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03	Marks	70
Subject	दौड़- उपन्यास	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3	Credits	03
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- छात्र हिन्दी उपन्यास की परिभाषा, तत्त्व, विकास और प्रकार से परिचित होंगे । - छात्र आधुनिक महिला उपन्यासकारों का परिचय प्राप्त करते हुए ममता कालिया के व्यक्तित्व-कृतित्व को जानेंगे । - छात्रों में उपन्यास को पढ़कर नये जीवनमूल्यों से अवगत होंगे ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	उपन्यास- परिभाषा, तत्त्व, प्रकार, विकास हिन्दी के आधुनिक महिला उपन्यासकार ममता कालिया- व्यक्तित्व-कृतित्व	14	12	
2	'दौड़' उपन्यास की कथावस्तु 'दौड़' उपन्यास की पात्रयोजना उपन्यास कला के तत्त्वों के आधार पर 'दौड़' का मूल्यांकन	14	11	
3	'दौड़' उपन्यास में व्यक्त समस्याएँ 'दौड़' उपन्यास का शीर्षक 'दौड़' उपन्यास का उद्देश्य	14	11	
4	'दौड़' उपन्यास में व्यक्त उपभोक्तावादी संस्कृति 'दौड़' उपन्यास में व्यक्त शिक्षा में भ्रष्टाचार 'दौड़' उपन्यास का परिवेश 'दौड़' उपन्यास का अन्त	14	11	
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुवैकल्पिक प्रश्न	14		
Course Outcome	- छात्र हिन्दी उपन्यास की परिभाषा, तत्त्व, विकास और प्रकार से परिचित होंगे । - छात्र आधुनिक महिला उपन्यासकारों का परिचय प्राप्त करते हुए ममता कालिया के व्यक्तित्व-कृतित्व को जानेंगे । - छात्रों में उपन्यास को पढ़कर नये जीवनमूल्यों से अवगत होंगे ।			
अभ्यासग्रन्थ :	➤ दौड़- उपन्यास, लेखिका-ममता कालिया, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली			
References:	- ममता कालिया-व्यक्तित्व व कृतित्व, विनय प्रकाशन, कानपुर - कथाकार ममता कालिया, डॉ. रेखा मुळे, विकास प्रकाशन, कानपुर - आधुनिकता के सन्दर्भ में आज का उपन्यास, अतुलवीर अरोड़ा, पंजाब पब्लिकेशन, चंदीगढ़ - महिला उपन्यासकारों की रचनाओं में बदलते सामाजिक सन्दर्भ, डॉ. शीलप्रभा वर्मा, विद्याविहार, कानपुर - उपन्यास-स्वरूप और शिल्प, डॉ. शांतिस्वरूप गुप्त, अलंकार प्रकाशन, नई दिल्ली			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03		Marks	70
Subject	English		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives

Student Teachers will be able to

•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Beautiful Minds: A Textbook for College Students: McMillan (Section-01)			
2	Grammar: (1) Voices- Active to Passive- Only Sentences, (2) Affixes			
3	Composition: (1) Copy of an Advertisement, (2) Spoken Practice (Practical)			

Course Outcome

•

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03	Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्	Hours	45
Paper No.	04	Credits	03
Paper Name	कौटिलीयार्थशास्त्रम् (५-७ अधिकरणानि)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- राज्यकोशवृद्धे: उपायान् ज्ञास्यति ।
- राजसेवकानां भरणपोषणसन्दर्भे ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- नृपं प्रति मन्त्रीणां व्यवहारस्य ज्ञानं भविष्यति ।
- समयाचारिकं ज्ञास्यति ।
- नृपमन्त्रीणां गुणानां ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- राज्यव्यवस्थासन्दर्भे षड्गुणानां ज्ञानं भविष्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पञ्चम-षष्ठाधिकरणे, सम्पूर्णे	20	13	1
2	सप्तमाधिकरणम्, १ तः ८ अध्यायाः	25	16	1
3	सप्तमाधिकरणम्, ९ तः १८ अध्यायाः	25	16	1
Course Outcome	- राज्यकोशवृद्धे: उपायान् ज्ञास्यति । - राजसेवकानां भरणपोषणसन्दर्भे ज्ञानं प्राप्स्यति । - नृपं प्रति मन्त्रीणां व्यवहारस्य ज्ञानं भविष्यति । - समयाचारिकं ज्ञास्यति । - नृपमन्त्रीणां गुणानां ज्ञानं प्राप्स्यति । - राज्यव्यवस्थासन्दर्भे षड्गुणानां ज्ञानं भविष्यति ।			
References:				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03		Marks	70
Subject	Computer		Hours	45
Paper Name	Paper-4		Credits	03
Paper Code	-			

PROGRAMMING IN C

Course Objectives Student Teachers will be able to	Develop basic programming skill, concept of memory management and file concept.
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Introduction of C Language - Introduction to Programming - Various Computer Languages - History & Overview of C Language - Difference between traditional C and modern C - C character set - C tokens - Keywords - Constants - Strings - Identifiers and variables - Operators - Operators & Hierarchy of operators - Data types in c - Type casting & Type Conversion - Pre – Processors in C Introduction of Logic Development Tools - Introduction of Logic & Basic of Algorithm. - Basics of Flow Chart - Dry-run and its Use. - Other Logic development techniques (Algorithm and Flowchart Based on Programming)			
2	Branching & Looping - Decision structure - If statements(All Types) - Switch statement - Conditional ternary operator - Looping Structures - For loop - Do...while loop - While loop - Nesting of loops - Jumping statements - Break statement - Continue statement - Go to statements			

3	Library Functions • Introduction of Library Function • Brief overview of Header Files (stdio.h, conio.h, math.h, string.h, stdlib.h, ctype.h, graphic.h, process.h, dos.h) • Types of library functions String Function:- strcpy, strncpy, strcat, strncat, strchr, strcmp, strncmp, strlen, Strstr Mathematical Functions:- ceil, div, exp, fabs, floor, fmod, log, pow, sqrt Date & Time Functions:- clock, time, gmtime, localtime Graphics Functions:- initgraph, closegraph, arc, line, circle, ellipse, getx, putx, setcolor, setbkcolor I/O Formatting Functions:- printf, scanf,getc, getchar, gets, putc, putchar, puts Miscellaneous Functions:- delay, clrscr, isalnum, isalpha,isdigit, islower, isprint, isspace, isupper, toupper, tolower Standard Library functions:- abs, atof, atol, exit, free, rand Memory Allocation Functions:- malloc, realloc, calloc User Define Functions (udf) • Concept of User Define Function • Types of user defined functions • call by value & call by reference • Nesting & Recursion • Storage classes			
4	Array • Concept of Array • Types of arrays ▪ Single dimensional array ▪ Two dimensional array ▪ Multi-dimensional array • String arrays • Array with functions using UDF • Use of Arrays in Programming Structures • Concept of Structure • Initializations and declarations • Array with structures ▪ Array of Structure ▪ Array Within Structure • Udf with structures • Nested structures • Introduction to union • Difference between Structure & Union			
5	Pointers • Concept of Pointers • Pointer to Variables • Pointer to Array • Pointer within Array • Pointer To Structure • Pointers within structure • Pointer to Pointer • Use of pointers in Dynamic Programming File Handling • Concept of data files • Importance of file handling • I/O Operation • Command line arguments			

Course Outcome	• Develop basic programming skill, concept of memory management and file concept.
References:	➤ Programming in ANSI C, E. Balagurusami ➤ Let Us C, Yashwant Kanetkar ➤ Working with C, Yashwant Kanetkar ➤ Programming in C, Schaum Series publication ➤ https://www.tutorialspoint.com/cprogramming/index.htm ➤ http://www.eskimo.com/~scs/cclass/notes/top.html ➤ http://c-faq.com/ ➤ http://www.learn-c.org/ ➤ https://www.tutorialspoint.com/cprogramming/cprogramming_tutorial.pdf ➤ https://www.w3schools.in/c-tutorial/ ➤ https://www.javatpoint.com/c-programming-language-tutorial

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	3
Paper Code	-		

याज्ञवल्क्यशिक्षा

Course Objectives Student Teachers will be able to	धर्मरक्षणार्थं साम्प्रतिकसमये वेदाध्ययनस्यावश्यकता वर्तते । परन्तु वेदाध्ययने केचन नियमाः वर्तन्ते, तेषां नियमानां ज्ञानं याज्ञवल्क्यशिक्षामाध्यमेन भवति । वर्णोच्चारण-स्वरसञ्चालनादि-विशेषवैदिकनियमान् छात्रान् प्रति बोधयितुं ग्रन्थ एष छात्राणां कृते उपयोगी विद्यते । तत्प्रयोजनप्रपूर्तयैषा शिक्षा पाठ्यग्रन्थेषु निर्धारिता अस्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	याज्ञवल्क्यशिक्षायाः आदितः पञ्चाशत् श्लोकाः । (१- ५० श्लोकाः)	25	16	01
2	याज्ञवल्क्यशिक्षायाः हस्तसञ्चालनविधितः नीचोच्चसम्पन्ने स्वरिते ऊर्ध्वं हस्तसञ्चालनं किं वा अधोमुखं इत्यन्तं यावत् । (५१- ९२ श्लोकाः)	25	16	01
3	याज्ञवल्क्यशिक्षायाः वर्णप्रकरणम् वर्णप्रकरणस्य आदितः पञ्चचत्वारिंशत् श्लोकाः । (१- ४५ श्लोकाः)	20	13	01
Course Outcome	धर्मरक्षणार्थं साम्प्रतिकसमये वेदाध्ययनस्यावश्यकता वर्तते । परन्तु वेदाध्ययने केचन नियमाः वर्तन्ते, तेषां नियमानां ज्ञानं याज्ञवल्क्यशिक्षामाध्यमेन भवति । वर्णोच्चारण-स्वरसञ्चालनादि-विशेषवैदिकनियमान् छात्रान् प्रति बोधयितुं ग्रन्थ एष छात्राणां कृते उपयोगी विद्यते । तत्प्रयोजनप्रपूर्तयैषा शिक्षा पाठ्यग्रन्थेषु निर्धारिता अस्ति ।			
References:	- याज्ञवल्क्यशिक्षा, ‘शान्ति’ संस्कृत-हिन्दी व्याख्याद्वयोपेता, डॉ.नरेश झा, चौखम्भा सुरभारती- वाराणसी - याज्ञवल्क्यशिक्षा, क्षेमराज श्रीकृष्णदास श्रेष्ठी, मुम्बई, - याज्ञवल्क्यशिक्षा, पुरुषोत्तमा संस्कृत-हिन्दीव्याख्यासहित वाचस्पतिः डॉ.दिव्यचेतनब्रह्मचारी, चौखम्भा संस्कृत पुस्तकालय, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	03	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

शुक्लयजुर्वेदसंहिता (महीधरभाष्यम्)

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्मिन् पत्रे अग्निहोत्रयागस्य वर्णनं दृश्यते । 'अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकामः' इति वचनेन ज्ञायते यत् अग्निहोत्रिणां कृतेस्वर्गप्राप्तिर्भवत्येव । अग्निहोत्रेण न केवलं पारलौकिकं कल्याणं भवति अपि च ऐहिकं कल्याणं भवति, यथा, वायुशुद्धिः, वृष्टिप्राप्तिः, आरोग्यादिकं बहुविधं फलम् । 'गौर्वा अग्निहोत्रम्' इति वचनानुसारं गौरेव अग्निहोत्रपदेन स्तूयते । अस्मिन् यागे दुग्ध-दधि-घृत-गोमूत्र-गोमयानां प्रयोगेण छात्राणां मनसि गाः प्रति आदरभावः आगच्छति । तत्प्रयोजनमभिलक्ष्य सभाष्यं पुस्तकमिदं निर्धारितम् । उपर्युक्ताः भावाः यतो हि मन्त्रभाष्येणैव संभवाः सन्ति, तस्मादस्य भाष्यस्य निर्धारणमस्ति ।
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनशाखायाः तृतीयाध्यायस्य प्रथमतः उपस्थानमन्त्राणां समाप्तिं यावत् (१-४३ मन्त्राः महीधरभाष्यसंहिताः)	25	16	01
2	शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनशाखायाः तृतीयाध्यायस्य अवशिष्टांशः (४४-६३ मन्त्राः महीधरभाष्यसंहिताः)	20	13	01
3	शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनशाखायाः चतुर्थोऽध्यायः (१-३७ मन्त्राः महीधरभाष्यसंहिताः)	25	16	01

Course Outcome	अस्मिन् पत्रे अग्निहोत्रयागस्य वर्णनं दृश्यते । 'अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकामः' इति वचनेन ज्ञायते यत् अग्निहोत्रिणां कृतेस्वर्गप्राप्तिर्भवत्येव । अग्निहोत्रेण न केवलं पारलौकिकं कल्याणं भवति अपि च ऐहिकं कल्याणं भवति, यथा, वायुशुद्धिः, वृष्टिप्राप्तिः, आरोग्यादिकं बहुविधं फलम् । 'गौर्वा अग्निहोत्रम्' इति वचनानुसारं गौरेव अग्निहोत्रपदेन स्तूयते । अस्मिन् यागे दुग्ध-दधि-घृत-गोमूत्र-गोमयानां प्रयोगेण छात्राणां मनसि गाः प्रति आदरभावः आगच्छति । तत्प्रयोजनमभिलक्ष्य सभाष्यं पुस्तकमिदं निर्धारितम् । उपर्युक्ताः भावाः यतो हि मन्त्रभाष्येणैव संभवाः सन्ति, तस्मादस्य भाष्यस्य निर्धारणमस्ति ।
-----------------------	---

References:	- शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनसंहिता उव्वटमहीधरभाष्यसंहिता, प्रकाशक- चौखम्बा संस्कृतसीरीज-वाराणसी - श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिता (श्रीमदुवटाचार्यविरचितमन्त्रभाष्येण श्रीमन्महीधरकृतवेददीपाख्यभाष्येण च संवलिता), चौखम्बा विद्याभवन, चौक, पो.वा. नं 1069, वाराणसी 221001 - Yajurveda Samhita (Sanskrit Text, English Translation, Notes and Index of Verses), English Translation of R. T. H. Griffith, Parimal Publications, 27/28, Shakti Nagar, Delhi 110007 - Krishna Yajurveda Taittiriya Samhita Mantras (Text in Devanagari with transliteration and English translation), Kandas 1-7, ed. by R. L. Kashyap, Sri Aurobindo Kapali Shastri Institute of Vedic Culture, Bangalore 560011 - यजुर्वेदसंहिता (मन्त्रानुक्रमण्य सह), नाग प्रकाशक, 11 ए/यू. ए., जवाहर नगर, दिल्ली 110007 - श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिता, प्रथमदशक(१-१० अध्याय) 'अवधी' हिन्दीव्याख्या सहित, प्रो.रामानुज उपाध्यायः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नई दिल्ली
--------------------	---

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05	Credits	3
Paper Name	दशरूपकम् (प्रथमद्वितीयप्रकाशौ)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- धनञ्जयस्यदशरूपकस्यचपरिचयःभविष्यति।
- कथावस्तुभेदज्ञानं भविष्यति।
- नेतृज्ञानं भविष्यति।
- सन्धिसन्ध्यङ्गज्ञानं भविष्यति।
- अर्थोपक्षेपकज्ञानं भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः प्रथमप्रकाशः १ तः ४३ कारिकापर्यन्तम्	25	16	01
2	प्रथमप्रकाशः ४४ तः समाप्तिं यावत्, द्वितीयप्रकाशः १ तः १४ कारिकापर्यन्तम्	20	13	01
3	द्वितीयप्रकाशः १५ तः समाप्तिं यावत्	25	16	01

Course Outcome

- धनञ्जयस्यदशरूपकस्यचपरिचयः।
- कथावस्तुभेदज्ञानम्।
- नेतृज्ञानम्।
- सन्धिसन्ध्यङ्गज्ञानम्।
- अर्थोपक्षेपकज्ञानम्।

References:

- दशरूपकम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-06	Credits	3
Paper Name	स्वप्रवासवदत्तम् (१ तः ३ अङ्काः)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- महाकविभासस्यतत्कृतीनांचपरिचयः भविष्यति।
- कथावस्तुपरिचयः भविष्यति।
- नायकनायिकादिपात्रपरिचयः भविष्यति ।
- नाट्यलक्षणानांसङ्गतिः भविष्यति।
- नाट्यरसास्वादः सम्भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, ग्रन्थस्य वैशिष्ट्यम्	25	16	01
2	प्रथम अङ्कः	20	13	01
3	द्वितीयतृतीयौ अङ्कौ	25	16	01

Course Outcome

- महाकविभासस्यतत्कृतीनांचपरिचयः।
- कथावस्तुपरिचयः।
- नायकनायिकादिपात्रपरिचयः।
- नाट्यलक्षणानांसङ्गतिः।
- नाट्यरसास्वादः।

References:

- स्वप्रवासवदत्तम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	03	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	3
Paper Code	-		

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, द्वितीयः स्कन्धः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• वेदव्यासस्य परिचयेन परम्परायाः ज्ञानम् । • समाजे पुराणस्य स्थानं मानं महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति । • 'विद्यावतां भागवते परीक्षा' तस्यानुभूतिर्भविष्यति । • 'ज्ञानं भागवतावधिः' तस्य बोधः । • सृष्टिलीलायाः महत्त्वं ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	द्वितीयः स्कन्धः, अध्यायाः १ तः ४	25	16	1
2	अध्यायाः ५ तः ६	20	13	1
3	अध्यायाः ७ तः १०	25	16	1
Course Outcome	• यत् पिण्डे तत् ब्रह्माण्डे तच्चरितार्थं भविष्यति । • लौकिकालौकिकजगतः परिचयः भविष्यति । • सृष्टिप्रक्रियायाः महत्त्वं महिमानं ज्ञास्यन्ति । • भगवतः वैकुण्ठधाम्नः परिचयः भविष्यति । • चतुःश्लोकी भागवतस्य माहात्म्यं बोधश्च ।			
References:	➤ अनेकटीकोपेतभागवतम् । ➤ श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । ➤ श्रीशुकसंहिता ।			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	03	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

वाल्मीकिरामायणम् (अयोध्याकाण्डम्, नियतसर्गाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	● रामायणशब्दस्य बोधः तेन ग्रन्थप्रवेशः । ● अयोध्याशब्दस्यार्थेन रामायणस्य महत्त्वम् । ● श्रीरामस्य आज्ञापालनात्मको योगः वचनपालनस्य महत्त्वम् । ● त्यागभावना तथा विश्वबन्धुत्वभावः । ● सर्वेऽपि जीवाः जनाः समानाः तस्य दृढविश्वासः ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अयोध्याकाण्डम्, १ तः ६ सर्गाः	25	16	1
2	८५ तः ८८ सर्गाः	20	13	1
3	९९ तः १०३ सर्गाः	25	16	1
Course Outcome	● श्रीरामभरतयोः भ्रातृप्रेम तेन कुटुम्बव्यवस्थायाः ज्ञानम् । ● वसिष्ठ-विश्वामित्रादिऋषीणां जीवनेन मानवमूल्यानां बोधः । ● ऋषिसंस्कृतेः परिचयः तथा संवादपूर्णजीवनम् एव श्रेष्ठम् इति बोधः । ● श्रीरामस्य सारल्यं, नम्रता, विवेकशीलतादिगुणानां ज्ञानम् ।			
References:	➤ गीताप्रेस, गोरखपुर ➤ एम.एस.युनि. प्रकाशन ➤ रामानन्द सागरजी- धारावाहिक ➤ श्रीरामचन्द्र डोंगरेजी की रामायण ➤ श्रीरामचरितमानस			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	05	Credits	3
Paper Code	CC- 2.3.5, CE- 2.3.3		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

1. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
2. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
3. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
4. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
5. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
6. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञाने समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणे समन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 3033 तः 3068 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 3069 तः 3104 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्- 3105 तः 3135 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome

1. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्।
2. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः अपवादरूपेण कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।
3. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्।
4. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्।
5. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्।
6. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञाने समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणे असमन्वयज्ञानम्।

References:

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्विरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी।
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री
5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र
प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301
अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404
चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	6	Credits	3
Paper Code	CC 2.3.6		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	2. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	3. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	4. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	5. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	6. जुहोत्यादिप्रकरणादारभ्य चुरादिप्रकरणं यावत् पठितविकरणसम्बन्धिज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	जुहोत्यादिप्रकरणं दिवादिप्रकरणञ्च - 2489 तः 2518 पर्यन्तम्।	25	16	1	
2	दिवादिप्रकरणं, स्वादिप्रकरणं, तुदादिप्रकरणं, रुधादिप्रकरणं तनादिप्रकरणञ्च - 519 तः 2548 पर्यन्तम्।	25	16	1	
3	तनादिप्रकरणं, क्रयादिप्रकरणं चुरादिप्रकरणञ्च - 2549 तः 2574 पर्यन्तम्।	20	13	1	
Course Outcome	1. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानम्। 2. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानम्। 3. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानम्। 4. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानम्। 5. जुहोत्यादिप्रकरणस्य 2489 तः चुरादिप्रकरणस्य 2574 यावत् पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानम्। 6. जुहोत्यादिप्रकरणादारभ्य चुरादिप्रकरणं यावत् पठितानां विकरणानां ज्ञानम्।				
References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	भावकुतूहलम्	Credits	3
Paper No.	05		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- ग्रहराशिस्वरूपज्ञानार्थम्
- अङ्गविद्यायाः ज्ञानार्थम्
- ग्रहावस्थाज्ञानार्थम्
- विभिन्नयोगानां ज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमाध्यायतः षष्ठाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
2	सप्तमाध्यायतः द्वादशाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
3	त्रयोदशाध्यायतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	• ग्रहराशिस्वरूपज्ञानं क्रियते • अङ्गविद्यायाः ज्ञानं भविष्यति • ग्रहावस्थाज्ञानं भविष्यति • विभिन्नयोगानां ज्ञानं करिष्यते			
References:	➤ भावकुतूहलम्, हरिशंकर पाठक ➤ भावकुतूहलम्, श्री रामावतार मिश्र, ज्योतिष प्रकाशन वाराणसी ➤ भावकुतूहलम्, महीधरकृत , खेमराज श्रीकृष्णदास प्रकाशन, मुम्बई			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	ताजिकनीलकण्ठी (संज्ञातन्त्र)	Credits	3
Paper No.	06		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- कुण्डलनिर्माणप्रक्रियायाः उपपत्तिज्ञानार्थम्
- राशिस्वरूपज्ञानार्थम्
- सहमज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः राहोर्मुखपृष्ठपुच्छानां लक्षणपर्यन्तम्	25	16	1
2	दृष्टिफलाध्यायतः ग्रहयोगाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
3	सहमाध्यायतः पात्यायिनी-दशाध्यायपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	- कुण्डलनिर्माणप्रक्रियायाः उपपत्तिज्ञानं क्रियते - राशिस्वरूपज्ञानं क्रियते - सहमज्ञानं क्रियते - दशाफलज्ञानं क्रियते			
References:	- ताजिकनीलकण्ठी, प्रो. रामचन्द्र पाण्डेय - ताजिकनीलकण्ठी, केदारदत्त जोशी, मोतीलाल बनारसी दास प्रकाशन वाराणसी - ताजिकनीलकण्ठी, डा. रामचन्द्र पाठक, चौखम्भा संस्कृत भवन वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	03	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	मीमांसान्यायप्रकाशः (पूर्वार्धे आरादुपकारकपर्यन्तो भागः)	Credits	3
Paper No.	05	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- मीमांसादर्शनस्य परिचयहेतवे। - भारतीयदर्शनेषु मीमांसादर्शनस्य स्वरूपज्ञानाय। - मीमांसादर्शनरीत्या वाक्यार्थज्ञानस्य पद्धतिपरिचयाय। - मीमांसादर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अभिज्ञानार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	धर्मलक्षणं विध्यर्थविचारश्च	२५	१६	१
2	विधेः चातुर्विध्यभागतः वाक्यप्रमाणपर्यन्तम्	२५	१६	१
3	प्रकरणप्रमाणातः आरादुपकारकपर्यन्तो भागः	२०	१३	१
Course Outcome	- मीमांसादर्शनस्य सङ्क्षेपेण परिचयः भवति। - मीमांसादर्शनस्य प्रमुखानां सिद्धान्तानां यथा विधिवादः, भावना इत्यादिसिद्धान्तानां ज्ञानं भवति। - मीमांसादर्शनानुसारं धर्मलक्षणम्, विधेश्च ज्ञानं जायते।			
References:	➤ न्यायबोधिनी, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➤ मीमांसान्यायप्रकाशः, सम्पादकः - राधेश्याम चतुर्वेदी, चौखम्बा संस्कृत सीरिज, वाराणसी ➤ मीमांसान्यायप्रकाशः, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➤ मीमांसान्यायप्रकाश-विमर्शः, कपिलदेव पाण्डेय, सम्पूर्णनन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	03	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (आदितः पृथिवीनिरूपणान्ता)	Credits	3
Paper No.	06	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- सूक्ष्मतया विषयनिरूपणस्य शैल्याः अभिज्ञानार्थम्। - न्यायवैशेषिकदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। - संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मङ्गलश्लोकादारभ्य समवायनिरूपपर्यन्ता	२५	१६	१
2	अभावनिरूपणमारभ्य पञ्चान्यथासिद्धिनिरूपणपर्यन्ता	२५	१६	१
3	द्रव्यसाधर्म्यादारभ्य पृथिवीनिरूपणान्ता	२०	१३	१
Course Outcome	- कारिकावलिसहितायाः मुक्तावल्याः अध्ययनम् अस्मिन् पत्रे भवति। - न्यायदर्शनस्य मङ्गलवादः, पदार्थपरिचयः, कारणनिरूपणम्, सङ्क्षेपेण गुणनिरूपणम् इत्यादिविषयाणां परिचयः भवति। - न्यायदर्शनानुसारं पृथिव्याः सम्पूर्णं विवरणं ज्ञातं भवति।			
References:	➤ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - गजानन शास्त्री मुसलगाँवकर, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ➤ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - राजाराम शुक्ल, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी ➤ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - श्रीकृष्ण वल्लभाचार्य, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी ➤ भारतीय दर्शन आलोचन और अनुशीलन, लेखक - चन्द्रधर शर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan	Hours	45
Paper Name	07	Credits	3
Paper Code	CE- 2.3.3		

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमःस्य अध्ययनेन छात्राः – - संस्कृतसम्भाषणे कौशलं सम्पादयिष्यन्ति। - विभिन्नानां सुबन्तानां पदानां प्रयोगे कौशलं सम्पादयिष्यन्ति।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	त्रिषु लिङ्गेषु अजन्त-हलन्तपदानां प्रथमा, द्वितीया च	25	16	1	
2	त्रिषु लिङ्गेषु अजन्त-हलन्तपदानां तृतीया, चतुर्थी, पञ्चमी च	25	16	1	
3	त्रिषु लिङ्गेषु अजन्त-हलन्तपदानां षष्ठी, सप्तमी च एवम् आत्मनेपदिनां धातूनां लट्-लकारः	20	13	1	
Course Outcome	- संस्कृतसम्भाषणे कौशलसम्पादनम्। - विभिन्नानां सुबन्तानां पदानां प्रयोगे कौशलसम्पादनम्।				
References:	➤ Teach Yourself Sanskrit, द्वितीया दीक्षा (द्वौ खण्डौ), राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। ➤ भाषाप्रवेशः द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली। ➤ गीतासोपानम्, द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली।				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

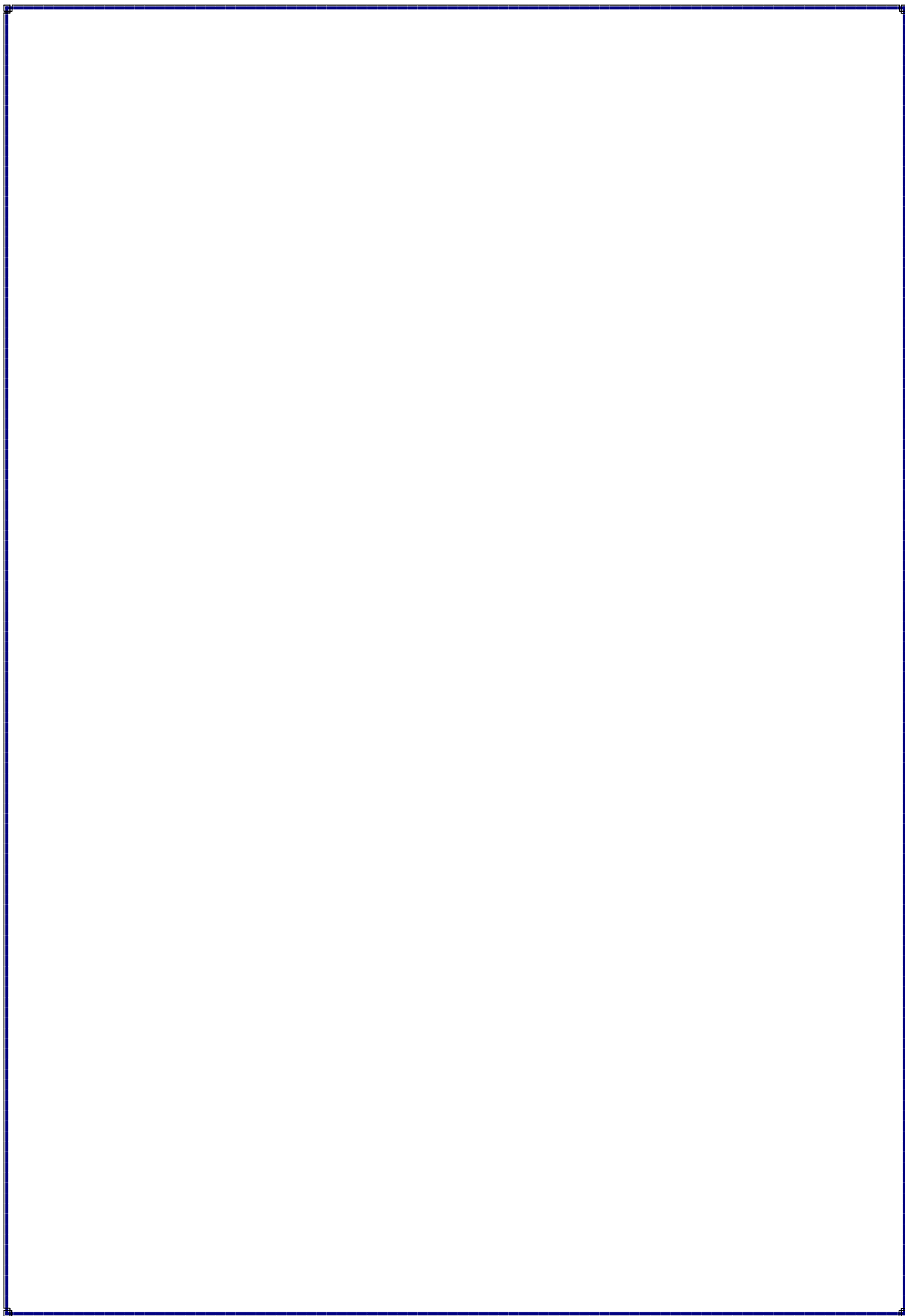
Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	03	Marks	70+30=100
Subject	शैक्षणिक एवं सामाजिक आधारशिला:	Hours	68
Paper No.	08	Credits	04
Paper Code	-	Subject Code	CC3

Course Objectives Student Teachers will be able to	• भारतीयशिक्षायां संवैधानिकव्यवस्थानाम् आत्मसात्करणे समर्थाः भवेयुः। • भारतीयशिक्षायाः वेदकालीनशिक्षाविषयाणामवबोधे समर्थाः जायेरन्। • आधुनिकभारतीयसमाजस्य प्रकृतेः ज्ञानमवासुं योग्याः स्युः। • शिक्षायाः समसामयिकचिन्तनबिन्दून् सम्प्राप्तुं योग्यताम् अवाप्नुयुः। • शिक्षा मानवानाममूल्यनिधिः इति अवगन्तुं शक्नुयुः। • शिक्षासम्बद्धाधिकाराणां विषये प्रबुद्धाः जायेरन्।
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	वेदकालीनशिक्षा 1.1 वेदकालीनशिक्षायाः सङ्कल्पना, हेतवः, अभ्यासक्रमः, शिक्षापद्धतिः, गुरुशिष्यसम्बन्धश्च 1.2 मूल्यशिक्षणम्-सङ्कल्पना, लाक्षणिकता, आवश्यकता, प्रकाराः, अभिगमः, राष्ट्रियशिक्षानीतिसूचितमूल्यशिक्षणम् 1.3 शालायां मूल्यविकासाय शैक्षणिकप्रवृत्तयः, मूल्यशिक्षणविकासाय शिक्षकस्य भूमिका, आचार्यस्य भूमिका	20	18	01
2	शिक्षणस्य शास्त्रीयचिन्तनम् 2.1 गीजुभाईबधेका एवं गान्धिमहोदयस्य शिक्षणचिन्तनम्, शिक्षणस्य सङ्कल्पना, उद्देश्यानि, पद्धतयः, अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धतिश्च 2.2 आधुनिकीकरणम्-सङ्कल्पना, महत्त्वम् एवं शिक्षायाः भूमिका, राष्ट्रियैकतायाः सङ्कल्पना, पोषकानि अवरोधकानि च परिवलानि 2.3 प्रकृतिवादस्य सङ्कल्पना, उद्देश्यानि, अभ्यासक्रमः, शिक्षापद्धतिः, अस्तित्ववादस्य सङ्कल्पना, उद्देश्यानि, अभ्यासक्रमः, शिक्षापद्धतिः	20	18	01
3	राजकीयप्रणाली 3.1 लोकशाही-सङ्कल्पना, स्वरूपम्, शिक्षणस्य महत्त्वम्, लोकशाही एवं शिक्षणम्- अभ्यासक्रमः, प्रवृत्तयः 3.2 बिनसाम्प्रदायिकतायाः सङ्कल्पना, शिक्षणस्य महत्त्वम्, अभ्यासक्रमः प्रवृत्तयश्च 3.3 अन्ताराष्ट्रियज्ञानस्य सङ्कल्पना, अभ्यासक्रमः, सहाभ्यासप्रवृत्तयः, अवरोधकानि परिवलानि, तेषामुपायाः	15	16	01
4	मानवसंसाधनम् 4.1 मानवसंसाधनस्य सङ्कल्पना, तस्य विकासाय शिक्षायाः भूमिका 4.2 मानवसंसाधनविकासाय शिक्षायाः आवश्यकता, शैक्षणिककार्यक्रमाः 4.3 भारतीयसंविधानस्य महत्त्वम्, आमुखः एवं तस्य महत्त्वम्	15	16	01

Course Outcome	• सञ्चिदानन्द ए.पी., शिक्षायाः सामाजिकाधाराः, गौरीश प्रकाशनम्, शुङ्गेरी ➤ मिश्रः लोकमान्यः, भारतीयः शिक्षाशास्त्रिणः, मृगाक्षी प्रकाशनम्, ५/११३, विरामखण्ड, गोमतीनगर, लखनऊ ➤ चन्द्रशेखरः एम्., शैक्षिकविवेकः, अनुराधा प्रकाशनम्, गोमतीनगरम्, लखनऊ, २००६ ➤ द्विवेदी देवीप्रसादः, प्राच्यशिक्षादर्शनम्, २/८११, विनयखण्ड, गोमतीनगर, लखनऊ ➤ साहू सोमनाथः, शिक्षायाः दार्शनिकाधाराः, जगदीश संस्कृत पुस्तकालय, जयपुर ➤ सिकरवारः प्रेमसिंहः, वैश्विकचिन्तकाः, एम्.बी. पब्लिशर्स एण्ड डिस्ट्रीब्यूटर्स, जयपुर ➤ पाण्डेय के.पी., शिक्षा के दार्शनिक सामाजिक आधार, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी ➤ झा नगेन्द्रः, वैदिक शिक्षा पद्धति एवं आधुनिक शिक्षा पद्धति, वेङ्कटेश प्रकाशन, नई दिल्ली ➤ पाठक आर.पी., शिक्षाशास्त्र एक परिचय, राधा प्रकाशन, अंसारी रोड, दरियागंज, नई दिल्ली
Reference Books:	

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

वेरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री

कक्षा

प्रथमसत्रम् (Semester-04)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04	Marks	70
Subject	अनिवार्यसंस्कृतम्	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	3
Paper Code	-		

अभिज्ञानशाकुन्तलम् (५ तः ७ अङ्काः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• कालिदासस्य तत्कृतीनां च परिचयः । • नाटकस्वरूपज्ञानम् । • अभिज्ञानशाकुन्तलस्य कथावस्तुज्ञानम् । • नाट्यसंवादकलाज्ञानम् । • नाट्यरसानुभूतिः ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	५ अङ्कः	25	16	01
2	६ अङ्कः	20	13	01
3	७ अङ्कः, सम्पूर्णग्रन्थस्य वैशिष्ट्यञ्च	25	16	01
Course Outcome	• कालिदासस्य तत्कृतीनां च परिचयः । • नाटकस्वरूपज्ञानम् । • अभिज्ञानशाकुन्तलस्य कथावस्तुज्ञानम् । • नाट्यसंवादकलाज्ञानम् । • नाट्यरसानुभूतिः ।			
References:	➤			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	35+35
Subject	English & Computer		Hours	
Paper Name	Paper-2		Credits	
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	This paper is designed to get knowledge of browser, url, create Email, use of Email and surfing government and educational websites.
--	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Colors of life- A Textbook for College Students, Macmillan - Section-2 Prase-2 Laxmibai- The Brave Rani of Jhansi, O.L. Henderson and Richard Word - Prase-5 Sweets for Angels- R.K. Narayan	20		
2	Grammar: Model Auxiliaries	8		
	Composition Dialogue writing-guided Dialogue between student-teacher, student-student, student-principal, booking clerk-passenger, customer-band clerk, customer-shop keeper etc. can be asked	7		
3	- Internet Introduction, History, Internet, Intranet and Extranet, Client server architecture, address mechanism, Various Internet services, e-mail ,Concept and use of : E-Commerce, E-Business, E- Governance, Mobile Commerce , Types of Payment System (Digital Cash, Electronic Cheque, Smart Card, Debit/Credit Card) - Networking Concepts, Components, Types ,Intranet	35		

Course Outcome	This paper is designed to get knowledge of browser, url, create Email, use of Email and surfing government and educational websites.
-----------------------	--

References:	
--------------------	--

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri – 02	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04	Marks	70
Subject	GUJARATI	Hours	45
Paper Name	શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડ કાવ્યો સંપા.ચિનુ મોદી અને સતીશ વ્યાસ(પસંદગીની દશકૃતિ)	Credits	3
Paper Code	GE : 2.4.4		

Course Objectives Student Teachers will be able to		- વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ખંડકાવ્યના સ્વરૂપથી પરિચિત થશે. - ગુજરાતી સાહિત્યમાં પ્રમુખ ખંડકાવ્યકૃતિથી પરિચિત થશે.		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ખંડકાવ્ય સંજ્ઞા સ્વરૂપ અને લક્ષણો ખંડકાવ્ય ઉદભવ વિકાસ	15	12	1
2	શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડ કાવ્યો(પસંદગીના દશ કાવ્યોનો અભ્યાસ)	15	12	1
3	ખંડકાવ્યમાં વિષય વૈવિધ્ય ખંડકાવ્યમાં સંઘર્ષ ખંડકાવ્યમાં ચરિત્રચિત્રણ ખંડકાવ્યમાં રસનિરૂપણ ખંડકાવ્યમાં છંદ વૈવિધ્ય	20	12	1
4	શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ વિરામ ચિહ્નો	20	09	1
Course Outcome		- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપના ખંડકાવ્ય સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે. - વિવિધ ખંડકાવ્યનો અભ્યાસથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે.		
References:		➤ ખંડકાવ્ય –સ્વરૂપ અને વિકાસ– ચીનુ મોદી ➤ ગુજરાતી ખંડકાવ્યો,સંજ્ઞા,ચીનુ મોદી અને સમીક્ષા ➤ આપણાં ખંડકાવ્યો – ઘીરૂ પરીખ ➤ સતર સાહિત્ય સ્વરૂપો – પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ ➤ ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ડો.રમેશ ત્રિવેદી ➤ સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ – ભરત ઠાકર ➤ ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય – યોગેન્દ્ર વ્યાસ		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04	Marks	70
Subject	सप्त एकांकी- एकांकी संग्रह	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3	Credits	03
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- छात्र हिन्दी एकांकी के स्वरूप को विस्तार से जानेंगे ।
- छात्र हिन्दी एकांकी के उद्भव और विकास को जानेंगे ।
- छात्र हिन्दी के प्रमुख एकांकीकारों से अवगत होंगे ।
- छात्र अभ्यासक्रम में समाविष्ट एकांकी को पढ़कर उसकी तात्त्विक समीक्षा करना सीखेंगे ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	एकांकी- परिभाषा, तत्त्व, प्रकार, विकास अभ्यासक्रम में समाविष्ट एकांकियों के एकांकीकारों का परिचय	14	12	1
2	'पृथ्वीराज की आँखें'- एकांकी का कथानक 'पृथ्वीराज की आँखें'- एकांकी में व्यक्त ऐतिहासिकता 'लक्ष्मी का स्वागत'- एकांकी का कथासार 'लक्ष्मी का स्वागत'- एकांकी में व्यक्त लेखक की स्वानुभूति	14	11	1
3	'स्ट्राईक'- एकांकी का कथासार 'स्ट्राईक'- एकांकी की प्रमुख समस्या 'रीढ़ की हड्डी'- एकांकी का कथानक 'रीढ़ की हड्डी'- एकांकी में व्यक्त सामाजिक यथार्थवाद	14	11	1
4	'सीमारेखा'- एकांकी का कथासार 'यहाँ रोना मना है'- एकांकी का कथासार 'यहाँ रोना मना है'- एकांकी में व्यक्त नारीचेतना	14	11	1
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुवैकल्पिक प्रश्न	14		

Course Outcome

- छात्र हिन्दी एकांकी के स्वरूप को विस्तार से जानेंगे ।
- छात्र हिन्दी एकांकी के उद्भव और विकास को जानेंगे ।
- छात्र हिन्दी के प्रमुख एकांकीकारों से अवगत होंगे ।
- छात्र अभ्यासक्रम में समाविष्ट एकांकी को पढ़कर उसकी तात्त्विक समीक्षा करना सीखेंगे ।

अभ्यासग्रन्थ :

- सप्त एकांकी, संपादक- डॉ.बी.के.कलासवा, शान्ति प्रकाशन, अहमदाबाद

References:

- हिन्दी समस्यामूलक नाटकों की शिल्प-विधि, पूनम कुमारी, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद
- नाटक और नाट्य शैलियाँ, दुर्गा दीक्षित, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद
- नाट्य सिद्धान्त विवेचन, शान्ति मलिक, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद
- हिन्दी के नाट्य शिल्पी, शान्ति मलिक, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	English		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives

Student Teachers will be able to

•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Beautiful Minds: A Textbook for College Students: McMillan (Section-02)	25	16	01
2	Grammar: (1) Degrees of Comparison, (2) Idioms	20	13	01
3	Composition: (1) Press Writing , (2) Dialogue Writing (Guided)	25	16	01

Course Outcome

•

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04	Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्	Hours	45
Paper No.	04	Credits	03
Paper Name	कौटिलीयार्थशास्त्रम् (८-१० अधिकरणानि)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers
will be able to

- राजविपत्तीनां ज्ञानं भविष्यति ।
- प्रजाविपत्तेः ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- राष्ट्रसङ्कटं ज्ञास्यति ।
- शक्तिदेशकालबलाबलज्ञानम् एवं च यात्राकालस्य ज्ञानं भविष्यति ।
- राज्यसन्दर्भे साङ्ग्रामिकं ज्ञानं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अष्टमाधिकरणम्	20	13	1
2	नवमाधिकरणम्	25	16	1
3	दशमाधिकरणम्	25	16	1

Course Outcome

- राजविपत्तीनां ज्ञानं भविष्यति ।
- प्रजाविपत्तेः ज्ञानं प्राप्स्यति ।
- राष्ट्रसङ्कटं ज्ञास्यति ।
- शक्तिदेशकालबलाबलज्ञानम् एवं च यात्राकालस्य ज्ञानं भविष्यति ।
- राज्यसन्दर्भे साङ्ग्रामिकं ज्ञानं प्राप्स्यति ।

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	Computer		Hours	45
Paper Name	Paper-4		Credits	03
Paper Code	-			

Web Programming using PHP

Course Objectives Student Teachers will be able to	To develop basic Web programming skill.
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Web Programming - Static and Dynamic Web - Client side & Server side Scripting - Introduction to other Server side languages - Webserver (IIS & Apache) - Web Hosting, Virtual Host, Multi-Homing - Distributed Web Server Overview. PHP Basic - Introduction to PHP - PHP configuration in IIS & Apache Web server - Understanding of PHP.INI file - Understanding of PHP .htaccess file - PHP variable - Static & Global variables - GET & POST method - PHP Operators - Conditional Structure & Looping Structure - Array			
2	PHP Function User Defined Functions: - argument function - default argument function - variable function - return function Variable Length Argument Functions: func_num_args, func_get_arg, func_get_args Variable Functions: gettype, settype, isset, unset, strval, floatval, intval, print_r String Functions: chr, ord, strtolower, strtoupper, strlen, ltrim, rtrim trim, substr, strcmp, strcasecmp, strpos, strrpos, strstr, stristr, str_replace, strrev, echo, print, explode, implode, join, md5, str_split, str_shuffle, ucfirst, ucwords. Math Functions: abs, ceil, floor, round, fmod, min, max, pow, sqrt, rand, bindec, decbin, hexdec, dechex, is_finite, is_infinite Date Functions: date, getdate, setdate, checkdate, time, mktime, date_add, date_create, date_format, gmdate, localtime, strftime Array Functions: count, list, in_array, current, next, previous, end, each, sort, rsort, asort, arsort, array_merge, array_reverse, array_diff, array_unique, array_key_exists, array_push, array_pop, array_search			

	• Miscellaneous Functions: define, constant, include, require, header, die, exit • File Handling Functions: fopen, fread, fwrite, fclose, file_exists, is_readable, is_writable, fgets, fgetc, file, file_get_contents, fputs, file_put_contents, ftell, fseek, rewind, copy, unlink, rename, move uploaded file.			
3	Handling Form, Session Tracking & PHP Components • Handling form with GET & POST • Cookie • Session • Server Variable • PHP Components: ▪ PHP GD Library ▪ PHP Regular expression ▪ Uploading file ▪ Sending mail using mail() ▪ Sending mail using smtp() AJAX • What is AJAX • PHP with AJAX • How AJAX works with PHP • Working with AJAX as background process • Using JQuery with PHP • JQuery AJAX with PHP			
4	Introduction of SQL, MySQL Functions • Working with MySQL using PhpMyAdmin • SQL DML Statement (Insert, Update, Select, Delete) Command • MySQLi Functions: mysqli_connect, mysqli_select_db, mysqli_query, mysqli_affected_rows, mysqli_num_rows, mysqli_autocommit, mysqli_commit, mysqli_fetch_array, mysqli_fetch_assoc, mysqli_fetch_object, mysqli_fetch_row, mysqli_prepare			
5	Web Services • XML and JSON • Introduction to JSON • Installation & Configuration • Resource Types • JsonSerializerable • JSON Functions: json_decode, json_encode jQuery • What is jQuery? • jQuery Syntax • jQuery Selector: ▪ Element Selector ▪ Class Selector ▪ ID Selector • jQuery Events: click, dblclick, keypress, keydown, keyup, submit, change, focus, blur, load, resize, scroll, unload • jQuery Effects: hide show, fade, slide			
Course Outcome		• To develop basic Web programming skill.		
References:		➤ Modern PHP: New Features and Good Practices, Josh Lockhart (ORELLY) ➤ PHP Cookbook: Solutions & Examples for PHP Programmers, David Sklar and Adam Trachtenberg (ORELLY) ➤ Programming PHP, Kevin Tatroe and Peter MacIntyre ORELLY) ➤ PHP for the Web: Visual QuickStart Guide (4th Edition), Larry Ullman (Peachpit Press) ➤ http://php.net/manual/en/book.mysql.php ➤ https://www.w3schools.com/php/php_ref_mysql.asp ➤ https://www.tutorialspoint.com/index.htm		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	04	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07	Credits	3
Paper Code	-		

वेदभाष्यकाराः, अथर्ववेदभाष्यभूमिका

Course Objectives Student Teachers will be able to		प्रश्नपत्रेऽस्मिन् पूर्वपाश्चात्य-वेदभाष्यकाराणां परिचयेन वेदार्थप्रवृत्तिनिमित्तानि आधारतत्त्वानि च पूर्वपाश्चात्यविद्वद्भिः अवलम्ब्य छात्रैरवगम्यन्ते येनात्र तुलनात्मक-शोधप्रवृत्तिरुपजायते छात्रेष्विति प्रयोजनं फलञ्च ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्राच्यभाष्यकाराः	25	16	01
2	पाश्चात्यभाष्यकाराः	25	16	01
3	सायणाचार्यकृता काण्वसंहिताभाष्यभूमिका	20	13	01
Course Outcome		प्रश्नपत्रेऽस्मिन् पूर्वपाश्चात्य-वेदभाष्यकाराणां परिचयेन वेदार्थप्रवृत्तिनिमित्तानि आधारतत्त्वानि च पूर्वपाश्चात्यविद्वद्भिः अवलम्ब्य छात्रैरवगम्यन्ते येनात्र तुलनात्मक-शोधप्रवृत्तिरुपजायते छात्रेष्विति प्रयोजनं फलञ्च ।		
References:		➤ केचन वेद भाष्यकाराः धर्ममनीषिणश्च, नवजीवन पब्लिकेशन, नवजीवन काम्प्लेक्स, निवाई, जयपुर-२०१७, Ph-01438-222127, 228377 ➤ वैदिक साहित्य और संस्कृति, आचार्य बलदेव उपाध्याय, शारदा संस्थान, 37 बी., रवीन्द्रपुरी, दुर्गाकुण्ड, वाराणसी 221005 । ➤ चतुर्वेदभाष्यभूमिका,		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	04	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

यास्ककृतनिरुक्तम्

Course Objectives Student Teachers will be able to		शास्त्रिकक्षायामेव भारतीयभाषाविज्ञानेन सह छात्राः परिचिताः भवन्ति, वेदार्थप्रक्रियाः निरुक्तशैल्या निर्वचनशैल्या च ते परिचिता भवन्ति, विशेषवैदिकपदानामर्थावगमने च छात्राः रुचिशीलाः भवन्तीति फलमस्य ग्रन्थस्यास्मिन् प्रश्नपत्रपाठनेन ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	यास्ककृतनिरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयतृतीयपादाः ।	25	16	01
2	यास्ककृतनिरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपञ्चमषष्ठपादाः ।	25	16	01
3	यास्ककृतनिरुक्तस्य द्वितीयाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ ।	20	13	01
Course Outcome		शास्त्रिकक्षायामेव भारतीयभाषाविज्ञानेन सह छात्राः परिचिताः भवन्ति, वेदार्थप्रक्रियाः निरुक्तशैल्या निर्वचनशैल्या च ते परिचिता भवन्ति, विशेषवैदिकपदानामर्थावगमने च छात्राः रुचिशीलाः भवन्तीति फलमस्य ग्रन्थस्यास्मिन् प्रश्नपत्रपाठनेन ।		
References:		➤ निरुक्तम्, दुर्गाचार्यकृत-ऋज्वर्थाख्यव्याख्यानसारिण्या श्रीमुकुन्दशर्मणा निरुक्तविवृत्या सह प्रकाशितम्, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, 38 यू.ए., बंगालोरोड, जवाहरनगर, दिल्ली 110007. ➤ The Nighantu and the Nirukta of Sri Yaskacharya, Lakshman Sarup, MLBD, 41 U.A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi 110007. ➤ निरुक्तम्, डा. उमाशङ्करशर्मा 'ऋषि', चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 221001. ➤ हिन्दी-निरुक्त (1, 2, 7 अध्याय), डा. कपिलदेवशास्त्री, साहित्यभण्डार, सुभाष बाजार, मेरठ 250002 । ➤ The Etymologies of Yaska, Siddheswar Varma, Vishveshvarananda Institute Publication, VVRI, Sadhu Ashram, Hoshiarpur, Punjab. ➤ Yaska's Nirukta and the Science of Etymology: An Historical and Oriental Survey, Bishnupada Bhattacharya, Firma K. L. Mukhopadhyay, Calcutta. ➤ Critical Studies in the Phonetic Observations of Indian Grammarians, Siddheshwar Varma, Munshi Ram Manohar Lal Oriental Publishers and Booksellers, Nai Sarak, Delhi 6. ➤ A Practical Vedic Dictionary, Surya Kanta, Oxford University Press, USA. ➤ Vedic Index of Names and Subjects (Vol. I & II), A. A. Macdonell and A. B. Keith, MLBD, Delhi 110007. ➤ वैदिक कोश (भाग 1, 2, 3), पं चन्द्रशेखर उपाध्याय एवं अनिल कुमार उपाध्याय, नाग प्रकाशक, 11 ए/यू. ए., जवाहर नगर, दिल्ली 110007 ।		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	04	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05/07	Credits	3
Paper Name	दशरूपकम् (तृतीयचतुर्थप्रकाशौ)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- दशरूपकाणालक्षणात्मकःपरिचयः भविष्यति।
- रसस्वरूपज्ञानं भविष्यति।
- शान्तरसस्यखण्डनं भविष्यति।
- रसभेदज्ञानं भविष्यति।
- नाट्यवृत्तीनांव्यभिचारिभावानांचज्ञानं भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयप्रकाशः १ तः ५६ कारिकाः	25	16	01
2	तृतीयप्रकाशः ५७ तः समाप्तिं यावत्, चतुर्थप्रकाशः १ तः ३३ कारिकां यावत्	20	13	01
3	चतुर्थप्रकाशः ३४ तः समाप्तिं यावत्	25	16	01

Course Outcome

- दशरूपकाणालक्षणात्मकःपरिचयः।
- रसस्वरूपज्ञानम्।
- शान्तरसस्यखण्डनम्।
- रसभेदज्ञानम्।
- नाट्यवृत्तीनांव्यभिचारिभावानांचज्ञानम्।

References:

- दशरूपकम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	04	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-06	Credits	3
Paper Name	स्वप्नवासवदत्तम् (४ तः ६ अङ्काः)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- महाकविभासस्यतत्कृतीनांचपरिचयः भविष्यति।
- कथावस्तुपरिचयः भविष्यति।
- नायकनायिकादिपात्रपरिचयः भविष्यति।
- नाट्यलक्षणानांसङ्गतिः भविष्यति।
- नाट्यरसास्वादः सम्भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	चतुर्थ अङ्कः	20	13	01
2	पञ्चम अङ्कः	25	16	01
3	षष्ठ अङ्कः	25	16	01

Course Outcome

- महाकविभासस्यतत्कृतीनांचपरिचयः।
- कथावस्तुपरिचयः।
- नायकनायिकादिपात्रपरिचयः।
- नाट्यलक्षणानांसङ्गतिः।
- नाट्यरसास्वादः।

References:

- स्वप्नवासवदत्तम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	04	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07	Credits	3
Paper Code	-		

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, तृतीयः स्कन्धः (नियताध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	● भगवान्-भक्तयोः सम्बन्धं ज्ञास्यन्ति । ● सृष्टिप्रक्रियायाः विस्तृतं रूपं ज्ञास्यन्ति । ● साङ्ख्य-योगदर्शनस्य परिचयः भविष्यति । ● पुत्रोऽपि मातरं पाठयतीति प्रसङ्गेन ज्ञानस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयः स्कन्धः, अध्यायाः १ तः ६	25	16	1
2	अध्यायाः २३ तः २५	20	13	1
3	अध्यायाः २८ तः ३३	25	16	1
Course Outcome	● उद्धवविदुरयोः सङ्गमेन भक्तगुणानां बोधः । ● नवविध-दशविधसृष्टिवर्णनेन जगतः परिचयः । ● कपिलोपाख्यानेन साङ्ख्य-योगदर्शनस्य परिचयः । ● विदुर-मैत्रेयसंवादेन ज्ञानभक्त्योः महत्त्वम् ।			
References:	➤ अनेकटीकोपेतभागवतम् । ➤ श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । ➤ श्रीशुकसंहिता ।			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	04	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

महाभारतम्, नलोपाख्यानम् (५२ तः ६६ अध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	- विशालकायस्य ग्रन्थस्य महाभारतस्य परिचयः । - वेदव्यासस्य कर्मनिष्ठां शास्त्रनिष्ठां च ज्ञास्यन्ति । 'यन्न भारते तन्न भारते' तस्य प्रत्यक्षं प्रमाणम् । - पुराणेतिहासयोः भेदः इतिहासत्वेन परिचयः । - महाभारतग्रन्थस्य परिचयः ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	नलोपाख्यानम्, अध्यायाः ५२ तः ५७	25	16	1
2	अध्यायाः ५८ तः ६०	20	13	1
3	अध्यायाः ६१ तः ६६	25	16	1
Course Outcome	- गुणानां ग्रहणं कर्तव्यं न तु बाह्यरूपस्य तस्य प्रमाणम् । - सत्युगस्य चरित्रपठनेन तत्कालीनसमाजस्य दर्शनम् । - दाम्पत्यजीवने परस्परं समर्पणं महत्त्वपूर्णं वर्तते तस्य बोधः । - हंसस्य पात्रेण पशु-पक्षीणां मानवजीवने योगदानं तस्य प्रमाणम् ।			
References:	➤ भाण्डारकर ऑरिएण्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे ➤ गीताप्रेस गोरखपुर			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Forth	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	5/7	Credits	3
Paper Code	CC- 2.4.7, CE- 2.4.4		

Course Objectives Student Teachers will be able to

1. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
2. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
3. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
4. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
5. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
6. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
7. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञाने प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पूर्वकृदन्तप्रकरणम् उत्तरकृदन्तप्रकरणञ्च - 3136 तः 3170 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3171 तः 3205 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3206 तः 3232 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome

1. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्।
2. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।
3. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।
4. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्।
5. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्।
6. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्।
7. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञानम्।

References:

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
2. सजिल वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (षष्ठ भाग प्रथम खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी।
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री
5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र
प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301
अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404
चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Forth	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	6	Credits	3
Paper Code	CC 2.4.8		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	2. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	3. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	4. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	5. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितेषु प्रत्युदाहरणेषु सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति।				
	6. णिजन्तप्रकरणादारभ्य नामधातुप्रकरणं यावत् विशेषप्रक्रियायाः ज्ञानप्राप्तौ समर्थाः भविष्यन्ति।				
	COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	णिजन्तप्रकरणं सन्नन्तप्रकरणञ्च - 2575 तः 2610 पर्यन्तम्।	25	16	1	
2	सन्नन्तप्रकरणं यङन्तप्रकरणञ्च - 2611 तः 2646 पर्यन्तम्।	25	16	1	
3	यङन्तप्रकरणं, यङ्लुगन्तप्रकरणं नामधातुप्रकरणञ्च - 2647 तः 2677 पर्यन्तम्।	20	13	1	
Course Outcome	1. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानम्। 2. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानम्। 3. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानम्। 4. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानम्। 5. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितेषु प्रत्युदाहरणेषु सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानम्। 6. णिजन्तप्रकरणादारभ्य नामधातुप्रकरणं यावत् विशेषप्रक्रियायाः ज्ञानम्।				
References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (पंचम भाग), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	04	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	बालबोधज्योतिषसारसमुच्चयः	Credits	3
Paper No.	05/07		

Course Objectives Student Teachers will be able to	ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भिकज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सम्बत्सरादि पञ्चाङ्गविचारप्रकरणम्	25	16	1
2	शुभाशुभयोगज्ञानप्रकरणम्, तीर्थयात्राप्रकरणम्	25	16	1
3	वास्तुमुहूर्तविचारप्रकरणम्, शास्त्रार्थप्रकरणम्	20	13	1
Course Outcome	ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भिकज्ञानं भविष्यति			
References:	➤ बालबोधज्योतिषसारसमुच्चयः, प्रयोजक – शास्त्री यज्ञदत्त दुर्गाशंकर ठाकर, शास्त्रीदुर्गाशंकरसंस्कृतपुस्तकालय, बालुकेश्वरसंस्कृतपाठशाला, 29, बाणगंगा, मुंबई			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	04	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः	Credits	3
Paper No.	06		

Course Objectives Student Teachers will be able to		ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासस्य ज्ञानार्थम्		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः सिद्धान्तस्कन्धस्य परिचयः	25	16	1
2	संहितास्कन्धस्य होरास्कन्धस्कन्धस्य च परिचयः	25	16	1
3	विशिष्टज्योतिर्विदां सङ्क्षिप्तःपरिचयः	20	13	1
Course Outcome	- ज्योतिषशास्त्रस्य परिचयः ज्ञास्यते - ज्योतिषशास्त्रस्य विभिन्नाचार्याणां परिचयः ज्ञास्यते - विभिन्नग्रन्थानां परिचयः ज्ञास्यते			
References:	➤ ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः , बालकृष्णदीक्षित ➤ ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः, लोकमणिदहालः			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	04	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	मीमांसान्यायप्रकाशः (प्रयोगविधिनिरूपणात् आन्तम्)	Credits	3
Paper No.	5	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- मीमांसादर्शनस्य परिचयहेतवे। - भारतीयदर्शनेषु मीमांसादर्शनस्य स्वरूपज्ञानाय। - मीमांसादर्शनरीत्या वाक्यार्थज्ञानस्य पद्धतिपरिचयाय। - मीमांसादर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अभिज्ञानार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रयोगविधिनिरूपणम् – स्त्रियानधिकारः	25	16	1
2	मन्त्रनिरूपणतः न्यायसुधाकारमतखण्डनम्	20	16	1
3	निषेधनिरूपणतः ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	20	13	1
Course Outcome	- अतिविस्तृतस्य मीमांसादर्शनस्य सङ्क्षेपतया परिचयः अस्मात् ग्रन्थात् भवति। - मीमांसादर्शनानुसारं धर्मलक्षणम्, धर्मप्रमाणम्, वेदस्यापौरुषेयत्वम्, शब्दनित्यत्वम् इत्यादिविषयाणां परिचयो भवति। - मीमांसादर्शने निरूपितस्य यज्ञयागादिकर्मकाण्डस्य ज्ञानं भवति।			
References:	➤ न्यायबोधिनी, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➤ मीमांसान्यायप्रकाशः, सम्पादकः - राधेश्याम चतुर्वेदी, चौखम्बा संस्कृत सीरिज, वाराणसी ➤ मीमांसान्यायप्रकाशः, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➤ मीमांसान्यायप्रकाश-विमर्शः, कपिलदेव पाण्डेय, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	04	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (जलनिरूपणादारभ्य प्रत्यक्षखण्डान्ता)	Credits	3
Paper No.	6	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- सूक्ष्मतया विषयनिरूपणस्य शैल्याः अभिज्ञानार्थम्। - न्यायवैशेषिकदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। - संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	जलनिरूपणात् दिक्-निरूपणपर्यन्ता	२५	१६	१
2	आत्मनिरूपणात् प्रत्यक्षप्रमालक्षणपर्यन्तो भागः	२५	१६	१
3	अनुमित्यादिलक्षणादारभ्य प्रत्यक्षखण्डान्ता	२०	१३	१
Course Outcome	- न्यायदर्शनानुसारम् आपः, अग्निः, वायुश्च इति द्रव्याणां विशेषज्ञानं जायते। - न्यायदर्शनानुसारं नित्यद्रव्याणां तत्रापि आत्मनः ज्ञानम् अस्मात् पत्रात् भवति। - न्यायदर्शनस्य अन्यथासिद्धत्वम्, प्रमाणसङ्ख्याज्ञानम्, प्रत्यक्षप्रमाणस्य च षड्विधसन्निकर्षसहितं ज्ञानं जायते।			
References:	➤ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - गजानन शास्त्री मुसलगाँवकर, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ➤ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - राजाराम शुक्ल, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी ➤ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - श्रीकृष्ण वल्लभाचार्य, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी ➤ भारतीय दर्शन आलोचन और अनुशीलन, लेखक - चन्द्रधर शर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	4	Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan	Hours	45
Paper Name	07	Credits	3
Paper Code	CE- 2.4.4		

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः – - संस्कृतसम्भाषणे कौशलं सम्पादयिष्यन्ति। - विभिन्नानां सुबन्तानां पदानां प्रयोगे कौशलं सम्पादयिष्यन्ति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सर्वनामपदानाम् अव्ययानां च प्रयोगः	25	16	1
2	आत्मनेपदिनां धातूनां लोट्-लृट्-लङ्लकाराः	25	16	1
3	उपसर्गप्रयोगाः, विशेष्यविशेषणभावः, चित्-चन-प्रयोगाः	20	13	1
Course Outcome	- संस्कृतसम्भाषणे कौशलसम्पादनम्। - विभिन्नानां सुबन्तानां पदानां प्रयोगे कौशलसम्पादनम्।			
References:	➤ Teach Yourself Sanskrit, द्वितीया दीक्षा (द्वौ खण्डौ), राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। ➤ भाषाप्रवेशः द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली। ➤ गीतासोपानम्, द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली।			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	04	Marks	70+30=100
Subject	શિક્ષાવ્યવસ્થાપનં પ્રબન્ધશ્ચ	Hours	68
Paper No.	09	Credits	04
Paper Code	-	Subject Code	CC4

Course Objectives Student Teachers will be able to	- શૈક્ષિકપ્રબન્ધનસ્ય આવશ્યકતાવગમને સમર્થા: ભવેયુ:। - કક્ષાવ્યવસ્થાપને સમસ્યાનિવારકોપાયનામવબોધને ચ યોગ્યા: ભવેયુ:। - વર્ગવ્યવહારસ્યાવગમને સમર્થા: ભવેયુ:। - વિદ્યાલયપત્રકાણાં સૂચીકરણે તેષાં ચ સજ્જીકરણોપાયનાં વિશ્લેષણે સમર્થા: જાયેરન્। - વિદ્યાલયે ઉત્તમવાતાવરણનિર્માણે શિક્ષકાણાં પ્રાચાર્યાણાં ચ ભૂમિકાયા: નિર્વહણે સમર્થા: ભવેયુ:।
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	શિક્ષાવ્યવસ્થાપનં શૈક્ષણિકસંસ્થાપરિચય: ચ ૧.૧ શિક્ષાવ્યવસ્થાપનમ્- સંકલ્પના, લક્ષણાનિ, મહત્ત્વમ્, કાર્યક્ષેત્રં ચ ૧.૨ સંસ્થાપરિચય:, NCTE, GCERT ૧.૩ DIET, SSA	20	18	01
2	વર્ગવ્યવહાર:, નિરીક્ષણમ્, અધીક્ષણં ચ ૨.૧ વર્ગવ્યવહાર: - ૧ - સંકલ્પના, ઘટકા:, વર્ગવ્યવહારસ્ય પ્રભાવયન્તિ પરિબલોનિ ૨.૨ વર્ગવ્યવહાર: - ૨ - આવશ્યકતા, મર્યાદા, ફેન્ડરર્સ મહોદયસ્ય ઘટકસ્ય ગણનમ્ ૨.૩ નિરીક્ષણમ્ અધીક્ષણં ચ - નિરીક્ષણ-અધીક્ષણયો: સંકલ્પના, ભેદશ્ચ	20	18	01
3	વિદ્યાલયસ્ય પત્રકાણિ ૩.૧ સમયપત્રકમ્ - અર્થ:, મહત્ત્વમ્, સોપાનાનિ, રચનાસમયે ધ્યાતવ્યા: બિન્દવ: ૩.૨ સામાન્યપત્રકમ્, વર્ગપત્રકમ્ ૩.૩ વિદ્યાલયાભિલેખા:, પત્રકાણાં ભૌતિકસંરક્ષણમ્	15	16	01
4	માધ્યમિકશિક્ષાધારા, પ્રવેશનિયમા:, અનુશાસનમ્ ૪.૧ માધ્યમિકશિક્ષાધારા- નૂતનમાધ્યમિકશાળાયા: પ્રવેશનિયમા:, શિક્ષકસ્ય વ્યાવસાયિકનિયમા:, શિક્ષકસ્ય આચારસંહિતા ૪.૨ શિક્ષકસ્ય ચયનાર્થ ગુણાંકનપદ્ધતિ:, આચાર્યસ્ય ચયનાર્થ ગુણાંકનપદ્ધતિ: ૪.૩ અનુશાસનમ્- અર્થ:, શાળાયામ્ અનુશાસનપાલનમ્	15	16	01

Course Outcome	- જ્ઞા મદનમોહન:, વિદ્યાલયપ્રબન્ધનમ્, શ્રુતિપ્રકાશનમ્, પુરી - મિત્તલ: સન્તોષ: સિંહ: ફતેહ:, વિદ્યાલયપ્રશાસનં સંઘટનશ્ચ (અનૂદિતગ્રન્થ:), રાષ્ટ્રિયસંસ્કૃતસંસ્થાનમ્, નઈ દિલ્લી - શર્મા માતાપ્રસાદ:, શિક્ષાપ્રશાસનમ્, આયુર્વેદ હિન્દી પુસ્તક ભંડાર, જયપુર - ચન્દ્રકાન્ત:, શૈક્ષિકપ્રશાસનં નિયોજનશ્ચ, જગદીશ સંસ્કૃત પુસ્તકાલય, જયપુર - જ્ઞા રામસેવક, શૈક્ષિકપ્રશાસનં પર્યવેક્ષણશ્ચ, હંસા પ્રકાશન, જયપુર - સુખિયા એસ.પી., વિદ્યાલય પ્રશાસન એવં સંગઠન, વિનોદ પુસ્તક મંદિર, આગરા - દેવે જયેન્દ્ર અને અન્ય, શાળા પ્રશાસન અને સંગઠન, બી.એસ.શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ - ભટ્ટ આર.જી., શાળા સંચાલન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ - દેવે, પટેલ, પાઠક અને કાપડીયા, ભારતીય શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહો અને સમસ્યાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
Reference Books:	

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી,

વેરાવલમ્

અભ્યાસક્રમઃ

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી

કક્ષા

(Semester-05)

નોંધ :- સેમેસ્ટર-5 માં પેપર નંબર-7 માં આવતા ગૌણ વિષયનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ નથી. આ સેમેસ્ટર-5 માં પેપર નંબર-7 માં આવતા ગૌણ વિષયનો સમાવેશ સેમેસ્ટર-8 માં પેપર નંબર-2 માં કરવામાં આવેલ છે.

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05	Marks	70
Subject	अनिवार्यसंस्कृतम्	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	3
Paper Code	-		

वेदान्तसारः

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वेदान्तदर्शनस्य प्रकरणग्रन्थत्वात् जिज्ञासूनां कृते वेदान्तदर्शने प्रवेशाय सुलभता भवति । - वेदान्तदर्शनानुसारम् अधिकारिनिरूपणम्, साधनचतुष्टयम्, जगतः उत्पत्तिप्रक्रिया, पञ्चीकरणप्रक्रिया, लक्षणा, महावाक्यार्थविचारः, जीवन्मुक्तिः इत्यादिविषयाणां सरलतया ज्ञानं भवति । - वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अर्थज्ञानं भवति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः अज्ञानिरूपणपर्यन्तो भागः	25	16	01
2	निमित्तोपादानकारणनिरूपणात् पञ्चीकरणक्रियापर्यन्तो भागः	20	13	01
3	जीवात्मनिरूपणादारभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	25	16	01
Course Outcome	- वेदान्तदर्शनस्य प्रकरणग्रन्थत्वात् जिज्ञासूनां कृते वेदान्तदर्शने प्रवेशाय सुलभता भवति । - वेदान्तदर्शनानुसारम् अधिकारिनिरूपणम्, साधनचतुष्टयम्, जगतः उत्पत्तिप्रक्रिया, पञ्चीकरणप्रक्रिया, लक्षणा, महावाक्यार्थविचारः, जीवन्मुक्तिः इत्यादिविषयाणां सरलतया ज्ञानं भवति । - वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अर्थज्ञानं भवति ।			
References:	➤			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05		Marks	35+35=70
Subject	English & Computer		Hours	45
Paper Name	Paper-2		Credits	3
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to		This paper aims to make a basic website using HTML. Use of many miscellaneous tools of folders and documents software like RAR/ZIP, Conversion PDF.		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Glory of Wisdom - An Anthology of short stories, Macmillan - Part-1 Prase-1 The Lady on Tiger ?- Frank R. Stockton - Prase-5 An Astrologer’s Day- R.K. Narayan	20	15	1
2	Grammar: Subject Verb Agreement	8	15	1
	Composition Office Letters (1) Letter to College Principal for Leave, (2) Complain Letter to different authorities, (3) about lack of hygienic situation in your area, (4) Proper water supply, (5) No Street light, (6) Request to Bank Manager for opening an account, (7) New Passbook, (8) Block ATM Card, (9) Request for Annual Statement etc. to be asked	7		
3	· History of HTML , · HTML Tags and Attributes , · HTML- Basic Formatting Tags (HTML Basic Tags , HTML Formatting Tags , HTML Color Coding) , · adding images and Sound , · HTML-Lists (Unordered Lists , Ordered Lists , Definition list) , · HTML-Table (< table > , < th > , < tr> . < td > , < caption > , < thead > , < tbody > , < tfoot > , < colgroup > , < col >) , · HTML-Form (< input > , < textarea > , < button > , < select > , < label >)	35	15	1
Course Outcome		This paper aims to make a basic website using HTML. Use of many miscellaneous tools of folders and documents software like RAR/ZIP, Conversion PDF.		
References:				

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri – 03 (TYBA)	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05	Marks	70
Subject	GUJARATI	Hours	45
Paper Name	ગુજરાતી નવલકથા 'મળેલા જીવ'	Credits	3
Paper Code	GE : 3.5.5		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના નવલકથા સ્વરૂપથી પરિચિત થશે. - વિદ્યાર્થીઓ પન્નાલાલ પટેલના જીવન અને સાહિત્યથી અવાત થશે.			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપના લક્ષણો નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપનો ઉદભવ વિકાસ	15	12	3
2	પન્નાલાલ પટેલ : જીવન અને સર્જન નવલકથાકાર : પન્નાલાલ પટેલ	15	12	
3	'મળેલા જીવ' કૃતિનો અભ્યાસ 'મળેલા જીવ' નવલકથાનો સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન 'મળેલા જીવ' વસ્તુસંકલના	20	12	
4	'મળેલા જીવ' ના પાત્રો 'મળેલા જીવ' ના વર્ણનો 'મળેલા જીવ' માં સંઘર્ષ 'મળેલા જીવ' રામપરિવેર	20	09	
Course Outcome	- નવલકથા સ્વરૂપ અને વિકાસનો ખ્યાલ આવશે. - ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ સાહિત્યકાર વિશે તેના સ્વરૂપથી પરિચિત થાય			
References:	➤ 'મળેલા જીવ' લેખક પન્નાલાલ પટેલ ➤ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ ➤ ગુજરાતી નવલકથા – રઘુવીર ચૌધરી ➤ ગુજરાતી નવલકથા સ્વરૂપ અને વિકાસ – બેચરભાઈ પટેલ ➤ પન્નાલાલ પટેલ વ્યક્તિત્વ અને વાંગ્મય – બાબુ દાવલપરા ➤ નવલકથા સ્વરૂપ – પ્રવિણ દરજી ➤ મળેલા જીવ સમીક્ષા – લાભશંકર ઠાકર			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05		Marks	70
Subject	मिस्टर अभिमन्यु (नाटक)		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	● छात्र हिन्दी नाटक के उद्भव एवं विकास के बारे में ज्ञान प्राप्त करेंगे। ● मि. अभिमन्यु नाटक से आधुनिकता के बारे में ज्ञान प्राप्त करेंगे। ● नाटक के पात्रों के माध्यम से जीवनपरक मूल्यों को ग्रहण करेंगे।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	नाटक- परिभाषा, तत्त्व, नाटक के प्रकार, हिन्दी नाटक का विकास	14	12	3
2	'मिस्टर अभिमन्यु' नाटक का कथानक, नाटक में चित्रित आधुनिक समस्या	14	11	
3	'मि.अभिमन्यु' नाटक के मुख्य एवं गौण पात्रों का चरित्रचित्रण, नाटक के तत्त्वों के आधार पर 'मि.अभिमन्यु' का मूल्यांकन	14	11	
4	'मि.अभिमन्यु' नाटक मिथक, शीर्षक की सार्थकता, डॉ. लक्ष्मीनारायण लाल का व्यक्तित्व-कृतित्व	14	11	
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुवैकल्पिक प्रश्न	14		
Course Outcome	● छात्र हिन्दी नाटक के उद्भव एवं विकास के बारे में ज्ञान प्राप्त करेंगे। ● मि. अभिमन्यु नाटक से आधुनिकता के बारे में ज्ञान प्राप्त करेंगे। ● नाटक के पात्रों के माध्यम से जीवनपरक मूल्यों को ग्रहण करेंगे।			
अभ्यासग्रन्थ :	➤ मिस्टर अभिमन्यु-नाटक, डॉ. लक्ष्मीनारायण लाल, नेशनल बुक हाउस, नई दिल्ली			
References:	● हिन्दी नाटक आज तक- डॉ. वीणा गौतम ● हिन्दी नाटक आज तक- डॉ. जयदेव तनेजा ● हिन्दी नाटककोश- डॉ. दशरथ ओझा			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05		Marks	70
Subject	English		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives

Student Teachers will be able to

•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Pinnacles: A Textbook for College Students: McMillan (Section-01)	25	15	1
2	Grammar: (1) Synthetic Simple-Compound-Complex, (2) Question Tag	25	15	1
3	Composition: (1) Questionnaire , (2) Story Writing (Points to be given)	20	15	1

Course Outcome

•

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05	Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्	Hours	45
Paper No.	04	Credits	03
Paper Name	कौटिलीयार्थशास्त्रम् (११-१५ अधिकरणानि)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers
will be able to

- भेदस्य प्रयोगम् एवम् उपांशुदण्डं ज्ञास्यति ।
- दूतकर्म मन्त्रयुद्धं शत्रुसेनायाः प्रतिरोधं ज्ञास्यति ।
- दुर्गलम्भोपायानां ज्ञानं भविष्यति ।
- शत्रुवधाय मन्त्रौषध्यादीनां प्रयोगं प्रतिकारं च ज्ञास्यति ।
- अर्थशास्त्रस्य अर्थनिर्णये तन्त्रयुक्तीनां ज्ञानं भविष्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	एकादश-द्वादशाधिकरणे	20	13	1
2	त्रयोदशाधिकरणम्	25	16	1
3	चतुर्दश-पञ्चदशाधिकरणे	25	16	1

Course Outcome

- भेदस्य प्रयोगम् एवम् उपांशुदण्डं ज्ञास्यति ।
- दूतकर्म मन्त्रयुद्धं शत्रुसेनायाः प्रतिरोधं ज्ञास्यति ।
- दुर्गलम्भोपायानां ज्ञानं भविष्यति ।
- शत्रुवधाय मन्त्रौषध्यादीनां प्रयोगं प्रतिकारं च ज्ञास्यति ।
- अर्थशास्त्रस्य अर्थनिर्णये तन्त्रयुक्तीनां ज्ञानं भविष्यति ।

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	05		Marks	70
Subject	Computer(ICT)		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

CMS with Word Press

Course Objectives Student Teachers will be able to	To develop knowledge of basic CMS tools.			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Introduction to OOP & WORDPRESS - Concept of OOP - Class, Property, Visibility, Constructor, Destructor, Inheritance Scope Resolution Operator (: :), Auto loading Classes, Class Constants - MySQLi Database handling with OOP (insert, update, select, delete, search, count) - Introduction to WordPress - What is Content Management System (CMS)? - Advantages & Disadvantages of WordPress - Installation of WordPress. - WordPress Directory & file structure. - Dashboard overview - How to add, edit and delete page, category, post, tag. - Add new media file (image, pdf, doc etc.) & attach to post or page. - User Roles and Capabilities. - Setting - General, writing, Reading, Discussion, Media, Permalinks - Updating WordPress - One-click Update, Manual Update, Database Structure	14	9	3
2	Theme - What is theme? - How to install & activate theme. - Introduction of common WordPress theme template files. - Anatomy of a Theme : - header.php, footer.php and sidebar.php - Introduction of Template Files - style.css, index.php, page.php, home.php, archive.php, single.php, comments.php, search.php, attachment.php, 404.php, category.php, tag.php, author.php, date.php	14	9	
3	Widget - What is widget & widget Areas? - Widget Management - Available Widgets (Archive, Calendar, Categories, Custom Menu, Meta, Pages, Recent Comments, Recent Posts, RSS, Search, Tag Cloud, Text) - Inactive Sidebar (not used) - Inactive Widgets	14	9	

4	Plugin • What is plugin? • How to install and activate plugin. • Useful plugins for website. • Seo yoast • Contact form 7 • WooCommerce • Page Builder	14	9	
5	Advance Template Tag with Theme Development • The Loop (have_posts (), the_post()) • Template Tags • General tags- wp_head(), get_footer(), get_header(), get_sidebar(), get_search_form(), bloginfo(), wp_title(), single_post_title(), wp_footer(), comments_template(), add_theme_support(), get_template_directory_uri(), body_class() • Author tags- the_author(), get_the_author(), the_author_link(), get_the_author_link(), the_author_meta(), the_author_posts() • Category tags- category_description(), single_cat_title(), the_category() • Link tags- the_permalink(), get_permalink(), home_url(), get_home_url(), site_url(), get_site_url() • Post tags- the_content(), the_excerpt(), the_ID(), the_tags(), the_title(), get_the_title(), the_date(), get_the_date(), the_time(), next_post_link(), previous_post_link(), posts_nav_link(), post_class() • Post Thumbnail tags- has_post_thumbnail(), get_post_thumbnail_id(), the_post_thumbnail(), get_the_post_thumbnail() • Navigation Menu tags- wp_nav_menu() • Conditional Tags- is_archive(), is_category(), is_front_page(), is_home(), is_page(), is_single(), is_search(), is_attachment(), is_active_sidebar() • functions.php file • Theme Development	14	9	
Course Outcome		• To develop knowledge of basic CMS tools.		
References:		1. Build Your Own WordPress Website: An Ultimate Guide for Small Business Owners Paperback by WordPress Genie 2. Teach Yourself VISUALLY Word Press Paperback –by George Plumley 3rd Edition. 3. WordPress for Beginners 2017: A Visual Step-by-step Guide to Mastering Word press Paperback –by Dr. Andy Williams. 4. WordPress to Go: How to Build a WordPress Website on Your Own Domain, from Scratch, Even If You Are a Complete Beginner Paperback –by Sarah Mcharry (Author) 5. https://www.tutorialspoint.com/wordpress/ 6. https://www.wpbeginner.com/category/wp-tutorials/ 7. https://www.siteground.com/tutorials/wordpress/ 8. https://learn.wordpress.com/ 9. https://codex.wordpress.org/WordPress_Lessons 10. https://ithemes.com/tutorial/category/wordpress-101/ 11. https://www.youtube.com/playlist?list=PLgOUQYMnO_STuEpuUHh7NXCQuw5igXnP 12. https://www.tutorialspoint.com/magento/magento_tutorial.pdf		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	05	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	3
Paper Code	-		

शुक्लयजुर्वेदप्रातिशाख्यम्

Course Objectives Student Teachers will be able to	- भारतीयशिक्षणपद्धतौ सांस्कृतिकमहत्त्वप्रदर्शनाय छात्राणाम् आधुनिकवृत्ति-अधिगमनाय प्रतियोगितापरीक्षासु लाभाय एषः पाठ्यक्रमः निर्धारितो वर्तते । - भारतीयशिक्षायाः आकाङ्क्षापूर्त्यै एषः पाठ्यक्रमः निर्धारितः अस्ति । - अनेन वैदिकमन्त्राणाम् उच्चारणविधिपुरःसरं वैदिकध्वनिविज्ञानस्य ज्ञानमपि भवति । - यतो हि प्रातिशाख्यानि वैदिकशिक्षायाः व्याकरण-स्वरादीनाञ्च प्रतिपादकग्रन्थाः भवन्ति,येन वैदिकमन्त्राणाम् उच्चारणविधिपुरःसरं वैदिकध्वनिविज्ञानमपि ज्ञातं भवति छात्रैः । अत एव शुक्लयजुर्वेदप्रातिशाख्यस्य पाठ्यक्रमे निर्धारणमस्ति । ऋग्वेदीयप्रातिशाख्यस्यान्यत्र निर्धारितत्वादत्र सामान्यछात्राणां कृतेऽस्य प्रातिशाख्यस्य भारतीयधर्मचिन्तनप्रसङ्गे निर्धारणमस्ति पाठ्यग्रन्थे । एतदेवोपर्युक्तं फलम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	वाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य प्रथमाध्यायस्य स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः इत्यारभ्य स्वराश्चलृकारवर्जम् यावत् । (१-८७)	25	16	01
2	वाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य प्रथमाध्यायस्य णकारकाराववग्रहे इत्यारभ्य प्रथमाध्यायस्य अन्तिमं सूत्रं (वृद्धं वृद्धिः)यावत् । (८८-१६६)	25	16	01
3	वाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य द्वितीयोऽध्यायः (१-६५)	20	13	01
Course Outcome	- भारतीयशिक्षणपद्धतौ सांस्कृतिकमहत्त्वप्रदर्शनाय छात्राणाम् आधुनिकवृत्ति-अधिगमनाय प्रतियोगितापरीक्षासु लाभाय एषः पाठ्यक्रमः निर्धारितो वर्तते । - भारतीयशिक्षायाः आकाङ्क्षापूर्त्यै एषः पाठ्यक्रमः निर्धारितः अस्ति । - अनेन वैदिकमन्त्राणाम् उच्चारणविधिपुरःसरं वैदिकध्वनिविज्ञानस्य ज्ञानमपि भवति । - यतो हि प्रातिशाख्यानि वैदिकशिक्षायाः व्याकरण-स्वरादीनाञ्च प्रतिपादकग्रन्थाः भवन्ति,येन वैदिकमन्त्राणाम् उच्चारणविधिपुरःसरं वैदिकध्वनिविज्ञानमपि ज्ञातं भवति छात्रैः । अत एव शुक्लयजुर्वेदप्रातिशाख्यस्य पाठ्यक्रमे निर्धारणमस्ति । ऋग्वेदीयप्रातिशाख्यस्यान्यत्र निर्धारितत्वादत्र सामान्यछात्राणां कृतेऽस्य प्रातिशाख्यस्य भारतीयधर्मचिन्तनप्रसङ्गे निर्धारणमस्ति पाठ्यग्रन्थे । एतदेवोपर्युक्तं फलम् ।			
References:	- शुक्लयजुर्वेद प्रातिशाख्यम्, डॉ.वीरेन्द्र कुमार शर्मा, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, ३८यू.ए, जवाहरनगर, बंगलो रोड, दिल्ली-११०००७ - वाजसनेयिप्रातिशाख्यम्, कात्यायनप्रणीतम्, भाष्यद्वयोपेतम्, वि.वेङ्कटरामशर्मा, मद्रासविश्वविद्यालय, सं.१९३४ - वाजसनेयिप्रातिशाख्यम्, कात्यायनप्रणीतम्,पीडिएफ, श्रीरामस्वामी शास्त्री ।			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	05	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

अर्थसंग्रहः

Course Objectives Student Teachers will be able to	अर्थसंग्रहः लघुकायः मीमांसाशास्त्रस्य प्रकरणग्रन्थः, येन छात्राः वैदिक-यज्ञमीमांसया, तस्यौचित्येन च परिचिताः भवन्ति, येन भारतीयसांस्कृतीक-उत्सवानां वेदमूलत्वं ज्ञायते तस्मात् निर्धारितोऽयं ग्रन्थः पाठ्यक्रमे ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अर्थसंग्रहपुस्तकस्य प्रथमतः उत्पत्तिविधिं यावत् ।	25	16	01
2	अर्थसंग्रहस्य यागस्य रूपद्वयम् इत्यतः स्थाननिरूपणं यावत् ।	25	16	01
3	‘पाठसोदेश्येन विनियोगः’ इत्यतः परिसंख्याया दोषत्रयं यावत् ।	20	13	01
Course Outcome	अर्थसंग्रहः लघुकायः मीमांसाशास्त्रस्य प्रकरणग्रन्थः, येन छात्राः वैदिक-यज्ञमीमांसया, तस्यौचित्येन च परिचिताः भवन्ति, येन भारतीयसांस्कृतीक-उत्सवानां वेदमूलत्वं ज्ञायते तस्मात् निर्धारितोऽयं ग्रन्थः पाठ्यक्रमे ।			
References:	➤ अर्थसंग्रहः(लौगाक्षिभास्करप्रणीतः) अर्थलोकलोचन टीका, प्रो. वाचस्पति उपाध्यायः, वारणासी, चैखम्बाप्राकाशनम् । ➤ अर्थसंग्रहः(लौगाक्षिभास्करप्रणीतः) श्रीकाशीनाथ शास्त्री, निर्णयसागर, मुंबई । ➤ अर्थसंग्रहः(लौगाक्षिभास्करप्रणीतः) दीपिका हिन्दीटीका, पं. श्रीशोभितमिश्र, चैखम्बाप्राकाशनम्, वारणासी,			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	05	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05	Credits	3
Paper Name	काव्यमीमांसा (१ तः ५ अध्यायाः)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- राजशेखरस्यतत्कृतीनांचपरिचयज्ञानं भविष्यति।
- शास्त्रसङ्ग्रहस्यबोधः भविष्यति।
- शास्त्रनिर्देशशास्त्रप्रकाराणांसामान्यःपरिचयावबोधः भविष्यति।
- शिष्यप्रतिभा-प्रकाराणांज्ञानं भविष्यति।
- व्युत्पत्ति-कविपाकानांस्वरूपबोधः भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य परिचयः, १-२ अध्यायौ	25	16	01
2	४ अध्यायः	20	13	01
3	५ अध्यायः	25	16	01

Course Outcome

- राजशेखरस्यतत्कृतीनांचपरिचयज्ञानम्।
- शास्त्रसङ्ग्रहस्यबोधः।
- शास्त्रनिर्देशशास्त्रप्रकाराणांसामान्यःपरिचयावबोधः।
- शिष्यप्रतिभा-प्रकाराणांज्ञानम्।
- व्युत्पत्ति-कविपाकानांस्वरूपबोधः।

References:

- काव्यमीमांसा, संस्कृतव्याख्यासहिता, हिन्दीव्याख्यासहिता / गुजरातीव्याख्यासहिता

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	05	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-06	Credits	3
Paper Name	कादम्बरी (महाश्वेतावृत्तान्तः)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- बाणभट्टस्यतत्कृतीनांचपरिचयः भविष्यति।
- गद्यसाहित्यस्यउद्भवविकासयोःपरिचयः भविष्यति।
- गद्यस्यविशेषताः भविष्यति।
- कादम्बरीकथाज्ञानं भविष्यति।
- गद्यकाव्यरसास्वादः सम्भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, महाश्वेतावर्णनतः पुण्डरीकदशावर्णनं यावत्	25	16	01
2	पुण्डरीकजन्मवृत्तान्ततः महाश्वेताया अभिसारवर्णनं यावत्	20	13	01
3	कपिञ्जलद्वारा मित्रोपरतवर्णनतः महाश्वेताचन्द्रापीडयोः सन्ध्यावन्दनवर्णनं यावत्	25	16	01

Course Outcome

- बाणभट्टस्यतत्कृतीनांचपरिचयः।
- गद्यसाहित्यस्यउद्भवविकासयोःपरिचयः।
- गद्यस्यविशेषताः।
- कादम्बरीकथाज्ञानम्।
- गद्यकाव्यरसास्वादः।

References:

- कादम्बरी, संस्कृतव्याख्यासहिता, हिन्दीव्याख्यासहिता / गुजरातीव्याख्यासहिता

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	05	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	3
Paper Code	-		

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, चतुर्थः स्कन्धः

Course Objectives Student Teachers will be able to	● भागवतस्य मानवजीवने कः प्रभावः ? तं ज्ञास्यन्ति । ● विसर्गलीलायाः बोधः भविष्यति । ● दाम्पत्यजीवने पत्युः आज्ञायाः महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । ● बालभक्तस्य आदर्शपात्रं पठिष्यन्ति । ● नृपगुणान् तथा आदर्शराज्यसञ्चालनगुणान् ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	चतुर्थः स्कन्धः शिव-सतीचरित्रम्, अध्यायाः १ तः ६	25	16	1
2	ध्रुवचरित्रम्, अध्यायाः ५ तः १२	20	13	1
3	पृथुचरित्रम्, अध्यायाः १५ तः २०	25	16	1
Course Outcome	● आदर्शदाम्पत्यजीवनविषये शिवसत्योः चरित्रं पठिष्यन्ति । ● बालभक्तस्य ध्रुवस्य तपश्चर्यां पठिष्यन्ति । ● पृथुचरित्रेण नृपगुणाः आदर्शराज्यव्यवस्थां च पठिष्यन्ति । ● मानवतायाः सञ्चारे पुराणानामुपादेयतां पठिष्यन्ति ।			
References:	➤ अनेकटीकोपेतभागवतम् । ➤ श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । ➤ श्रीशुकसंहिता ।			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	05	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06	Credits	3
Paper Code	-		

महाभारतम्, श्रीमद्भगवद्गीता

Course Objectives Student Teachers will be able to	• विविधानां गीतानां परिचयः । • महाभारतस्य भीष्मपर्वणः परिचयः । • मानवतायाः महाकाव्यं महाभारतमिति ज्ञास्यन्ति । • वेदव्यास-गणेशयोः कथां ज्ञास्यन्ति । • युद्धम् अन्तिमोपायः वर्ततेऽति ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	महाभारतम्, श्रीमद्भगवद्गीता, अध्यायाः १ तः ७	25	16	1
2	अध्यायाः ८ तः ११	20	13	1
3	अध्यायाः १२ तः १८	25	16	1
Course Outcome	• श्रीकृष्णार्जुनयोः संवादं पठित्वा संवादस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । • कर्मणः स्वजीवने किं महत्त्वं तत् पठिष्यन्ति । • भक्तियोगः केन प्रकारेण भवति तत् पठित्वा तस्याचरणः । • ज्ञानयोगस्य सर्वयुगेषु प्राधान्यं वर्तते तत् ज्ञास्यन्ति ।			
References:	➤ भाण्डारकर ऑरिएण्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे ➤ गीताप्रेस गोरखपुर			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Fifth	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	05	Credits	3
Paper Code	CC- 3.5.9, CE- 3.5.5		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति। 6. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 7. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञाने प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3233 तः 3372 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3373 तः 3312 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3313 तः 3342 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome	1. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्। 2. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 3. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्। 5. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्। 6. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्। 7. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञानम्।
-----------------------	--

References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री 5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301 अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404 चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356
--------------------	---

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Fifth	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper Name	6	Credits	3
Paper Code	CC- 3.5.10		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। - लकाराणाम् अर्थविशेषज्ञानप्राप्तौ समर्थाः भविष्यन्ति।			
	COURSE CONTENT/SYLLABUS			
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कण्ड्वादिप्रकरणं, प्रत्ययमालाप्रकरणम् आत्मनेपदप्रकरणञ्च - 2678 तः 2732 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	आत्मनेपदप्रकरणं, परस्मैपदप्रकरणं, भावकर्मतिङ्प्रकरणं, कर्मकर्तृतिङ्प्रकरणं लकारार्थप्रकरणञ्च - 2733 तः 2787 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	लकारार्थप्रकरणम् - 2788 तः 2828 पर्यन्तम्।	20	13	1
Course Outcome	- कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानम्। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां वार्तिकानाम् अर्थज्ञानम्। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानम्। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानम्। - कण्ड्वादिप्रकरणस्य 2678 तः लकारार्थप्रकरणस्य 2828 यावत् पठितानां प्रत्युदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानम्। - लकाराणाम् अर्थविशेषज्ञानम्।			
References:	- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। - लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	05	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	भावप्रकाशः	Credits	3
Paper No.	05		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- ग्रहभावफलज्ञानार्थम्
- प्रश्नशास्त्रज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः द्वादशभावविचाराध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
2	योगाध्यायतः दशाफलाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
3	अन्तर्दशाफलाध्यायतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	• द्वादशभावेषु ग्रहाणां शुभाशुभफलज्ञानं भवति • नष्टवस्तूनां ज्ञानं क्रियते • गमनागमनप्रश्नविचारः क्रियते			
References:	➤ भावप्रकाशः, डा. सत्येन्द्र मिश्र , चौखम्भा सुरभारती वाराणसी ➤ भावप्रकाशः, पं पुष्पलाल झा चौखम्भा संस्कृत सीरीज वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	05	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	सचित्रसामुद्रिकरहस्यः. केरलप्रश्न संग्रहः	Credits	3
Paper No.	06		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- सामुद्रिकशास्त्रस्य ज्ञानार्थम्
- केरलप्रश्नशास्त्रस्य ज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सचित्रसामुद्रिकरहस्यम् (पूर्वार्द्धः)	25	16	1
2	सचित्रसामुद्रिकरहस्यम् (उत्तरार्द्धः)	25	16	1
3	केरलप्रश्नसंग्रहः (सम्पूर्णम्)	20	13	1
Course Outcome	- संक्षेपेण सामुद्रिकशास्त्रस्य ज्ञानं कर्तुं शक्यते - केरलप्रश्नशास्त्रस्यज्ञानं कर्तुं शक्यते			
References:	- सचित्रसामुद्रिकरहस्यम्, पं. कालिका प्रसाद ज्योतिष प्रकाशन चौक वाराणसी - केरलप्रश्नसंग्रहः, आचार्य गुरुप्रसाद गौड, चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी - केरलप्रश्नसंग्रहः, सियाराम शास्त्री, भारतीय विद्या संस्थान वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	05	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	वेदान्तपरिभाषा (प्रत्यक्षपरिच्छेदादारभ्य आगमपरिच्छेदपर्यन्ता)	Credits	3
Paper No.	05	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वेदान्तदर्शनसम्मतानां प्रमाणानां ज्ञानार्थम्। - अद्वैतवेदान्तसम्मतप्रमाणनिरूपणेन तच्छैल्याः अभिज्ञानार्थम्। - वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानां परिचयार्थम्। - वेदान्तदर्शनानुसारं शाब्दबोधस्य प्रक्रियायाः ज्ञानार्थम्।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	प्रत्यक्षपरिच्छेदः	२५	१६	१	
2	अनुमानपरिच्छेदः	२५	१६	१	
3	उपमानागमपरिच्छेदौ	२०	१३	१	
Course Outcome	- वेदान्तदर्शनानुसारं प्रमाणानां निरूपणम्, प्रमाणनिरूपणस्य शैल्याः च ज्ञानं भवति। - अन्तःकरणवृत्तिविचारः, साक्षिनिरूपणम्, अनुमानप्रमाणम्, तत्प्रतिपादनशैल्याः च ज्ञानं भवति। - वेदान्तदर्शनानुसारं शाब्दबोधस्य प्रक्रिया, वेदस्य अपौरुषेयत्वम् इत्यादिसिद्धान्तानां ज्ञानं जायते।				
References:	➤ वेदान्तपरिभाषा (शिखामणि मणिप्रभाटीका सहिता), राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नव देहली ➤ वेदान्तपरिभाषा, सम्पादक - डॉ. जानकीशरण आचार्य, श्रीसोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, वेरावल ➤ वेदान्तपरिभाषा, व्याख्याकार - गजानन शास्त्री मुसलगांवकर, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➤ वेदान्तपरिभाषा, व्याख्याकार – केशवलाल वि. शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, वाराणसी				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	05	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	ईश-केनोपनिषदौ (शाङ्करभाष्ययुते- केनोपनिषदि पदभाष्यम्)	Credits	3
Paper No.	06	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- उपनिषत्साहित्यस्य परिचयार्थम्। - ईशोपनिषदः मन्त्राणां भाष्याध्ययनेन सह बोधार्थम्। - केनोपनिषदः मन्त्राणां भाष्याध्ययनेन सह बोधार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ईशावास्योपनिषत्	२५	१६	१
2	केनोपनिषदि प्रथमः खण्डः	२५	१६	१
3	केनोपनिषदि २-४ खण्डाः	२०	१३	१
Course Outcome	- उपनिषत्साहित्यस्य परिचयो भवति। - ईशोपनिषदः मन्त्राणां भाष्यस्य च ज्ञानं भवति। - केनोपनिषदः मन्त्राणां भाष्यस्य च ज्ञानं भवति।			
References:	➤ ईशादि नौ उपनिषत् (शाङ्कर भाष्य सहित), गीता प्रेस, गोरखपुर ➤ उपनिषत् भाष्य, सम्पादक - एस. सुब्रह्मण्य शास्त्री, दक्षिणामूर्ति मठ प्रकाशन, वाराणसी ➤ केनोपनिषत् (शाङ्करभाष्येण सहिता), व्याख्याकार : शिवप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35=50
Subject	शैक्षणिक प्रत्यायनम् (Educational Communication Skills)	Hours	34
Paper No.	07	Credits	02
Paper Code	CC7	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	प्रत्यायनप्रक्रिया १.१ प्रत्यायनस्य अर्थसङ्कल्पनाश्च। १.२ प्रत्यायनस्य घटकतत्त्वानि। १.३ वर्गखण्डे प्रत्यायनस्य अवरोधकानि एवं प्रभावकानि परिवलानि।	09	8.5	0.5	
2	प्रणाली अभिगमः २.१ प्रणाली अभिगमस्य अर्थः लक्षणानि च। २.२ प्रणाली अभिगमस्य सोपानानि। २.३ प्रणाली अभिगमस्य शैक्षणिकोपयोगः।	09	8.5	0.5	
3	अध्यापनप्रतिमानम् ३.१ अध्यापनप्रतिमानस्य अर्थः लक्षणानि च। ३.२ अध्यापनप्रतिमानस्य घटकतत्त्वानि। ३.३ परम्परागत-अध्यापनपद्धतिः एवम् अध्यापनप्रतिमानस्य मध्यगतभेदः।	09	8.5	0.5	
4	अभिक्रमित-अध्ययनम् ४.१ अभिक्रमिताध्ययनस्य अर्थः लक्षणानि च। ४.२ अभिक्रमिताध्ययनस्य सिद्धान्ताः। ४.३ अभिक्रमिताध्ययनस्य गुणदोषाः।	08	8.5	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35= 50
Subject	संस्कृतशिक्षणविधयः (Pedagogy of School Subject-1/1-Sanskrit)	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code	PSS1-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	संस्कृतभाषायाः स्वरूपं महत्त्वञ्च १.१ भाषायाः अर्थः वर्गीकरणञ्च, संस्कृतभाषायाः भाषावैज्ञानिकं महत्त्वम्। १.२ आधुनिकभारते संस्कृताध्यापनस्य महत्त्वम्। १.३ द्रश्यश्रव्योपकरणानाम् अर्थोद्देश्यानि प्रकाराः महत्त्वञ्च।	25 %	8.5	0.5	
2	संस्कृतशिक्षणोद्देश्यानि पाठायोजनाञ्च २.१ सूक्ष्मशिक्षणस्य अर्थोद्देश्यानि, सोपानानि, गुणदोषाश्च। २.२ संस्कृतशिक्षणस्योद्देश्यानि। २.३ पाठायोजनस्य अर्थोद्देश्यानि आवश्यकताश्च। (विषयाभिमुखम्-प्रश्नप्रवाहिता-उदाहरणम्-श्यामफलककौशलानां पाठायोजनम्।)	25 %	8.5	0.5	
3	संस्कृतशिक्षणविधयः ३.१ प्राथमिक-माध्यमिक-उच्चमाध्यमिकस्तरेषु भारतीयशिक्षाप्रणाली। ३.२ संस्कृत-आयोगः एवं संस्कृतविकासाय भावियोजना। ३.३ आगमन-निगमनविधिद्वयस्य अर्थः सोपानानि गुणदोषाश्च। प्रत्यक्षविधेः अर्थोद्देश्यानि गुणदोषाश्च।	25 %	8.5	0.5	
4	संस्कृतशिक्षकः तथा मूल्याङ्कनपद्धतयः ४.१ संस्कृतशिक्षकस्य गुणाः कर्तव्यानि च। ४.२ संस्कृतशिक्षणक्षेत्रस्य समस्याः तत्परिहारोपायाः। ४.३ मूल्याङ्कनस्य अर्थोद्देश्यानि, प्रकाराः, नूतनमूल्याङ्कनपद्धतयः, शलाकापरीक्षायाः अर्थः, परीक्षापद्धतिः, गुणदोषाश्च।	25 %	8.5	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35=50
Subject	ગુજરાતી પદ્ધતિ	Hours	34
Paper No.	09	Credits	02
Paper Code	PSS2-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	પાઠ આયોજન :- 1.1 માર્કફોટીચિંગની સંકલ્પના, અગત્ય 1.1 કૌશલ્ય પરિચય (વિષયાભિમુખ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, શ્યામ ફ્લક કાર્ય, ઉત્તેજના પરિવર્તન કૌશલ્ય) 1.3 સેતુ પાઠનો અર્થ અને મહત્વ 1.4 માર્કફોટીચિંગ અને સેતુપાઠ નો તફાવત	25%	8.5	0.5	
2	માતૃભાષા શિક્ષણની સંકલ્પના મહત્વ અને હેતુઓ :- 2.1 માતૃભાષા શિક્ષણનો અર્થ અને મહત્વ 2.2 માતૃભાષા શિક્ષણની વર્તમાન સ્થિતિ 2.3 સામાન્ય અને વિશિષ્ટ હેતુઓ અર્થ અને તફાવત 2.4 હેતુઓની સંરચના વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો	25%	8.5	0.5	
3	માતૃભાષા શિક્ષણના અંગભૂત કૌશલ્યો અને પ્રયુક્તિઓ :- 3.1 શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખનની સંકલ્પના 3.2 શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખનના વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ 3.3 આદર્શવાંચન, કાવ્યપઠન, પ્રશ્નોત્તરી પ્રયુક્તિની સંકલ્પના અને મહત્વ	25%	8.5	0.5	
4	માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ સંકલ્પના મહત્વ અને મર્યાદા :- 4.1 આગમન અને નિગમન 4.2 વ્યાખ્યાન 4.3 નિરીક્ષિત અભ્યાસ	25%	8.5	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35= 50
Subject	हिन्दी शिक्षण पद्धति	Hours	34
Paper No.	09	Credits	02
Paper Code	PSS2-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	द्वितीय भाषा के सिद्धान्त, लिपि, भाषा की स्थिति :- 1.1 हिन्दी भाषा की अवधारणा, उदगम एवं 1.2 विकास के परिप्रेक्ष में उद्देश्य, महत्त्व 1.3 पाठ्यक्रम में स्थान	25 %	8.5	0.5	
2	विविध भाषा कौशल :- 2.1 श्रवण-भाषण कौशल का अर्थ, महत्त्व, प्रवृत्तिया, गुण दोष एवं उपचार 2.2 पठन कौशल का अर्थ, महत्त्व, गुण दोष, सस्वर एवं मौन पठन का महत्त्व 2.3 लेखन कौशल का अर्थ, महत्त्व, शिक्षा की शिक्षा विधि तथा लेखन कोष में सुधार	25 %	8.5	0.5	
3	शिक्षण विधिया एवं शैक्षणिक साधन :- 3.1 परोक्ष विधि, प्रत्यक्ष विधि, स्वयं शिक्षण विधि, समन्वित विधि 3.2 कम्प्यूटर, टेपरिकार्डर, चित्र, फ्लेनल बोर्ड 3.3 शैक्षणिक साधन, द्रश्य,श्रव्य, महत्त्व एवं उपयोग	25 %	8.5	0.5	
4	हिन्दी भाषा शिक्षण की पाठ योजना :- 4.1 पाठ योजना-संकल्पना, महत्त्व 4.2 माईक्रोटिचिंग के कौशल(विषयाभिमुख, प्रश्न प्रवाहिता, श्यामफलक, उदाहरण, सूत्राकरण) 4.3 सेतुपाठ का अर्थ महत्त्व	25 %	8.5	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35= 50
Subject	English Method	Hours	34
Paper No.	09	Credits	02
Paper Code	PSS2-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	Lesson Planning :- 1.1 Definition of Micro unit and its importance 1.2 Introduction of various Skills , Set induction skill, Fluency of questining, Black Board, Illustration Skill, Simulation Skill 1.3 Definition of Simulation skill and its importance 1.4 Defference between Mirco teaching and simulation (Bridge)Skill	25%	8.5	0.5	
2	Teaching of English :- 2.1 Importance of English as a Second Language 2.2 Problems and remedies of teaching English as a second language 2.3 General aims and specific objective of teaching English	25%	8.5	0.5	
3	LSRW :- 3.1 Listening , Speaking ,Reading ,Writing meaning and activities 3.2 Reading comprehension , poetry 3.3 Content analysis and Task analysis	25%	8.5	0.5	
4	Teaching of English (approach Methods, teaching aids :- 4.1 Approaches (i) Structural Approach (ii) Communicative Approach its Principle, Merits and Demerits 4.2 Mehhdos (i) Direct (ii) Grammar translation Method its Principle, Merits and Demerits 4.3 Teaching aids and Reference Materials (i) Pictures, Charts, Toys (ii) Computer aided language learning 4.4 Reference Material (i) Dictionary as reference Maerial	25%	8.5	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35=50
Subject	संस्कृत विषयवस्तु शिक्षणम् (School Subject-1/1-Sanskrit)	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	SS1-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	गुजरातराज्यपाठ्यपुस्तकमण्डलस्य नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तकम् १.१ नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः गद्यकृतयः। १.२ नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः पद्यकृतयः। १.३ नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टं व्याकरणम्।	12	11	0.5	
2	संस्कृतवाङ्मयाधिकारः २.१ कविपरिचयः। (कालिदासः, वाल्मीकिः, भर्तृहरिः, भवभूतिः, बाणः) २.२ गुजरातराज्यस्य ज्योतिर्धराः। (नरसिंहमहेता, स्वामी दयानन्दः, रविशङ्करमहाराजः, श्रीकृष्णशङ्करशास्त्री) २.३ भारतस्य ज्योतिर्धराः। (जगद्गुरु-शङ्कराचार्यः, कवीन्द्रो रवीन्द्रः, रामानन्दः, सन्तकवीरः)	10	10	0.5	
3	सर्जनात्मक-अभिव्यक्तिः ३.१ निबन्धलेखनम्। ३.२ सुभाषितस्य श्लोकस्य च अर्थविस्तारः। ३.३ सूक्तेः अर्थविस्तारः।	06	06	0.5	
4	व्याकरणशिक्षणम् ४.१ वर्णप्रकरणम्। ४.२ अव्ययप्रकरणम्। ४.३ संस्कृतव्याकरणस्य प्रमुखपारिभाषिकशब्दानां पारिभाषीकरणम्। (आगमः, आदेशः, उपधाः, उपसर्गः, गुण, टि, तद्धितम्, कृदन्तः, धातुः, निष्ठा, प्रकृतिः, प्रत्ययः)	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35=50
Subject	ગુજરાતી વિષયવસ્તુ	Hours	34
Paper No.	11	Credits	02
Paper Code	SS2-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	ધો-૮ના પ્રથમ સત્રના ગુજરાતી પ્રથમભાષાના ગુ.રા.શિ.બોર્ડના પાઠ્યપુસ્તકમાં ગદ્ય-પદ્યમાં સમાવિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ	12	11	0.5	
2	(અ) સાહિત્યકારોના જીવન-કવન નરસિંહ મહેતા, ઉમાશંકર જોશી, કલાપી, બ. ક . ઠાકોર (બ) સાહિત્ય સ્વરૂપો :- ભજન, પદ, પ્રભાતિયા, ગરબો , ગરબી, નવલિકા, ટૂંકી વાર્તા, આત્મકથા	10	10	0.5	
3	લેખનકાર્ય :- નિબંધ લેખન, કાવ્ય સમીક્ષા	06	06	0.5	
4	વ્યાકરણ :- સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિશેષણ, ક્રિયાપદ, પ્રકાર, કાળ, અર્થ પ્રયોગ, પ્રેરક અને પુનઃ પ્રેરક વાક્યરચનાઓ, કૃદંત અને અવ્યવ	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35=50
Subject	हिन्दी विषयवस्तु	Hours	34
Paper No.	11	Credits	02
Paper Code	SS2-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	कक्षा-८ प्रथम सत्र हिन्दी द्वितीय भाषा के गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक में गद्य-पद्य में समाविष्ट कृतियों का अध्ययन	12	11	0.5	
2	हिन्दी के रचनाकार एवं कृतियाँ :- (अ) भारतेन्दु हरिश्चंद्र, सुदर्शन, अयोध्यासिंह उपाध्याय, महावीर प्रसाद द्विवेदी (ब) साहित्य स्वरूप (गद्य-पद्य) डायरी लेखन, संस्मरण, यात्रावृत्तांत, रेखाचित्र, खंडकाव्य, महाकाव्य	10	10	0.5	
3	लेखन शिक्षण :- अपठित गद्यांश या पद्यांश पर आधारित प्रश्न, विज्ञापन, पत्र लेखन	06	06	0.5	
4	व्याकरण शिक्षण :- कारक, लिंग, विशेषण, संज्ञा, सर्वनाम, वचन, काल	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:		- सम्पूर्ण हिन्दी व्याकरण और रचना, ले.- डॉ. अरविन्द कुमार - हिन्दी साहित्य का इतिहास, ले.- आचार्य रामचन्द्र शुक्ल			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	05	Marks	15+35=50
Subject	English Content	Hours	34
Paper No.	11	Credits	02
Paper Code	SS2-1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	A detailed study of text book of standard-8 English (S.L.) Semester-1 prescribed by Gujarat State Education Board	12	11	0.5
2	(A) Short Notes Translation Correct the False Sentences True and False (B) Brief review of Poem Frame questions Match “A” with “B”	10	10	0.5
3	Developing Writing Essay Writing Story Writing	06	06	0.5
4	Grammar Tenses, Part of Speech, Prepositions, Articles	07	07	0.5

Course Outcome	
Reference Books:	

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,
वेरावलम्
अभ्यासक्रमः
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री
कक्षा

प्रथमसत्रम् (Semester-06)

नोध :- सेमेस्टर-6 मां पेपर नंबर-6 मां आवता मुष्य विषयनो समावेश करवामां आवेल नथी. आ सेमेस्टर-6 मां पेपर नंबर-6 मां आवता मुष्य विषयनो समावेश सेमेस्टर-8 मां पेपर नंबर-1 मां मुष्य विषय तरीके करवामां आवेल छे.

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	DARSHAN
Semester	06	Marks	70
Subject	अनिवार्यसंस्कृतम्	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	3
Paper Code	-		

तर्कभाषा (नियतांशः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	- प्राचीनन्यायमतानुसारं प्रमाणलक्षणम्, कारणलक्षणम्, षड्विधसन्निकर्षः इत्यादिविषयाणां सप्रमाणं ज्ञानं भवति । - अनुमानप्रमाणस्य भेदद्वयपूर्वकं ज्ञानं भवति । - उपमानप्रमाणस्य शब्दप्रमाणस्य च सलक्षणं ज्ञानं भवति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः प्रमाणनिरूपणं यावत्	25	16	01
2	प्रत्यक्षानुमाननिरूपणम्	20	13	01
3	हेत्वाभासादारभ्य शब्दनिरूपणं यावत्	25	16	01
Course Outcome	- प्राचीनन्यायमतानुसारं प्रमाणलक्षणम्, कारणलक्षणम्, षड्विधसन्निकर्षः इत्यादिविषयाणां सप्रमाणं ज्ञानं भवति । - अनुमानप्रमाणस्य भेदद्वयपूर्वकं ज्ञानं भवति । - उपमानप्रमाणस्य शब्दप्रमाणस्य च सलक्षणं ज्ञानं भवति ।			
References:	➤			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	06		Marks	35+35=70
Subject	English & Computer		Hours	45
Paper Name	Paper-2		Credits	3
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	This paper is designed to get knowledge of computers and humans - both language collaboration like transliteration and NLP.			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Glory of Wisdom - An Anthology of short stories, Macmillan - Part-2 Prase-7 Too Pear- Leo Toltoy - Prase-10 The Diamond Necklace- Guy de Maupassant	20		
2	Grammar: Phrasal Verbs: List will be given	8		
	Resume Writing	7		
3	Overview , Transliteration , Dictionary , Search Engine , Corpora , Installation , Troubleshooting	35		
Course Outcome	This paper is designed to get knowledge of computers and humans - both language collaboration like transliteration and NLP.			
References:				

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri – 03 (TYBA)	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	06	Marks	70
Subject	GUJARATI	Hours	45
Paper Name	ગુજરાતી વ્યાકરણ સર્જન, લેખન, કૌશલ	Credits	3
Paper Code	GE : 3.6.6		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે. - વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે. - વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યવહારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	સાહિત્યિક અને સાંસ્કૃતિક નિબંધો (કેળવણી, સાંપ્રત, સમસ્યા, રાષ્ટ્ર ભાવના, પ્રવાસ, સાહિત્ય, સામાજિક વગેરે વિષય સંદર્ભે નિબંધો વિષે તૈયારી કરાવવી.)	15	12	3
2	અહેવાલ લેખન	15	12	
3	અરજી લેખન પત્ર લેખન	20	12	
4	અલંકાર—ઉપમા, ઉત્પેક્ષા, વ્યતિરેક, અનન્વય, વ્યાજસ્તુતિ, સજીવારોપણ, વર્ણાનુપ્રાસ, રૂપક, શબ્દાનુપ્રાસ, અત્યાનુપ્રાસ છંદ—મંદાક્રાંતા, શિખરણી, પૃથ્વી, વસંતતિલકા, અનુષ્ટુપ, શાર્દુલવિક્રીડિત, ચોપાઈ, જૂલણા, દોહરો, હરિગીત	20	09	
Course Outcome		- વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે. - વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા સફળતા તરફ આગળ આવશે. - વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાની વ્યવહારિક લેખન પ્રાપ્ત કરશે.		
References:		➤ સાહિત્ય નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય સંપા. મફત ઓઝા, રતિલાલ સા. નાયક ➤ ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસ પાર્શ્વ પ્રકાશન ➤ અપહિતનો આસ્વાદ અને સંવાદ ડો. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તક ➤ અપહિત લેખન કૌશલ્ય અને પરિશીલન ડો. નીતિન વડગામા, પાર્શ્વ પ્રકાશન		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	06	Marks	70
Subject	HINDI	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3	Credits	03
Paper Code	-		

रश्मिरथी (खण्डकाव्य)

Course Objectives Student Teachers will be able to		- छात्र महाभारतकालीन घटनाओं का विस्तार से अध्ययन करेंगे। - महाभारत के अल्पज्ञात पात्रों के बारे में जानेंगे। - छात्र महाभारत की सामाजिक-व्यवस्था को समझेंगे।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	हिन्दी खण्डकाव्य- उद्भव और विकास, खण्डकाव्य- परिभाषा, लक्षण	14	12	
2	'रश्मिरथी'- का कथानक, 'रश्मिरथी' का भावपक्ष-कलापक्ष, 'रश्मिरथी' में पात्रों का चरित्रांकन	14	11	
3	'रश्मिरथी' में आधुनिकता, 'रश्मिरथी' में मिथकीयता, 'रश्मिरथी' में निरूपित समस्याएँ	14	11	
4	महाकाव्य के लक्षणों के आधार पर 'रश्मिरथी' का मूल्यांकन, 'रश्मिरथी' में इतिहास और कल्पना का समन्वय, दिनकर का व्यक्तित्व-कृतित्व	14	11	
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुवैकल्पिक प्रश्न	14		
Course Outcome		- छात्र महाभारतकालीन घटनाओं का विस्तार से अध्ययन करेंगे। - महाभारत के अल्पज्ञात पात्रों के बारे में जानेंगे। - छात्र महाभारत की सामाजिक-व्यवस्था को समझेंगे।		
अभ्यासग्रन्थ :		➤ रश्मिरथी-खण्डकाव्य, दिनकर, लोकभारती प्रकाशन, पहली मंज़िल, दरबारी बिल्डींग, महात्मा गांधी मार्ग, इलाहाबाद		
References:		- हिन्दी महाकाव्य-सिद्धान्त और मूल्यांकन, देवीप्रसाद गुप्त, अपोलो पब्लिकेशन, जयपुर - महाभारत का आधुनिक हिन्दी प्रबन्धकाव्यों पर प्रभाव, विनय, सन्मार्ग प्रकाशन, दिल्ली - दिनकर व्यक्तित्व एवं कृतित्व, सं.जगदीशप्रसाद चतुर्वेदी, प्रवीण प्रकाशन, नई दिल्ली - दिनकर- एक अध्ययन, डॉ. ललिता अरोड़ा, भारतीय ग्रन्थ निकेतन		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	06		Marks	70
Subject	English		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to				
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Pinnacles: A Textbook for College Students: McMillan (Section-02)	25	16	1
2	Grammar: (1) Reported Speech, (2) Confusing Words	20	13	1
3	Composition: (1) Application , (2) Story Writing (guided)	25	16	1
Course Outcome				
References:				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	06	Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्	Hours	45
Paper No.	04	Credits	03
Paper Name	शुक्रनीतिः (प्रथमोऽध्यायः)		
Paper Code	-		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

- नृपस्य गुणानां ज्ञानं भविष्यति ।
- राज्यव्यवहारस्य ज्ञानं भविष्यति ।
- राजसभायाः एवं परिषदः ज्ञानं भविष्यति ।
- राज्यकर्तव्यानां परिचयो भविष्यति ।
- राजभवन-दुर्ग-धर्मशालादीनां परिचयं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमाध्याये, १ तः १३० श्लोकाः	20	13	1
2	प्रथमाध्याये, १३१ तः २५५ श्लोकाः	25	16	1
3	प्रथमाध्याये, २५६ तः समाप्तिपर्यन्तम्	25	16	1

Course Outcome

- नृपस्य गुणानां ज्ञानं भविष्यति ।
- राज्यव्यवहारस्य ज्ञानं भविष्यति ।
- राजसभायाः एवं परिषदः ज्ञानं भविष्यति ।
- राज्यकर्तव्यानां परिचयो भविष्यति ।
- राजभवन-दुर्ग-धर्मशालादीनां परिचयं प्राप्स्यति ।

References:

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	06		Marks	70
Subject	Computer-ITC		Hours	45
Paper Name	Paper-4		Credits	03
Paper Code	-			

Project – Viva

Course Objectives Student Teachers will be able to				
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Project must be developed in the computer laboratory of concern institute under the supervision of concern institute on any subject of previous semester or current semester. (At the time of project-Viva examination student must show all the Workouts, SDLC, Documentation, Program codes and project in running mode) 1. Project Viva examination may be arranged before or after theory exam. 2. During the project viva examination project must be run			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	06	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	3
Paper Code	-		

पारस्करगृह्यसूत्रम्

Course Objectives Student Teachers will be able to		ग्रन्थोऽयं भारतीयसंस्कृतौ ये संस्काराः उत्सवाः, धर्मघटकाः पदार्थाः विचाराः तत्र च विसंगतेः सम्भावनाः याः काश्चन सम्भाविताः भवन्ति, तेषां विषये निर्णायकं मतं प्रस्तौति येनास्माकं भारतीयजीवनपद्धतेः वेदमूलत्वं अस्तीति छात्रा अवगच्छन्ति इति फलम् ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमकाण्डम् (नैमित्तिकहोमविधिं यावत्)	25	16	01
2	प्रथमकाण्डम् (वध्वाभर्तृगृहे प्रथमगमनम् इत्यतः आरभ्य अन्नप्राशनम् यावत्)	20	13	01
3	द्वितीयकाण्डम्	25	16	01
Course Outcome		ग्रन्थोऽयं भारतीयसंस्कृतौ ये संस्काराः उत्सवाः, धर्मघटकाः पदार्थाः विचाराः तत्र च विसंगतेः सम्भावनाः याः काश्चन सम्भाविताः भवन्ति, तेषां विषये निर्णायकं मतं प्रस्तौति येनास्माकं भारतीयजीवनपद्धतेः वेदमूलत्वं अस्तीति छात्रा अवगच्छन्ति इति फलम् ।		
References:		➤ पारस्करगृह्यसूत्रम्- हरिहर-गदाधर भाष्यद्वयोपेतम्, विमला हिन्दी व्याख्यासहित, जगदीश चन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी-२००८ ➤ पारस्करगृह्यसूत्रम्- भाष्यद्वयोपेतम् शशिप्रभानामहिन्दीव्याख्याविभूषितम्, डॉ.जमुना पाठक, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी-२२१००१ ➤ पारस्करगृह्यसूत्रम्- हिन्दी व्याख्यासहित, डॉ. सुधाकर मालवीय, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी-२००८, सं. २०१८		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	06	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05	Credits	3
Paper Name	साहित्यदर्पणः (८-९ परिच्छेदौ, दशमपरिच्छेदस्य नियतालङ्काराः)		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• काव्यगुणानांज्ञानं भविष्यति। • काव्यरीतीनांज्ञानं भविष्यति। • अलङ्काराणांज्ञानं भविष्यति। • उदाहरणेषुलक्ष्यलक्षणसङ्गतिसामर्थ्यं भविष्यति। • अलङ्कारशास्त्रस्यविविधतत्त्वपरिचयः भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अष्टमनवमपरिच्छेदौ	25	16	01
2	दशमपरिच्छेदस्य नियतालङ्काराः- अनुप्रासः, यमकम्, उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अनन्वयः, अतिशयोक्तिः, अपह्नुतिः, विभावना, विशेषोक्तिः	25	16	01
3	समासोक्तिः, निदर्शना, दृष्टान्तः, प्रतिवस्तूपमा, अर्थान्तरन्यासः, विरोधः, कारणमाला, एकावली, सङ्करः, संसृष्टिः	20	13	01
Course Outcome	• काव्यगुणानांज्ञानम्। • काव्यरीतीनांज्ञानम्। • अलङ्काराणांज्ञानम्। • उदाहरणेषुलक्ष्यलक्षणसङ्गतिसामर्थ्यम्। • अलङ्कारशास्त्रस्यविविधतत्त्वपरिचयः।			
References:	➤ साहित्यदर्पणः, संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दीव्याख्यासहितः / गुजरातीव्याख्यासहितः			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	06	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper No	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	3
Paper Code	-		

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, सप्तमः स्कन्धः (नियतांशः), मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती (सम्पूर्णा)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• विविधानामाचार्याणां दृष्ट्या भागवतस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । • अतिलीलायाः सारं ज्ञास्यन्ति । • असुरस्वभावे के दोषाः के च गुणाः ? तान् ज्ञास्यन्ति । • भक्तिप्रवरस्य चरित्रं ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, सप्तमः स्कन्धः, प्रह्लादचरित्रम् अध्यायाः ६ तः १०	25	16	1
2	मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती प्रथममध्यमचरित्रे (अध्यायाः १ तः ४)	20	13	1
3	मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती उत्तमचरित्रम् (अध्यायाः ५ तः १३)	25	16	1
Course Outcome	• नारद-युधिष्ठिरयोः संवादेन संवादकौशल्यं विकसितं भविष्यति । • नारद-प्रह्लादयोः संवादेन गुरु-शिष्यपरम्परायाः ज्ञानं भविष्यति । • असुरकुलोत्पन्नस्य प्रह्लादस्य गुणान् ज्ञास्यन्ति । • मार्कण्डेयपुराणे शक्त्युपासनां पठिष्यन्ति ।			
References:	➤ अनेकटीकोपेतभागवतम् । ➤ श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । ➤ श्रीशुकसंहिता । ➤ मार्कण्डेयपुराणम्, गीताप्रेस, गोरखपुर । ➤ दुर्गासप्तशती, गीताप्रेस, गोरखपुर ।			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Sixth	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper No	05	Credits	3
Paper Code	CC- 3.6.11, CE- 3.6.6		

Course Objectives Student Teachers will be able to

1. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
2. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
3. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
5. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
6. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
7. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञाने प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।
8. महाभाष्यस्य पस्पशाह्निके वर्णितं गोपदार्थ-ज्ञानं, वैयाकरणमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, नैयायिकमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, मुख्यप्रयोजनज्ञानं गौणप्रयोजनज्ञानञ्च प्राप्स्यन्ति।
9. महाभाष्यस्य पस्पशाह्निके वर्णितं व्याकरणस्य रचनाप्रक्रियाज्ञानं, सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे वार्तिकज्ञानं, शब्दस्य शास्त्रबोधपूर्वकप्रयोगे ज्ञाने च धर्मः, व्याकरणपदार्थज्ञानं, सविस्तरं वर्णानाम् उपदेशज्ञानञ्च प्राप्स्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3343 तः 3386 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	महाभाष्ये पस्पशाह्निके आरम्भतः गौणप्रयोजनानि यावत्।	25	16	1
3	महाभाष्ये पस्पशाह्निके अवशिष्टांशः।	20	13	1

Course Outcome

1. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्।
2. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।
3. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्।
4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्।
5. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्।
6. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्।
7. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञानम्।
8. महाभाष्यस्य पस्पशाह्निके वर्णितं गोपदार्थ-ज्ञानं, वैयाकरणमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, नैयायिकमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, मुख्यप्रयोजनज्ञानं गौणप्रयोजनज्ञानञ्च।
9. महाभाष्यस्य पस्पशाह्निके वर्णितं व्याकरणस्य रचनाप्रक्रियाज्ञानं, सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे वार्तिकज्ञानं, शब्दस्य शास्त्रबोधपूर्वकप्रयोगे ज्ञाने च धर्मः, व्याकरणपदार्थज्ञानं, सविस्तरं वर्णानाम् उपदेशज्ञानञ्च।

References:

- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्भिरधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी।
- लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री
- कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र, प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301, अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404, चौखम्बा ओरियन्टलिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356
- व्याकरणमहाभाष्यम्, प्रदीप, उद्योत एवं छाया टीका सहित, प्रथम भाग (नवाह्निक), चौखम्बा, वाराणसी।
- भगवत्पतञ्जलि-विरचित व्याकरण महाभाष्य (प्रथम नवाह्निक), चारुदेव शास्त्री, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
- व्याकरण-महाभाष्यम्, हिन्दीव्याख्याकारः सम्पादकश्च- प्रो. जयशङ्करलालत्रिपाठी, कृष्णदास अकादमी।
- व्याकरणमहाभाष्यम्, टीकाकारः सम्पादकश्च- डॉ. हरिनारायण तिवारी, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	06	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	बृहद्वास्तुमाला	Credits	3
Paper No.	05		

Course Objectives Student Teachers will be able to		वास्तुशास्त्रस्य ज्ञानार्थम्		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः वत्सचक्रपर्यन्तम्	25	16	1
2	वास्तुपुरुषस्य स्थितिनिर्णयतः देवालयोक्तवास्तुपुरुषलक्षणपर्यन्तम्	25	16	1
3	द्वारविभागतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome		- वास्तुशास्त्रस्य ज्ञानं क्रियते - गृहायुषः विचारः क्रियते - भूमिगुणज्ञानस्य विचारः क्रियते - विभिन्नवास्तुतथ्यानां ज्ञानं क्रियते		
References:		➤ बृहद्वास्तुमाला, श्री रामनिहोर द्विवेदी एवं डॉ० ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्भा विद्याभवन वाराणसी		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	06	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	वेदान्तपरिभाषा (अर्थापत्तिपरिच्छेदादारभ्य आन्तम्)	Credits	3
Paper No.	5	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वेदान्तदर्शनसम्मतानां प्रमाणानां ज्ञानार्थम्। - अद्वैतवेदान्तसम्मतप्रमाणनिरूपणेन तच्छैल्याः अभिज्ञानार्थम्। - वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानां परिचयार्थम्। - वेदान्तदर्शनानुसारं शाब्दबोधस्य प्रक्रियायाः ज्ञानार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अर्थापत्त्यनुपलब्धिपरिच्छेदौ	२५	१६	१
2	विषयपरिच्छेदः	२५	१६	१
3	प्रयोजनपरिच्छेदः	२०	१३	१
Course Outcome	- वेदान्तदर्शनानुसारम् अर्थापत्तिप्रमाणस्य ज्ञानं भवति। - वेदान्तदर्शनानुसारम् अनुपलब्धिप्रमाणस्य ज्ञानं भवति। - वेदान्तदर्शने प्रतिपादितविषयाणां ज्ञानं भवति। - वेदान्तदर्शनस्य प्रयोजनस्य अवबोधः जायते। - प्रमाणनिरूपणेन विषयप्रतिपादनशैल्याः ज्ञानं जायते।			
References:	➤ वेदान्तपरिभाषा (शिखामणि मणिप्रभाटीका सहिता), राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नव देहली ➤ वेदान्तपरिभाषा, सम्पादक - डॉ. जानकीशरण आचार्य, श्रीसोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, वेरावल ➤ वेदान्तपरिभाषा, व्याख्याकार - गजानन शास्त्री मुसलगांवकर, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➤ वेदान्तपरिभाषा, व्याख्याकार – केशवलाल वि. शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	6	Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan	Hours	45
Paper Name	6	Credits	3
Paper Code			

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः – - संस्कृतपद्यसाहित्यस्य अर्थबोधस्य विधिं ज्ञास्यति। - संस्कृतपद्यानां पदच्छेद-अन्वय-पदपरिचय-पदार्थं च स्वयं कर्तुं समर्थो भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सङ्क्षेपरामायणम् – श्लोकाः १ तः ३०	25	16	1
2	सङ्क्षेपरामायणम् – श्लोकाः ३१ तः ६५	25	16	1
3	सङ्क्षेपरामायणम् – श्लोकाः ६६ तः १००	20	13	1
Course Outcome	- संस्कृतपद्यसाहित्यस्य अर्थबोधस्य विधिज्ञानम्। - संस्कृतपद्यानां पदच्छेद-अन्वय-पदपरिचय-पदार्थं च स्वयं कर्तुं समर्थम्।			
References:	- Teach Yourself Sanskrit, तृतीया दीक्षा संक्षेपरामायणम्, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। - संसाधनी – https://sanskrit.uohyd.ac.in/scl/e-readers/sankshepa_ramayanam/index.html			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	35+15=50
Subject	General English	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code		Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	English as a language :- 1.1 Sounds Consonants and vowel 1.2 Syllable, Stress and Intonation 1.3 Types of sentences	12	11	0.5	
2	Listening exercises for developing basic sounds in English Language	10	10	0.5	
3	Reading and Writing :- 3.1 Developing reading & writing skills among learners 3.2 Writing letter, application report	06	06	0.5	
4	Study of Basic Grammer of English Language :- 4.1 Parts of speech, Articles 4.2 Tenses, Active-Passive voice 4.3 Model Auxiliazy, Degree of comparision	07	07	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્
શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	Education Evaluation	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code		Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	માપન અને મૂલ્યાંકન :- 1.1 માપન : સંકલ્પના 1.2 માપન : પ્રકારો 1.3 મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના, લક્ષણો	25%	8.5	0.5	
2	મૂલ્યાંકન :- 2.1 મૂલ્યાંકન : ઉપયોગો 2.2 માપન અને મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો ભેદ 2.3 સતત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના, મહત્વ	25%	8.5	0.5	
3	માપનના સાધનો :- 3.1 અવલોકન : સંકલ્પના, પ્રકાર, લાભ 3.2 ઓળખયાદી : સંકલ્પના, લાભ 3.3 અવલોકન, ઓળખયાદી : મર્યાદા	25%	8.5	0.5	
4	શૈક્ષણિક સંશોધન :- 4.1 શૈક્ષણિક સંશોધન :અર્થ, લક્ષણો 4.2 શૈક્ષણિક સંશોધનના પ્રકાર 4.3 મૂળગત સંશોધન અને વ્યવહારીક સંશોધન વચ્ચેના તફાવત	25%	8.5	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	પર્યાવરણ શિક્ષણ	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code		Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to				
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	પર્યાવરણ અર્થ, સંકલ્પના, મહત્ત્વ તથા વિવિધ પરિબળો :- 1.1 પર્યાવરણ અર્થ, સંકલ્પના, મહત્ત્વ 1.2 સમાજ અને પર્યાવરણનો આંતર સંબંધ 1.3 પર્યાવરણ પ્રદૂષણ: ધ્વનિ પ્રદૂષણ, વસ્તી વિસ્ફોટ, વાયુ પ્રદૂષણ, જળ પ્રદૂષણ	25%	8.5	0.5
2	પર્યાવરણ આંતર સંબંધ તથા ઘટકો :- 2.1 પર્યાવરણના વિવિધ પરિબળોનો આંતરસંબંધ 2.2 પર્યાવરણના ઘટકો : જળચક્ર, કાર્બનચક્ર 2.3 પોષણીય વિકાસ અને આંતરરાષ્ટ્રીય દ્રષ્ટિકોણ	25%	8.5	0.5
3	પર્યાવરણ સંરક્ષણ અને સભાનતા :- 3.1 પર્યાવરણ સંરક્ષણ અર્થ, મહત્ત્વ 3.2 સંરક્ષણના પ્રકાર (સજીવોની જાળવણી, જમીન, ઉર્જા, જંગલ, વિવિધતા,સ્ત્રોતોની જાળવણી) 3.3 પર્યાવરણ સભાનતા માટેની શાળાઓની પ્રવૃત્તિઓ	25%	8.5	0.5
4	પર્યાવરણ રક્ષણના આંદોલનો, પ્રોજેક્ટ, નીતિઓ :- 4.1 પર્યાવરણ રક્ષણના પ્રોજેક્ટ :-મગરમચ્છ પરિયોજના, હુગલ પ્રોજેક્ટ અને સિંહ પરિયોજના 4.2 પર્યાવરણ રક્ષણના આંદોલનો :-ટિલરીબંધ વિરોધી આંદોલન, નર્મદા બચાવો આંદોલન, ચીપકો આંદોલન, પશ્ચિમ ઘાટ બચાવો આંદોલન 4.3 પર્યાવરણ સંરક્ષણ કાયદો (પૃષ્ઠભૂમિ, અધ્યાય -૧) (ધારા-૧ -૨) નીતિઓ	25%	8.5	0.5
Course Outcome				
Reference Books:	ધોરણ -૪ ના વિદ્યાર્થીઓની પર્યાવરણ સભાનતાનો અભ્યાસ લેખક – ડો . મોહનભાઈ પટેલ			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	संस्कृतशिक्षणम्	Hours	34
Paper No.	09	Credits	02
Paper Code	PSS1-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	पाठायोजनम् 1.1 गद्य-पद्य-व्याकरणस्य पाठायोजनम् 1.2 कथायाः पाठायोजनं तथा च संस्कृतशिक्षणे सङ्गणकस्य प्रयोगः 1.3 हर्बटीय-पञ्चपदी	25%	8.5	0.5	
2	भाषाकौशलम् 2.1 श्रवण-पठनकौशले 2.2 भाषण-लेखनकौशले 2.3 रचना-अनुवादकौशले, भाषाप्रयोगशालाः	25%	8.5	0.5	
3	पाठ्यपुस्तकम्, पाठ्यक्रमश्च 3.1 पाठ्यक्रमनिर्माणस्य प्रमुखसिद्धान्ताः 3.2 पाठ्यपुस्तकस्य आवश्यकता, उद्देश्यानि, निर्माणस्य सिद्धान्ताः 3.3 संस्कृतशिक्षणस्य सामान्यसिद्धान्ताः	25%	8.5	0.5	
4	संस्कृतशिक्षणविधयः 4.1 पाठ्यसहगामिकक्रियायाः उद्देश्यानि, प्रकाराः 4.2 ह्युरिस्टिकविधिः, पाठ्यपुस्तकविधिः 4.3 दण्डान्वयविधिः, खण्डान्वयविधिः	25%	8.5	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	ગુજરાતી પદ્ધતિ	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	PSS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	માતૃભાષા શિક્ષણનું આયોજન 1.1 પાઠ આયોજન-સંકલ્પના, મહત્ત્વ, સોપાન 1.2 એકમ આયોજન-સંકલ્પના અને સોપાનો 1.3 તાસ આયોજન અને એકમ આયોજન વચ્ચે સામ્ય-વૈષમ્ય 1.4 ગદ્ય-પદ્ય, વ્યાકરણ, લેખન પાઠોનું આયોજન	25%	8.5	0.5
2	માતૃભાષા શિક્ષણમાં સહાયક ઉપકરણો 2.1 દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનું મહત્ત્વ, મર્યાદાઓ 2.2 દ્રષ્ટિગમ્ય, શ્રુતગમ્ય અને દ્રષ્ટિશ્રુતગમ્ય સાધનો 2.3 શબ્દકોશ, વિશ્વકોશ, ભીતપત્રો, ચાર્ટ, ફ્લેશકાર્ડની ઉપયોગિતા 2.4 ભાષાપ્રયોગશાળા, ટેપરેકોર્ડર, કમ્પ્યુટરની ઉપયોગિતા	25%	8.5	0.5
3	માતૃભાષા શિક્ષણમાં સહાયક સહ-અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ 3.1 માતૃભાષા શિક્ષણમાં સહાયક સહ-અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓની સંકલ્પના અને ઉપયોગિતા 3.2 નાટ્યીકરણ અને કવિસમ્મેલન 3.3 અંકપ્રકાશન અને શબ્દરમત	25%	8.5	0.5
4	માતૃભાષા શિક્ષણમાં પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન 4.1 મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને અગત્યતા 4.2 આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો 4.3 નિબંધપ્રકાર, લઘુજવાબી, અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની રચના, મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ	25%	8.5	0.5
Course Outcome	●			
Reference Books:	●			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	हिन्दी शिक्षण पद्धति	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	PSS2-2	Subject Code	EC2

Course Objectives Student Teachers will be able to		●			
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits	
1	हिन्दी भाषा शिक्षा की पाठ योजना 1.1 पाठ योजना-संकल्पना, महत्त्व, सोपान, इकाई योजना-संकल्पना, सोपान 1.2 सामान्य पाठ योजना और इकाई योजना के बीच भेद 1.3 हिन्दी व्याकरण शिक्षा का अर्थ, आवश्यकता, उद्देश्य एवं प्रवृत्तियाँ	25%	8.5	0.5	
2	भाषा शिक्षा के सूत्र, परीक्षण तथा शिक्षक 2.1 भाषा शिक्षण के सूत्र 2.2 परीक्षा पद्धति के कोष एवं सुधार के उपाय 2.3 हिन्दी शिक्षक का महत्त्व एवं योग्यताएँ	25%	8.5	0.5	
3	द्वितीय भाषा के सिद्धान्त, लिपि, भाषा की स्थिति 3.1 भाषा शिक्षा के सिद्धान्त 3.2 देवनागरी लिपि-विशेषताएँ, मर्यादाएँ, लिपि का विकास 3.3 हिन्दी वर्तमान अवस्था तथा सुधार के उपाय	25%	8.5	0.5	
4	ग्रन्थालय एवं सर्जनात्मकता की शिक्षा 4.1 ग्रन्थालय का महत्त्व एवं उपयोगिता 4.2 सर्जनात्मकता का अर्थ, उद्देश्य तथा महत्त्व, प्रकार-मौखिक, लिखित 4.3 व्याकरण शिक्षा-अर्थ, आवश्यकता	25%	8.5	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		● भाषा १ और २ का अध्ययन, ले.- डॉ. पाठक ● हिन्दी शिक्षण पद्धति, ले.- डॉ. पाठक			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	English Method	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	PSS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	Lesson Planning and Procedure 1.1 Importance of Lesson Planning 1.2 Stray Lesson and Unit Lesson Planning in ELT	25%	8.5	0.5
2	Resources and Problems in ELT 2.1 Text Book- Importance and various aspects of Reviewing a text book 2.2 ELT Resources- Dectionary, Thesaurus, Electronic Media 2.3 Causes and remedies of the following ELT Problems- (1) Pronunciation, (2) Syntax, (3) Spelling, (4) Hand writing	25%	8.5	0.5
3	Teaching of Composition and Action Research 3.1 Teaching of Composition, Types of Composition (Oral-written, Controlled, Guided), Forms of Composition (Story, Paragraph, Letter, Essay, Report writing) 3.2 Action Research- Concept and steps	25%	8.5	0.5
4	Evaluation 4.1 Evalution- Concept and types (Oral-written), Types of question and their construction (Essay type, Short Answer type, Objective type) 4.2 (i) Essential of a good Question Paper, (ii) Preparing a Blueprint of a Question Paper	25%	8.5	0.5
Course Outcome		•		
Reference Books:		•		

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	संस्कृतविषयवस्तुशिक्षणम्	Hours	34
Paper No.	11	Credits	02
Paper Code	SS1-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to		●			
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	गुजरातराज्य-शालापाठ्यपुस्तक-मण्डलस्य दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तकम् 1.1 दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः गद्यकृतयः 1.2 दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः पद्यकृतयः 1.3 दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टं व्याकरणम्	12	11	0.5	
2	संस्कृतवाङ्मयाधिकारः 2.1 भारतस्य राजपुरुषाः- महाराणाप्रतापः, शिवाजी, वीराङ्गना लक्ष्मीबाई, वीरसावरकरः, सुभाषचन्द्रः, सरदारपटेलः 2.2 षड्वेदाङ्गानां सङ्क्षिप्तपरिचयः- शिक्षा, कल्पम्, व्याकरणम्, निरुक्तम्, छन्दः, ज्योतिषम् 2.3 स्मृतिसाहित्यस्य सङ्क्षिप्तपरिचयः- याज्ञवल्क्यस्मृतिः, मनुस्मृतिः, पराशरस्मृतिः	10	10	0.5	
3	सर्जनात्मक-अभिव्यक्तिः 3.1 सर्जनात्मकनिबन्धाः 3.2 पत्रालेखनम् 3.3 वृत्तान्तलेखनम्	06	06	0.5	
4	व्याकरणशिक्षणम् 4.1 संज्ञाविधायकसूत्राणि 4.2 संस्कृतव्याकरणस्य प्रमुखपारिभाषिकशब्दानां पारिभाषीकरणम्- पदम्, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, सन्धिः, समासः, समासान्तः, सम्प्रसारणम्, कृत्, कृत्य, धात्ववयवः, द्वित्वम् 4.3 उपसर्गप्रकरणम्	07	07	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્
શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	ગુજરાતી વિષયવસ્તુ	Hours	34
Paper No.	12	Credits	02
Paper Code	SS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to		●			
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	ધો-૮ના દ્વિતીય સત્રના ગુજરાતી પ્રથમભાષાના ગુ.રા.શિ.બોર્ડના પાઠ્યપુસ્તકમાં ગદ્ય-પદ્યમાં સમાવિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ	12	11	0.5	
2	સાહિત્યકારોના જીવન-કવન :- મીરાબાઈ, નર્મદ, કનૈયાલાલ મુનશી, મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ સાહિત્ય સ્વરૂપો :- છપ્પા, સોનેટ, નિબંધ, એકાંકી	10	10	0.5	
3	લેખનકાર્ય 3.1 અરજલેખન, પત્રલેખન, અહેવાલલેખન	06	06	0.5	
4	વ્યાકરણ 4.1 ક્રિયાવિશેષણ, નિપાત અને સંયોજકો, સમાસ (દ્વન્દ્વ, મધ્યમપદલોપી, દ્વિગુ, કર્મધારય, બહુવ્રીહિ)	07	07	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	हिन्दी विषयवस्तु	Hours	34
Paper No.	12	Credits	02
Paper Code	SS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	कक्षा-८ द्वितीय सत्र हिन्दी द्वितीय भाषा के गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक में समाविष्ट कृतियों का अध्ययन	12	11	0.5	
2	साहित्यकारों का जीवन एवं कृतियाँ 2.1 साहित्यकार- प्रेमचन्द, सूर्यकान्त त्रिपाठी, जयशंकर प्रसाद, कबीरदास 2.2 साहित्य स्वरूप- आलोचना, उपन्यास, नाटक	10	10	0.5	
3	लेखन शिक्षण 3.1 अपठित गद्यांश या पद्यांश पर आधारित प्रश्न, विज्ञापन, पत्र लेखन 3.2 प्रारूप के आधार पर कहानी लेखन	06	06	0.5	
4	व्याकरण शिक्षण 4.1 क्रिया (अकर्मक, सकर्मक) 4.2 अलंकार (उत्प्रेक्षा, यमक, अनुप्रास, रूपक), समास (द्विगु, अव्ययीभाव)	07	07	0.5	
Course Outcome	●				
Reference Books:	● सम्पूर्ण हिन्दी व्याकरण और रचना, ले.- डॉ. अरविन्द कुमार ● हिन्दी साहित्य का इतिहास, ले.- आचार्य रामचन्द्र शुक्ल				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	English Content	Hours	34
Paper No.	12	Credits	02
Paper Code	SS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	●				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	A detailed study of text book of standard-8 English (S.L.) Semester-2 prescribed by Gujarat State Education Board	12	11	0.5	
2	2.1 Comprehension- Short Notes, Frame Questions 2.2 Make Sentences with the use of clues, Correct the False Sentence, Summary Writing	10	10	0.5	
3	Developing Writing Application Letter Writing	06	06	0.5	
4	Grammar Active-Passive Direct-Indirect Speech Tenses	07	07	0.5	
Course Outcome		●			
Reference Books:		●			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

वेरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री

कक्षा

(Semester-07)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	07	Marks	35+15=50
Subject	संस्कृत शिक्षणम्	Hours	34
Paper No.	01	Credits	02
Paper Code	SS1	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	प्रथमा-१ सामाजिक विज्ञानस्य पाठ्यपुस्तकम् 1.1 १ तः ६ पाठाः 1.2 ७ तः १४ पाठाः 1.3 १५ तः १९ पाठाः	12	11	0.5	
2	संस्कृत वाङ्मयाधिकार : 2.1 वेदानां संक्षिप्तपरिचयः ऋग-यजु-साम-अथर्ववेदः 2.2 षडदर्शनानां संक्षिप्तपरिचयः न्याय-वैशेषिक-सांख्य-योग-वेदान्त-(पूर्व) मीमांसा 2.3 प्राच्यग्रन्थपरिचयः रामायणम् – महाभारतं च	10	10	0.5	
3	सर्जनात्मकाभिव्यक्ति : 3.1 श्लोक विश्लेषणम् 3.2 गद्यम्-अनुच्छेदलेखनम् 3.3 पद्यम् – अनुच्छेदलेखनम्	06	06	0.5	
4	व्याकरणशिक्षणम् 4.1 धातुप्रकरणम् 4.2 निजन्तप्रकरणम् 4.3 वाच्यपरिवर्तनम्	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્
શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	07	Marks	15+35=50
Subject	ગુજરાતી વિષયવસ્તુ	Hours	34
Paper No.	02	Credits	02
Paper Code	SS2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	ધો-૯ ના પ્રથમ સત્રના ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના ગુ.રા.શિ.બોર્ડના પાઠ્યપુસ્તકમાં ગદ્ય-પદ્યમાં સમાવિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ	12	11	0.5	
2	(અ) સાહિત્યકારોના જીવન-કવન પ્રેમાનંદ, દત્તાત્રેય કાલેલકર ,જ્યોતીન્દ્ર દવે , રામનારાયણ પાઠક (બ) સાહિત્ય સ્વરૂપો :- ખંડ કાવ્ય, ઉર્મિ કાવ્ય, ડાયરી, નવલકથા	10	10	0.5	
3	લેખનકાર્ય :- વિચાર વિસ્તાર , સંક્ષેપીકરણ	06	06	0.5	
4	વ્યાકરણ :- અલંકાર : (અ) શબ્દાલંકાર (વાર્ણાનુપ્રાસ, શબ્દાનુપ્રાસ, યમક,અંત્યાનુપ્રાસ (બ) અર્થોલંકાર (ઉપમા,ઉત્પ્રેક્ષા,રૂપક, વ્યતિરેક,અનન્વય,વ્યાજસ્તુતિ) છંદ : (અ) અક્ષરમેળ(મંદાકાન્તા,શીખરિણી, પૃથ્વી,સ્ત્રગ્ધરા) (બ) માત્રામેળ (ચોપાઈ, દોહરો) વિરામચિન્હો	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	07	Marks	35+15= 50
Subject	English Content	Hours	34
Paper No.	02	Credits	02
Paper Code	SS2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	A detailed study of text book of standard-9 English (S.L.) Semester-1 prescribed by Gujarat State Education Board	12	11	0.5	
2	(A) Frame Questions :- Short Notes – Comprehension (B) Change the text :- Replace the underlined word/phrase with the words from the brackets, complete the dialogues choosing the suitable expression.	10	10	0.5	
3	Developing Writing Essay Writing Letter Writing	06	06	0.5	
4	Grammar Section Verb-Form, Direct-Indirect Narration	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	07	Marks	35+15=50
Subject	हिन्दी विषयवस्तु	Hours	34
Paper No.	02	Credits	02
Paper Code	SS2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	कक्षा-९ प्रथम सत्र हिन्दी द्वितीय भाषा के गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक स्वरूप, गुण, रचना के सिद्धांत एवं गद्य-पद्य कृतियों में नाटक, निबंध तथा अन्य कृतियों का अध्ययन तथा पाठयोजना	12	11	0.5	
2	साहित्यकारों का परिचय :- तुलसीदास, सुभद्राकुमारी चौहान, शेठ गोविंददास, उपेन्द्रनाथ अशक साहित्य स्वरूप :- आलोचना, कहानी,एकाँकी, जीवनी	10	10	0.5	
3	लेखन शिक्षण :- 3.1 प्रतिवेदन(रिपोर्ट, संवाद लेखन,सारलेखन) 3.2 अनुच्छेद लेखन	06	06	0.5	
4	व्याकरण शिक्षण :- 4.1 शब्द समूह के लिए एक शब्द, लोकोक्तिया 4.2 वाच्य (परिभाषा, प्रकार तथा परिवर्तन)	07	07	0.5	
Course Outcome					
Reference Books:	- हिन्दी व्याकरण और रचना, ले.- यशपाल सिंह - हिन्दी साहित्य का इतिहास, ले.- आचार्य रामचन्द्र शुक्ल				

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

वेरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री

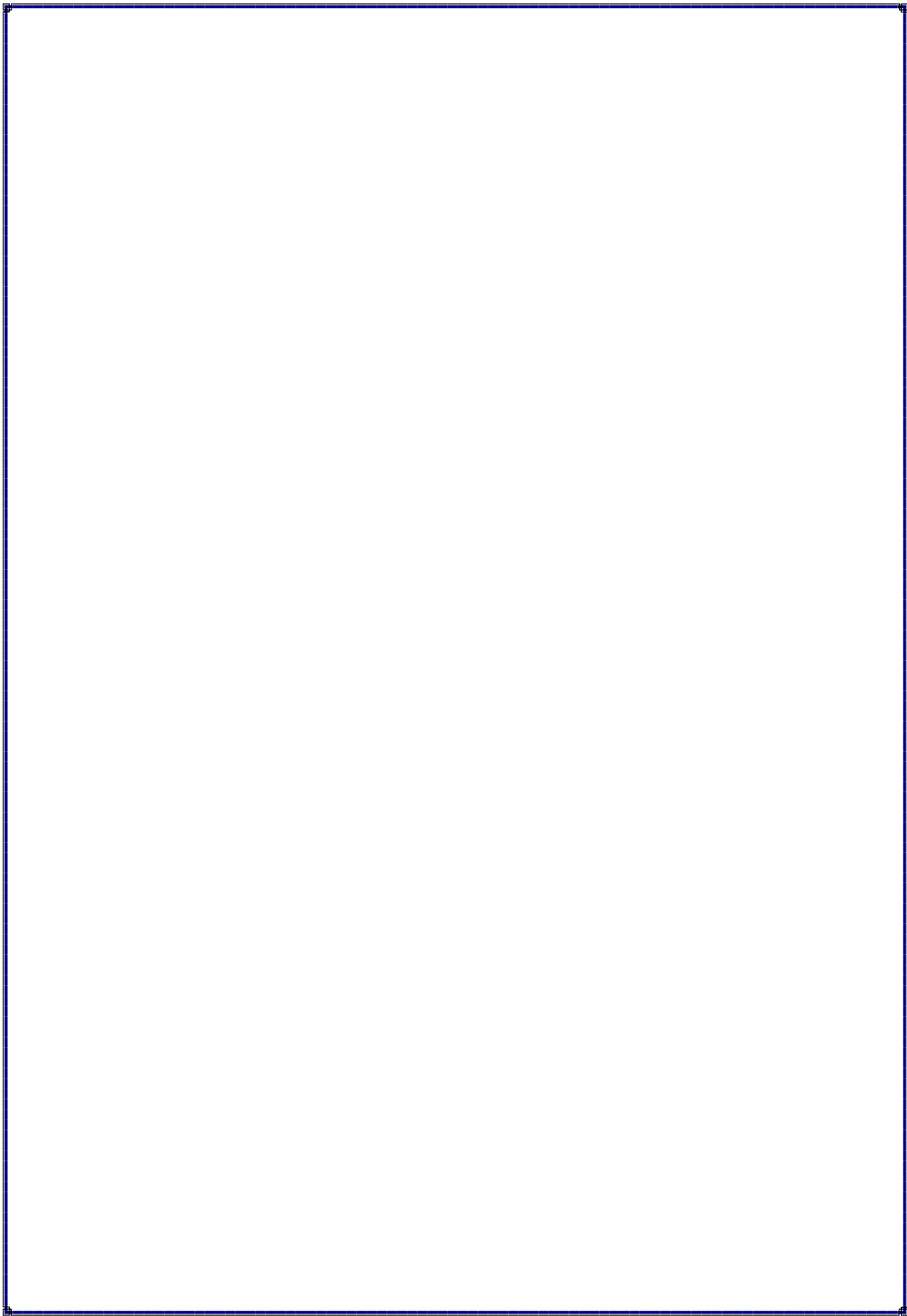
कक्षा

(Semester-08)

नोध :-

(1) सेमेस्टर-6 मां पेपर नंबर-6 मां आवता मुष्य विषयनो समावेश करवामां आवेल नथी. आ सेमेस्टर-6 मां पेपर नंबर-6 मां आवता मुष्य विषयनो समावेश सेमेस्टर-8 मां पेपर नंबर-1 मां मुष्य विषय तरीके करवामां आवेल छे.

(2) सेमेस्टर-5 मां पेपर नंबर-7 मां आवता गौण विषयनो समावेश करवामां आवेल नथी. आ सेमेस्टर-5 मां पेपर नंबर-7 मां आवता गौण विषयनो समावेश सेमेस्टर-8 मां पेपर नंबर-2 मां करवांमां आवेल छे.

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	08	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	3
Paper Code	-		

सामवेदः (पूर्वार्चिके आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य सप्तमखण्डं यावत्) पाणिनीयशिक्षा च

Course Objectives Student Teachers will be able to	- सामवेदीयगायनपद्धतिवैशिष्ट्येन सह आधुनिकसङ्गीतशास्त्रेण अस्य सम्बन्धज्ञानाय स्तोभ-स्तोत्रादि-सोमयागीयप्रक्रियाज्ञानाय च ग्रन्थोऽयंपाठ्यक्रमे निर्धारितः । - अस्मिन् विषये निर्धारितस्य 'पाणिनीयशिक्षा' इत्यस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन छात्राः वर्णोच्चारणस्य सूक्ष्मताः ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सामवेदसंहितायाः पूर्वार्चिकस्य आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य प्रथमतः तृतीयखण्डं यावत् (सायणभाष्यम्)	25	16	01
2	सामवेदसंहितायाः पूर्वार्चिकस्य आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य चतुर्थखण्डतः सप्तमखण्डं यावत् (सायणभाष्यम्)	25	16	01
3	पाणिनीयशिक्षा	20	13	01
Course Outcome	- सामवेदीयगायनपद्धतिवैशिष्ट्येन सह आधुनिकसङ्गीतशास्त्रेण अस्य सम्बन्धज्ञानाय स्तोभ-स्तोत्रादि-सोमयागीयप्रक्रियाज्ञानाय च ग्रन्थोऽयंपाठ्यक्रमे निर्धारितः । - अस्मिन् विषये निर्धारितस्य 'पाणिनीयशिक्षा' इत्यस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन छात्राः वर्णोच्चारणस्य सूक्ष्मताः ज्ञास्यन्ति ।			
References:	➤ सायणभाष्यसंहिता सामवेदसंहिता, हिन्दीभाषानुवादसंवलिता, पं रामस्वरूपशर्मा गौड, चौखम्बा विद्याभवन, वराणसी, सं. २०११ ➤ पाणिनीयशिक्षा, बालकृष्ण शर्मा, कालिदास अकादमी, उज्जैन, वि.सं. २०५० ➤ पाणिनीयशिक्षा, शिवराज आचार्य, कौण्डिन्यायन, चौखम्बा विद्याभवन, वराणसी । ➤ पाणिनीयशिक्षा, विद्यासागर, डॉ. दमोदर महतो, मोतिलाल बनारसी दास, दिल्ली। ➤ पाणिनीयशिक्षा, वाचस्पतिः डॉ. दिव्यचेतन ब्रह्मचारी, चौखम्बा संस्कृतपुस्तकालय, २०१७			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Sahitya
Semester	08	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-01	Credits	3
Paper Name	किरातार्जुनीयम् (१-२ सर्गौ)		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• भारवेःतत्कृतीनांचपरिचयः भविष्यति। • महाकाव्यस्यस्वरूपबोधःकिरातार्जुनीयस्यवैशिष्ट्यबोधश्च भविष्यति। • अर्थगौरवस्यतथाचपदार्थभावार्थादीनांज्ञानं भविष्यति। • राजनीतिसिद्धान्तज्ञानं भविष्यति। • युधिष्ठिरादिपात्रपरिचयःरसास्वादश्चसम्भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य परिचयः, ग्रन्थस्य वैशिष्ट्यं स्वरूपं च	20	13	01
2	प्रथमसर्गः	25	16	01
3	द्वितीयसर्गः	25	16	01
Course Outcome	• भारवेःतत्कृतीनांचपरिचयः। • महाकाव्यस्यस्वरूपबोधःकिरातार्जुनीयस्यवैशिष्ट्यबोधश्च। • अर्थगौरवस्यतथाचपदार्थभावार्थादीनांज्ञानम्। • राजनीतिसिद्धान्तज्ञानम्। • युधिष्ठिरादिपात्रपरिचयःरसास्वादश्च।			
References:	➤ किरातार्जुनीयम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Puran
Semester	08	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	45
Paper No	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	3
Paper Code	-		

महाभारतम्, आपद्धर्मपर्व (नियताध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to		• आपद्भूतस्य नृपस्य कर्तव्यम्, धर्मस्य सूक्ष्मां गतिं, बलस्य च महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । • धनव्यवस्थापनम्, दूरदर्शीत्वम्, तत्कालज्ञत्वम्, दीर्घसूत्रत्वम् इत्येतेषां मत्स्यकथाधारेण वृत्तं ज्ञास्यन्ति । • कूटनीतिम्, आपत्कालधर्मान्, शरणागतस्य रक्षणम् इत्येतेषां विषये ज्ञास्यन्ति । • वृक्षस्य महिमानम्, अनर्थानां मूलं लोभः, महापुरुषाणां श्रेष्ठलक्षणानि इत्येतेषां विषये ज्ञानं प्राप्स्यन्ति । • संयमस्य, तपसः, दमस्य, कामक्रोधादित्रयोदशदोषाणां निवारणम्, पुरुषार्थचतुष्टयबोधम्, मित्रताविषये च महाभारतोक्तान् संवादान् ज्ञास्यन्ति ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	महाभारतम्, आपद्धर्मपर्व अध्यायाः १३१ तः १४४	25	16	1
2	अध्यायाः १४५ तः १५८	20	13	1
3	अध्यायाः १५९ तः १७३	25	16	1
Course Outcome	• आपद्भूतस्य नृपस्य कर्तव्यम्, धर्मस्य सूक्ष्मां गतिं, बलस्य च महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । • धनव्यवस्थापनम्, दूरदर्शीत्वम्, तत्कालज्ञत्वम्, दीर्घसूत्रत्वम् इत्येतेषां मत्स्यकथाधारेण वृत्तं ज्ञास्यन्ति । • कूटनीतिम्, आपत्कालधर्मान्, शरणागतस्य रक्षणम् इत्येतेषां विषये ज्ञास्यन्ति । • वृक्षस्य महिमानम्, अनर्थानां मूलं लोभः, महापुरुषाणां श्रेष्ठलक्षणानि इत्येतेषां विषये ज्ञानं प्राप्स्यन्ति । • संयमस्य, तपसः, दमस्य, कामक्रोधादित्रयोदशदोषाणां निवारणम्, पुरुषार्थचतुष्टयबोधम्, मित्रताविषये च महाभारतोक्तान् संवादान् ज्ञास्यन्ति ।			
References:	➤ भाण्डारकर ऑरिएण्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे ➤ गीताप्रेस गोरखपुर			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	08	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	45
Paper No	01	Credits	3
Paper Code	CC 3.6.12		

Course Objectives

Student Teachers will be able to

1. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां शास्त्रत्वसम्पादकत्वज्ञानं भविष्यति।
2. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अवतरणज्ञानं भविष्यति।
4. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अर्थज्ञानं भविष्यति।
5. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाद्वारा समस्यासमाधानं भविष्यति।
5. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् उत्पत्तिज्ञानं भविष्यति।
6. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां सम्पूर्णं ज्ञानं भविष्यति।
7. वैदिकप्रकरणम् प्रथम-द्वितीयाध्यायस्थैः 3387 तः 3402 पर्यन्तं सूत्रादिभिः लौकिकातिरिक्तवैदिकशब्दानां प्रक्रियापूर्वकं ज्ञानं भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	परिभाषेन्दुशेखरः 1 तः 8 परिभाषां यावत्।	25	16	1
2	परिभाषेन्दुशेखरः 9 तः 15 परिभाषां यावत्।	25	16	1
3	वैदिकप्रकरणम्- 3387 तः 3402 सूत्रपर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome

1. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां शास्त्रत्वसम्पादकत्वज्ञानम्।
2. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अवतरणज्ञानम्।
3. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अर्थज्ञानम्।
4. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाद्वारा समस्यासमाधानम्।
5. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् उत्पत्तिज्ञानम्।
6. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां सम्पूर्णं ज्ञानम्।
7. वैदिकप्रकरणम् प्रथम-द्वितीयाध्यायस्थैः 3387 तः 3402 पर्यन्तं सूत्रादिभिः लौकिकातिरिक्तवैदिकशब्दानां प्रक्रियापूर्वकं ज्ञानम्।

References:

- परिभाषेन्दुशेखर, सुबोधिनी हिन्दी व्याख्या सहित, लेखक - आचार्य विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा, वाराणसी।
- परिभाषेन्दुशेखर, म. म. तात्याशास्त्रीकृत भूति टीका, चौखम्बा, वाराणसी।
- वैद्यनाथकृतगदाटीकीसंवलितः परिभाषेन्दुशेखरः (पी. डी. एफ.) रूप में उपलब्ध।
- परिभाषेन्दुशेखरः, मूलमात्रम्, (पी. डी. एफ.) रूप में उपलब्ध तथा प्रकाशक- वासुदेव बालकृष्ण पटवर्धन, राजराजेश्वरी प्रेस-पुस्तकालय दुर्गाघाट, वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्विरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (वैदिक प्रक्रिया), सरल हिंदीव्याख्योपेता, लेखक - डॉ. उमाशङ्कर शर्मा 'ऋषि', चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	08	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	45
Paper Name	जातकालङ्कारः	Credits	3
Paper No.	01		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- विभिन्नरोगानां योगलक्षणज्ञानार्थम् - गणेशदैवज्ञमते भावफलज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः द्वितीयाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
2	तृतीयाध्यायतः चतुर्थाध्यायपर्यन्तम्	25	16	1
3	पञ्चमाध्यायतः समाप्तिपर्यन्तम्	20	13	1
Course Outcome	- भावानां पर्यायनाम्नां ज्ञानं क्रियते - लन्नादिभावेषु शुभाशुभग्रहवशात् शुभाशुभफलस्य ज्ञानं क्रियते - नेत्ररोगस्य योगलक्षणं ज्ञास्यते - भावेषु ग्रहयुतिवशात् फलज्ञानं भवति			
References:	➤ जातकालङ्कारः ,पं कपिलेश्वरशास्त्री, चौखम्भा संस्कृत भवन वाराणसी ➤ जातकालङ्कारः, डा. सुरकान्त झा, ठाकुर प्रसाद पुस्तक भण्डार वाराणसी ➤ जातकालङ्कारः , दीनानाथ झा, चौखम्भा संस्कृत भवन वाराणसी ➤ जातकालङ्कारः, डा. सत्येन्द्र मिश्रः, चौखम्भा सुरभारती वाराणसी			

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri	Name of Faculty	Darshana
Semester	08	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	45
Paper Name	भगवद्गीता - द्वितीयोऽध्यायः (रामानुजभाष्ययुता)	Credits	3
Paper No.	01	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वेदान्तस्य विभिन्नानामाचार्याणां दार्शनिकचिन्तनस्य परिचयहेतवे। - रामानुजाचार्यविरचितश्रीमद्भगवद्गीताभाष्यस्य सेश्वरदर्शनेष्व-ग्रगण्यत्वात्तस्याध्ययन-अध्यापनेनान्यत्रापि सेश्वरदर्शनग्रन्थेषु सुलभ प्रवेशहेतवे। - श्रीमद्भगवद्गीताया भारतीयदर्शने बहुस्वीकृतशास्त्रत्वात् तस्याः अध्ययनेन नैकग्रन्थानां पठन-पाठनद्वारोद्घाटनाय।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	द्वितीयाध्याये १-३० श्लोकाः	२५	१६	१
2	द्वितीयाध्याये ३१-५३ श्लोकाः	२५	१६	१
3	द्वितीयाध्याये ५४-७२ श्लोकाः	२०	१३	१
Course Outcome	- रामानुजभाष्यानुसारं भगवद्गीतायाः द्वितीयाध्यायस्य साङ्ख्ययोगस्य सम्पूर्णं ज्ञानं भवति। - आत्मस्वरूपस्य ज्ञानम्, स्थितप्रज्ञस्य लक्षणानि, दुःखकारणानि, दुःखविच्छेदस्य उपायाः, साङ्ख्यसम्बद्धविषयाः इत्यादिविषयाणां च ज्ञानं भवति।			
References:	➤ श्रीमद्भगवद्गीता श्रीरामानुजभाष्य हिन्दी अनुवाद सहित, अनुवादक : श्रीहरिकृष्ण गोयन्दका, प्रकाशक - गीताप्रेस, गोरखपुर ➤ भगवद्गीताभाष्यम्, प्रकाशक : अकादमी ऑफ संस्कृत रीसर्च, मेलकोट ➤ श्रीमद्भगवद्गीता (शाङ्करभाष्याद्येकाशटीकोपेता), सम्पादक : गजानन शम्भू साधले, परिमल पब्लिकेशन, नव देहली			

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रम:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vyakaran
Semester	8		Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan		Hours	45
Paper Name	02		Credits	3
Paper Code	CE- 3.5.5			

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्रः – • शुद्धतया संस्कृतेन स्वविचाराणाम् अभिव्यक्तिं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। • स्वीयायां संस्कृताभिव्यक्तौ वैविध्यं सौन्दर्यं च आधास्यन्ति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कर्मणि लट्-लङ्-लोट्लकाराः	25	16	1
2	शतृप्रत्ययान्तानां प्रथमान्ततः चतुर्थ्यन्ताः प्रयोगाः	25	16	1
3	शतृप्रत्ययान्तानां पञ्चम्यन्त सप्तम्यन्ताः प्रयोगाः, शानच्-प्रयोगाः	20	13	1
Course Outcome	• शुद्धतया संस्कृतेन स्वविचाराणाम् अभिव्यक्तिसामर्थ्यम्। • स्वीयायां संस्कृताभिव्यक्तौ वैविध्यस्य सौन्दर्यस्य च आधानम्।			
References:	• Teach Yourself Sanskrit, द्वितीया दीक्षा (द्वौ खण्डौ), राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। • भाषाप्रवेशः द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली। • गीतासोपानम्, द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली।			

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્
શાસ્ત્રીશિક્ષાશાસ્ત્રી (B.A.B.Ed.4 Year) પાઠ્યક્રમ:
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	08	Marks	70+30=100
Subject	Knowledge & Curriculum	Hours	68
Paper No.	03	Credits	04
Paper Code	CC-5	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to					
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	રાષ્ટ્રીયજ્ઞાન પંથ :- 1.1 રાષ્ટ્રીયજ્ઞાન પંથનું ધ્યેય 1.2 રાષ્ટ્રીયજ્ઞાન પંથનું વહીવટી માળખું અને ભલામણો 1.3 રાષ્ટ્રીયજ્ઞાન પંથના ચાવીરૂપો ક્ષેત્રો અને સંપર્ક ક્ષેત્રો	20	18	1	
2	ચિંતનાત્મક વિચારણા :- 2.1 ચિંતનાત્મક વિચારણાની સંકલ્પના 2.2 ચિંતનાત્મક વિચારણાની પ્રક્રિયા અને અધ્યયન 2.3 ચિંતનાત્મક શિક્ષણના ઉપકરણો	20	18	1	
3	ઈ અધ્યયન :- 3.1 અધ્યયન અને સંકલ્પના 3.2 આઈ.ટી. આધારિત અધ્યયન- અધ્યાપન પ્રક્રિયાના અભિગમો 3.3 સ્માર્ટ ક્લાસ	15	16	1	
4	સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ :- 4.1 સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિની સંકલ્પના 4.2 સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિના હેતુઓ અને વર્ગીકરણ 4.3 સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિનું આયોજન, અમલીકરણ અને તેમાં શિક્ષકની ભૂમિકા	15	16	1	
Course Outcome					
Reference Books:					

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A.B.Ed.4 Year) पाठ्यक्रमः
Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	08	Marks	70+30=100
Subject	अधिगमः अध्यापनश्च Learning and Teaching	Hours	68
Paper No.	04	Credits	04
Paper Code	CC-6	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•
--	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अभिप्रेरणम् :- 1.1 अभिप्रेरणस्यावश्यता, प्रकाराः 1.2 विवेचनवादः सुखवादः, मूलप्रवृत्तिवादः मनोविक्षेपणवादः 1.3 मुरेमहाशयस्य अपेक्षा सिद्धान्तः साधनापेक्षासिद्धान्तः	20	18	1
2	मानसिक स्वास्थ्यं मानसिक स्वास्थ्यविज्ञानम् 2.1 मानसिक स्वास्थ्य संपन्नस्य लक्षणानी एवं मानसिक स्वास्थ्ये मूलकारकानि 2.2 मानसिक स्वास्थ्यविज्ञानम् सम्पादनाय-विविधोपागमाः 2.3 असाधारण बालकाः तेषां कृते विशिष्टशिक्षा च	20	18	1
3	अधिगमः अधिगमसिद्धान्तौ :- 3.1 उत्प्रेरितस्थितिहासन सिद्धान्त 3.2 अवयववादः समश्लिष्टवादः अन्तर्दृष्टीअधिगम सिद्धान्तः 3.3 होलमेन महोदयस्य प्रयोजनात्मक व्यवहारवादः	15	16	1
4	व्यक्तित्वम् शिक्षणसूत्रणञ्च 4.1 व्यक्तित्वमापनोपायाः 4.2 व्यक्तित्ववर्धने मूलकारणानि 4.3 शिक्षणसूत्राणी	15	16	1

Course Outcome	
Reference Books:	